★★

Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 8 EYLÜL 1980

10 LIRA

MAO ZEDUNG HAYATI, MÜCADELESİ MARKSİZME KATKISI

POLONYA İŞÇİ HAREKETİ MAO ZEDUNG'UN FİKİRLERİNİ BİR KERE DAHA DOĞRULADI

8. SAYFADA

● Demirel, bakanları düşürülse de istifa etmeyecek

Demirel gruptaki tepkilerden çekindiğinden boşlukları içeriden atamalarla dolduruyor

Ekrem Ceyhun Dışişleri Bakanlığına resmen atandı

ANKARA(ÖZEL)

HAYRETTİN Erkmen'in Millet Meclisinde güvensizlik oyu ile düşürülmesiyle boşalan Dışişleri Bakanlığına Devlet Bakanı Ekrem Ceyhun resmen atandı. Bu konudaki Başbakanlık tezkeresi ve bunun onayına ilişkin Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in yazıları dünkü Resmi Gazete'de yayınlandı.

Bu atama, Başbakan Demirel'in kabinede ortaya çıkacak boşlukları kabine içinden

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

● Sağlık Bakanı İslamoğlu Erkmen'in istifa etmesi gerektiğini savunuyor, ancak kendi tutumu belli değil

● Eski demokratların AP Grubunda tepkilerini dile getirmesi bekleniyor

Mecliste gensorular haftası

CHP ve AP birbirini MSP'nin dümen suyuna girmekle suçluyor

ANKARA(ÖZEL)

TÜRKİYE Cumhuriyeti tarihinde ilk kez bir bakanı gensoruyla düşürmeyi başaran muhalefet tuttuğu yolu sürdürmeye kararlı görünürken, AP Başkanlık Kurulundaki görüşmelerde Başbakan Süleyman Demirel hükümet görevini sonuna kadar sürdürmeyi savundu ve çalışma arkadaşlarını bu konuda ikna etmeyi başardı.

Bu hafta Meclis gündeminin ilk sıralarında üç bakan hakkında verilmiş gensorular bulunuyor. Maliye Bakanı İsmet Sezgin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Esat Kıratlıoğlu ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Münif İslamoğlu hakkındaki gensoruların gündeme alınması muhalefet Meclisleri toplayacak adam bulabildiği takdirde tartışılacak. Bu gensorular üzerindeki görüşmelerin iki hafta kadar sürmesi ve durumun gelecek hafta sonunda açıklık kazanması bekleniyor.

CHP ise erken seçim ihtimalinin iyice ortadan kaybolması için gündemi bu konularla doldurup işi yavaştan alarak zaman kazanma eğiliminde.

AP ileri gelenlerinin görüşüne göre, Demirel'in bakanların düşürülmesine rağmen çekilmeme kararı Başbakanı sarsabilecek ve ekim sonunda yapılması beklenen AP Büyük Kongresinde bazı itirazlara yolaçabilecek.

Buna karşılık AP içindeki tepkiler daha şimdiden başlamış bulunuyor. Eski Demokratlar olarak adlandırılan grubun ileri gelenleri hükümetin Erkmen'i yalnız bırakmasını açıkça eleştirmiş ve bu tepkileri basında yer almıştı. Eski DP'lilerin bu tepkilerini bu hafta yapılacak AP Ortak Grubunda da tekrarlayacakları bildirildi.

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

HÜKÜMET GERÇEKTEN AZINLIKTA

Hükümete karşı olanlar

CHP 206
(Başkan Karakaş oy kullanamıyor)

MSP 19
(3 MSP'li oylamalara katılmıyor)

TBP 1

Bağımsızlar (Orhan Alp, Cengiz Şenses, Oğuz Atalay, Mustafa Kılıç, Nurettin Yılmaz) 5

Toplam 231

Hükümeti destekleyenler

AP 185 **MHP** 17 Toplam 202

Gelişmelere göre tutum belirleyenler

CGP Feyzioğlu **NP** Abdülkerim Doğru

Bağımsızlar (Zeyyat Mandalinci, Abdülkerim Zilan, Ahmet Nihat Akay)

MSP (Yaşar Göçmen, Salih Özcan, Muhyettin Mutlu) Toplam 8

● Mecliste ayrıca vefat nedeniyle boşalmış 8 sandalye var.

MSP'nin Konya'da düzenlediği mitingle ilgili soruşturma açıldı

● MSP Grup sözcüsü Battal: "Kalbinde vatan sevgisi olan İstiklal Marşına karşı olamaz"

● Asiltürk olayı tamamen yalanladı

HABER MERKEZİ

MİLLİ Selamet Partisinin önceki gün Konya'da düzenlediği mitingle ilgili olarak Konya Emniyet Müdürlüğünce soruşturma açıldı.

Konya Cumhuriyet Savcısı Teoman Metoğlu da mitingte İstiklal Marşı söylenirken uygunsuz davranışlarda bulunulduğu şeklindeki haberleri ihbar kabul ederek soruşturma açıldığını söyledi.

Emniyet Müdürlüğü yetkilileri yürüyüş ve miting sırasında çekilen fotoğraf ve filmlerin incelenmesinden sonra Konya Cumhuriyet Savcılığına verileceğini, miting tertip komitesinin bir üyesinin gözaltına alındığını, diğer iki üyesinin milletvekili ve senatör olmalarından dolayı yasal dokunulmazlıkları bulunduğundan ifadelerine başvurulamadığını belirttiler. Bu arada miting sırasında Kıyafet Kanununa aykırı hareket etmek suçundan iki kişinin savcılığa verildiği öğrenildi.

BATTAL'IN SÖZLERİ

Olay üzerine bir açıklama yapan MSP Grup Sözcüsü ve Konya Milletvekili Şener Battal, İstiklal Marşına saygısızlığı kabul etmediklerini söyledi.

Battal, "Yazarı büyük İslam şairi Mehmet Akif olan İstiklal Marşı, din için, devlet için, millet için, namus ve bağımsızlık uğruna yapılan İstiklal Savaşını yansıtmaktadır. Kalbinde iman olan, vatan sevgisi olan bir insan İstiklal Marşına karşı olamaz. MSP mitingi ile ilgili çıkan

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Brejnev: Kania Sovyet dostluğunun savaşçısıdır.

● Kania Gierek yönetimini halkla ilişkileri koparmakla suçladı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

EDWARD Gierek'in görevden alınmasından sonra Polonya Birleşik İşçi Partisi Birinci Sekreterliğine getirilen Stanislaw Kania, grevleri sona erdirmek için imzalanan anlaşmaları derhal uygulamaya koyacağını açıkladı.

Kania, Parti Sekreteri olarak Varşova televizyonuna verdiği ilk demeçte Gierek hükümetinin ekonomi politikasındaki ciddi hataların ve halkla yeterli ilişki içinde olmamasının Polonya'da sanayi alanındaki huzursuzluklara yol açtığını ileri sürdü. Kania, Partinin kısa bir sürede olağanüstü kongreye gideceğini de açıkladı.

Stanislaw Kania, televizyonda bir sözcü tarafından okunan ilk mesajında, ülkedeki bazı alanlarda anarşiye karşı mücadele vereceklerini ve "sosyalizm ve ülke çıkarlarını kararlılıkla savunmaya devam edeceklerini" belirtirken işçileri üstü kapalı olarak tehdit etmeyi de ihmal etmedi.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Stanislaw Kania da ilk iş olarak geçmiş yönetimi suçladı.

AP TEŞKİLATI İTİRAF HAKKINDA NE DİYOR?

AP Tunceli Merkez İlçe Başkanı Ali Sarıgül

Kim olursa olsun suç işleyen herkes cezasını görmelidir

AP Van İl Başkanı Nadir Kartal

"Anarşi odaklarının açıklanmasında büyük fayda vardır"

HABER MERKEZİ

"ANARŞİ odaklarının -hangisi olursa olsun- açıklanmasında büyük fayda vardır. Anarşi hükümetlerin işi değildir. Bütün partiler biraraya gelmeli ve ortak mücadele etmelidirler. Anarşinin belli başlı iki odağı vardır. Bunlar aşırı sağ ve aşırı soldur."

AP TUNCELİ MERKEZ İLÇE BAŞKANI ALİ SARIGÜL: "KİM OLURSA OLSUN SUÇ İŞLEYEN HERKES CEZASINI GÖRMELİDİR"

"Ben yayınınızı sürekli takip ettim. Çok olumlu bir yayındı. Yayında çok ilginç iddialar ileri sürülüyordu. Ali Yurtaslan adındaki bu vatandaş MHP hakkında da birçok şey söylüyordu. Bence bunlar küçümsenecek şeyler değildir. Araştırılması ve soruşturulması gereken şeylerdir. Kim olursa olsun, suç işleyen herkes cezasını görmelidir. Yazık değil mi bu memleketin haline?

"Umarım ki, ilgili merciler ve hükümet gerekeni yapar. En azından yayın gerçek dışı bir yayın ise onu açığa çıkarır. Ben bir AP yöneticisi olarak gerçek AP'li vatandaşlarımızın MHP ile hiç bir bağının veya yakınlığının olmadığı kanısındayım. Teşkilatlarımızın ve yöneticilerimizin bir an önce adı bu cinayete karışmış, hakkında bunca şey söylenen MHP'den elini çekmesinden yanayım. Böyle bir şey hem bizim hem de milletin yararınadır."

MSP VAN MERKEZ İLÇE YÖNETİCİSİ SÜPHANETTİN ALP:

"Bu yayınlar olumludur. Devlet terör odaklarının üzerine yürümelidir."

MEHMET KARADAL (CHP BİGA BELEDİYE MECLİS ÜYESİ)

"Cumhuriyet Başsavcılığı derhal harekete geçmeli. Demokrasiye inanan güçler bu denli önemli bir olayın örtbas edilmesini engellemek için daha açık ve kararlı bir tavır koymalı."

HÜSNÜ ÇAKIR (KAHVECİ)

Ali Yurtaslan'ın itiraflarının doğruluğu kanıtlanmıştır. AYDINLIK'ın bu cesur tutumunu kutlarım. MHP ve yan kuruluşu ÜYD'nin bir eşkiya çetesi olduğu açığa çıkmıştır. Cumhuriyet Başsavcılığı harekete geçmelidir."

CHP GAZİANTEP GENÇLİK KOLLARI VE HALKEVLERİ 10. BÖLGE BAŞKANI İSMET DEMİRDELEN

"Aydınlık gazetesinin yayınlamakta olduğu MHP merkezindeki adamın itirafları dizisi Türkiye'nin en canalıcı sorunu olan anarşiyi (faşist tırmanış) çok açık bir şekilde nerede ve nasıl kaynaklandığını belgeleriyle ortaya koyuyor.

Aydınlık'ın bu çalışması ülkemizdeki demokratik mücadeleye büyük bir katkı olmanın yanında diğer gazetelere de bir cesaret örneğidir. Temennimiz bu tür halk düşmanı faşist güçlere karşı tüm basınımızın aynı anlayışla hareket etmesidir."

GENEL-İŞ SENDİKASI İDARİ BÜRO İŞYERİ TEMSİLCİSİ ABDÜLKADİR ERALP:

"Aydınlık gazetesinde yayınlanan Ali Yurtaslan'ın itirafları, MHP'nin devlet kadrolarını nasıl ele geçirdiğini, ülkemizde faşizmin tırmanmasına olanak sağlamak için ne gibi çabalar gösterdiğini gözler önüne açıkça sermektedir.

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Birçok cinayet işleyen

Ferhat Tüysüz'ün Urfa'da da 3 cinayete katıldığı belirlendi

URFA(ÖZEL)

ADI birçok cinayet olayına karışan ve yakalandıktan sonra 13 arkadaşı ile birlikte Sağmalcılar Cezaevinden kaçan Ferhat Tüysüz'ün Urfa'da da 3 cinayet işlediği belirlendi. Bilindiği gibi Ferhat Tüysüz Sağmalcılar Cezaevinden kaçtıktan sonra Adana'da tekrar yakalandığında verdiği ifadesinde Urfa'da bir süre bulunduğunu belirtmişti.

MHP'li militan Ferhat Tüysüz'ün Urfa'da karıştığı cinayet olayları şunlar:

3 Mayıs 1979 günü Urfa Ziraatçılar Derneği Başkanı Mehmet Buldan'ın öldürülmesi. Mehmet Buldan'ın öldürülmesinden 15 gün sonra Urfa Öğretmenler Derneği eski Başkanı Reşat Öğe'nin ve 26 Nisan 1979'da Urfa Sağlıkçılar Derneği Başkanı Mustafa Kula'nın öldürülmesi.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

MHP'nin Almanya'daki yan örgütü Türk Federasyonunun kapatılması istendi

STUTTGART(ÖZEL)

STUTTGART Türkiye Halk Birliği bir bildiri yayınlayarak, cinayet, terör, bölücülük yuvası MHP ve Almanya'daki yan örgütü Türk Federasyonu'nun kapatılmasını istedi.

Bildiride, Ali Yurtaslan'ın İtiraf'larının MHP'nin gerçek yüzünü bir kere daha ortaya çıkardığı belirtiliyor.

Stuttgart Türkiye Halk Birliği'nin bildirisinde daha sonra şu görüşler yer alıyor.

"MHP'nin yurt dışındaki faaliyetleri, Almanya'daki "Türk Federasyon" ile olan açık ilişkisi de artık ortaya çıkmıştır. 1976'da Anayasa Mahkemesince yasaklanan MHP'nin yurt dışı parti örgütleri, şimdi "Türk Federasyon" çatısı altında toplanmıştır. MHP'nin yurtdışındaki karanlık faaliyetlerini şimdi bu federasyon yürütmektedir. Ali Yurtaslan'ın televizyonda açıkladığı gibi, eroin-silah kaçakçılığı ve cinayetler buradan da planlanmakta, yönlendirilmektedir. Türk Federasyon'un başında bulunan Serdar Çelebi ve Ali Batman gibi kişiler, Türkiye'de cinayet ve katliamlara karışmış ve yurt dışına kaçmış MHP militanlarıdır. Serdar Çelebi, 1979 yılı başına kadar İstanbul Şişli MHP Örgütü Yönetim Kurulunda bulunmuştur. Cinayet ve anarşik olaylarla yakından ilgilidir. Şimdi,

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Adli yıl bugün başlıyor

Tümadder, adliye çalışanlarının can güvenliğinin sağlanmasını istedi

ANKARA (ÖZEL)

ADLİ tatil sona erip, yeni adli yıl bugün başlarken Tüm Adliye Çalışanları Derneği (Tümadder) Ankara Şubesi Başkan Yardımcısı Abdurrahman Güzelgün, yeni yargı yılının adalet mensupları-

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Polonya üzerine yazılar V

Yavaş yavaş sıkıntılar başgösteriyordu. Şeker ve un, karneye değil ama kuyruğa bağlanacaktı. Sonradan karneye bağlanacaktı.

O çın çın öten Zakopane "Achtung" (dikkat) diye bağırılan Alman ordusu karargahına dönmeğe başlamıştı.

Arada bir, sokakta, Komandatur'a götürülen, betsiz benizsiz, giysisiz, kaderini kabullenmiş, kimseye bakmayan.. Polonyalılara rastlanıyordu ve "cızz" ediyordu yürekler, "Bu ulusun kaderi bu mu" diye.

Tam Çekoslovakya sınırı üzerinde olduğumuz için, kaçaklar geliyordu bir gece için konukluğa. Sonra kılavuz bulup dağları aşıyorlardı. Sonra aşmadılar, bütün ötesi de işgal altındaydı artık.

Bizler, oniki ondört izci, yatakhaneye benzeyen büyük bir odada yatıyorduk sığınağın ikinci katında.

Giysilerimiz ve dağ pabuçlarımız her zaman üzerimizdeydi.

Kaçakları bir gece barındırıyorduk, kendimize göre gözcülük yaparak. Kolay geçilirdi sınırdan. Felaketten önce. Günde iki kez. Böğürtlen yemek için sınırı geçtiğimiz olurdu. İki tarafın jandarmaları bizi tuttuklarında, azar işitirdik, o kadar!

Sultan palamuttan kalan iki üç silahı çam ağaçlarının dibine gömmüştük. Kör arasa bulabilirdi.

Hiç bir kaçağa kim olduğunu sormazdık.

Soo, bize başvuran, esmer, muntazam hatlı, okumuş yazmış yüzlü bir adamdı. Bize tabancasını bırakmıştı. yakalanırsa, üstünde bulunmasın diye.

...Ve o akşam savurulan bir tekmeyle kapımız açıldı. Ne duyar o eşşek tekmesini savuran. O eşşek yöntemini benimseyen?...

Açmağa gecikmiştik kapıyı. Kızlar uzun güzel saçlarını sarmışlar ve kağıt bigudilere sarmışlardı. Düşmana bile çirkin görünmek istemezlerdi kızlar, masum koketliklerinde.

Bigudilerini açmak için. Hayli uğraşmışlardı kapıyı açmadan..

Kaçağın silahı masanın üstünde, kayışının bütün haşmetiyle duruyordu. Şaşkınlıktan aldım. Kayak pantalonumun cebine tıkıştırmağa uğraştım. Kabzası da, kayışı da sarkıyordu.

Kaçağı sordular. Tarif ettiler. Bir gece barındırdığımız kişi, tarif ettikleri kişiydi.

Aramaya giriştiler. Odada bir şey bulamadılar. Yoktu. Üstlerimizi aradılar. Şekli bir aramaydı. İki üç kez. Yan ceplerimize pat pat vuruyorlardı. Daha zafer kendilerinin sanıyorlardı: Tepeden tepeden hoşgörülüydüler.

Avusturyalı teğmen bana yaklaştı. Yoklar gibi yaptı. Gülümsedi. Burda da bir şey yok, dedi...

Oysa benim kadar aptal, kocca kabza, aptal aptal sırıtıyordu cebimden.

O teğmenin bana sonradan da büyük iyiliği oldu. Yüreğim anlatmağa varacak mı bilmem.

Merdivenleri gıcırdatarak bizi bıraktılar. Sabah oluyordu. Gökten iman iniyordu sanki. Siyah tepeler yeşeriyordu. Suyun çağlayışını unutmuştuk. Yeniden duyuyorduk. Sonbaharın ılıklığına karşın, sabaha kadar arkadaşlar, avuçlarında, ellerimi ayaklarımı ısıttılar.

* * *

Bugün işçi kuruluşları nice organize. O zamanlar tek ince ayrıntılarına değin organize edilmiş organizasyon kiliseydi. Düşün başında kırk yıl önce Kardinal Wijinski vardı, bu gün gene o var...

Dün vermeden değil. Bütün işgalcilerin kilisenin halk üzerinde nice etkili olduğunu bildiklerinden!...

Almanlara tutsak düşüp kaçanlar teker teker ormanlardan fırlayı fırlayıveriyordular. Biri, Bayan Dzadon'un ortanca oğlu Jozef'ti. Elinden yaralıydı.

Nasıl yakalanmıştı. Nasıl kaçmıştı, bilemiyorum ama bana kötü haberler getirmişti Varşova'dan. O haberleri ona benim bir tanıdığım vermişti, ona da nerede rastlamışsa.

Çok konuşacak vaktimiz yoktu.
Hep şu adres kafamda gezinir:
Koşikova 22/8.

Burada. Maria Lewinska otururdu. İki kızkardeşiyle. On bir, on iki odalı son iki katta.

Maria Lewinska, annemin kuzeni ünlü ekonomist Jean Lewinski'nin karısıydı ve beni bir ana gibi seviyordu. Jean Lewinski'yi, uzak görüşü yüzünden kurban gitmişlerdi bir kazaya. Bitmemiş bir evde konuklatmışlardı, kent kent,. Konferans vermek için dolaşırken. Bir gece asansör boşluğuna itmişlerdi.

Dışişleri Bakanı Beckin komutu üzre yapıldığı söylenir bu işin.

Bilmem: Ben Polonya'ya vardığımda, Jan amca çoktan öldürülmüştü, eşini, hiç bir zaman şifa bulmayacak bir mateme boğarak. Evinde, sanki o hâlâ yaşıyormuş gibi davranılırdı.

22 Koşikova, bu adresi hep sayıklarım. Kırmızı kiremitten büyük bir apartmanda, bu yüz yılın başlarında yapılmış. Bir tarafı, Türk Büyükelçiliğinin bulunduğu Şopena Sokağına bakardı. Yanaşmalara, fakir akrabalara, yetiştirmelere ayrılmış iki katlı dairelerdi Şopena'ya bakan, iyi anımsıyorsam.

Sondan bir önceki katta Maria teyze, kardeşi Yadviga'yla otururdu, son katında da kızkardeşleri Jula. Yanağında bir sivilceyi yok etmek isterken yanak sinirini koparmışlardı. Nedense onarılamıyordu. Bir profilden çok güzeldi Jula, öbür yanağından ise,, ağzı kulağına varıyordu. Hep güzel profilini göstermek isterdi ve durmadan dönerdi.

Evi bir saraydı ama ben daha bol anılı Maria teyzenin evini seviyordum. Bu kat, mültimilyoner kocası Gutaf amca tarafından bütün Polonya'nın antikacılarının, saray satışlarının himmetiyle döşenmişti.

Juzef SS'lerin Jula teyzeyi götürdüklerini söylemişti. Kim bilir hangi toplama kampına. Geri dönmedi çünkü.

İnsan çok körpeyken büyüklerin maddi durumlarını filan pek anlamaz.

Ben şakalaşan cömert esprili kültive adamı bilirim. Büyük bir endüstriyeldi kuşkusuz.

Soymuşlarmış. Avluya çıkarmışlarmış. Süngü nöbetinde aileyi tutmuşlarmış.

Avluda, eline bir tabanca vermişlermiş, "kendini öldürsün" diye.

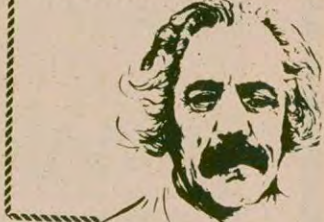
Tabancanın sesi içeriye varınca, Jula teyze, süngülerin üstüne atılmak istemiş ve alıp götürmüşler.

...Muhbirler fena halde dolaşıyor Zakopane'ninköylerinde. Küçük muhbirler bunlar, şamaroğlanları...

Politize olmayan köylüye Almanları övüp duruyorlardı: "Sizden vergi almayacaklar" diye...

... Ve işçilerle, hükümetin anlaşması imzalandı. Duydukları gurur bir ömre yeter bence, işçilerin.

Ama, üç dört ay sonra ne olacak, bilemiyorum!...

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

BOŞLUĞA DOĞRU

Yeni basılan yapıtları, kimi yayın araçlarında sergilenen "bilimsel" diye nitelenen yazıları okuyorum arada bir. Bir de yöneticilerin konuşmalarına, uygulanan düzene, öğretim-eğitim kurumlarının durumuna bakıyorum. İç açıcı, çağın gidişine uygun, uygarlıkla bağlantılı bir tutum yok ortada. Bir değişiklik var görünürde açıkça. Ancak bu değişiklik yaratıcı özde gelmiyor, yüze vuran boyanın güzelliğinden doğuyor. Yönetimi elinde tutan yetkililerin konuşmalarında geçen kavramlarla Ortaçağda söylenenler arasında özden bir değişme yok. Daha doğrusu iş yok, boş söz çok. Ulus boşluğa öylesine alıştırılmış ki, acıkan, karnını doyurmak için ekmek yerine üfürük versen alacak. Elinden gelen işi başkasından bekleyen bir topluluk olmuşuz. Bunu anlamak için ülkenin kalkınmasını, kargaşanın önlenmesini, ucuzluğun başlamasını, mutluluğun doğmasını seçime bağlayanların konuşmalarına, davranışlarına bakmak yeter. Aylardır en önemli ülke sorunları bir yana itilmiş, seçilmesi gereken ulus başkanı seçilememiş, çıkarılması gereken yasalar bir kıyıya atılmış, kazanılan tüketileni karşılamıyor, yurdun en uzak bucağında bile kan dökme doğal bir olay niteliği kazanmış, vetkililerde seçimden başka ses yok.

Oysa neyi değiştirecek seçim? Gökten yeni yöneticiler, yeni uzmanlar mı gelecek ülkemize? Düşünceleri, davranışları yalnız çıkara, yandaş korumaya, yurttaş sömürmeye, hırsızlığa, soyguna, varlıklıyı daha varlıklı kılmaya yönelik bir yönetim topluluğu değişmedikçe hangi soruna çözüm bulunabilir? Sözgelişi seçimi, büyük bir çoğunlukla, AP kazandı diyelim ne değişecek? Eski tas eski hamam dururken tellakları değiştirmenin ne yararı olabilir? İstanbul için yirmi dört bin polis gerekliymiş de bugün sekiz bin varmış, durum bu yüzden düzelmiyormuş (17.8.1980 günlü gazeteler). Polisin görev anlayışı, davranışı, olaya bakış biçimi değişmedikten sonra, polis ulusun değil de yönetimi elinde bulunduran partinin "adamı" olarak kaldıktan sonra sayısının çoğalması ne işe yarar? Uygulama, yanlış, ülke olaylarına ters düşerse, görevlilerde görev bilinci uyanmazsa yasaların çoğalmasından, ağırlaştırılmasından ne çıkar? İnsan değişmedikçe eldeki aracın değişmesiyle ne sağlanır? Bir kaç bin İsrail eri, yüz binlik Arap ordularını üç gün içinde denize dökmedi mi? Demek sayının çoğalması, öz değişmeden kabuğun değişmesi istenen yararı sağlamaya yetmiyor. Menderes dört yüz saylavla geldi başa ne oldu, ulusu götüre götüre Yassıada'ya götürdü. Şimdiki yöneticilerin tutumları da öyledir aşağı yukarı, bütün sorunların çözümünü sayı üstünlüğünde arama.

Uygarlık için, insanlık için önemli olan nicelik değil niteliktir. Nicelik özün gelişmesinde etkili değildir. Bugün "Demirel"lerin çoğalması, bütün ulusun niceliğine ulaşması, ülkenin kalkınmasına, kargaşanın kalkmasına, soygunların önlenmesine, kayırıcılığın engellenmesine yeter mi? Ülke daha hızlı yuvarlanır uçuruma, gerileme daha güçlü bir atılım kazanır. Bunları anlamak için sağduyunun bulunması yeterlidir. Biz düşünmeye değil de dinlemeye alıştırılmış, bütün işlerin dinlenmekle sonuçlanacağına inandırılmış bir ulusuz. Nitekim atasözlerimiz bile böyledir. "Büyük sözü dinlemek iyidir", "Bir söyle iki dinle", "Söylemek için bir ağız dinlemek için iki kulak vermiş Tanrı", "Dinleyen dinletir" türünden atasözleri ya da deyimler hangi anlayış düzeyinde olduğumuzu gösteriyor açıkça.

Ulusumuz dinlemeye alıştığından onda soru sorma bilinci gelişmemiş. Seçim dönemlerinde verilen sözlerin, yaratılan umutların karşılığını soramıyor, sormayı bilemiyor, yalnız sessizlik içinde beklemekle, küsüp oy kullanmamakla, yön değiştirmekle yetiniyor. Çıkarcıların en iyi yararlandıkları da bu tutumudur ulusun. Oysa bizim için gerekli olan değişiklik bu değildir artık. İçinde bulunduğumuz durum bir görüş değişikliğini, yeni bir düşünce uygulamasını gerektiriyor. Bunu da şimdiki yöneticilerden beklemek yersizdir, yeni bir uçuruma doğru yürümektir. Toplum sorunları onlara aranan çözümlerden daha hızla çoğalıyor, yığınlaşıyor. Bir sorunun çözümünü ararken çağın gidişi yeni yeni sorunlar yaratıyor. Bizim yetkililer bunu kavrayacak nitelikte değildir. İşte kargaşa bunun en açık örneğidir. Elinden iş gelmeyen, uygarlık bakımından çağın gerisinde kalmış bir yönetim kurulu bu kargaşadan yararlanıyor, beceriksizliğini onunla örtüyor. Bunu bile göremiyoruz. Gerçekte kargaşa beceriksizlikten doğuyor, oysa görevliler beceriksizliği kargaşaya yüklüyorlar.

Yetkililer, görevliler "komünizm" sakızını halkı uyutmak, onun duyarlı yanından alabildiğine yararlanmak için bir araç olarak kullanıyorlar. Oysa, çağımız evreninde bizim ülkemizde uygulanan yönetimden daha kötüsü, yöneticilerimizin tutumundan daha korkuncu yoktur. Olaylara soğukkanlılıkla bakalım şöyle: Stalin, kimi kaynakların bildirdiğine göre, yönetimi yerleştirmek düşüncesiyle sayısız insan öldürtmüş, kan dökmüş, aşırılıklara kaçmış, kimi özgürlükleri kaldırmış, ulusu baskı altında tutmuş, sık sık bizim ülkemize de göz dikmiş. Bütün bunlar doğrudur diyelim. Peki Stalin ülkesini hangi ulusun boyunduruğu altına koymuş, hangi ulusun yardım diye kapısını aşındırmış, hangi ulusa birtakım "üsler" vermiş yurdunda? Rusya'nın Çarlık dönemindeki durumuyla bugünkü durumu yan yana getirilirse hangisi daha ileridir? Gelişmiştir? Başka bir örnek verelim bu konuda: Mao ülkesini esrarla uyuşturulmuş, günde bir avuç pirinçle karın doyurmayı erdem sayan durumdan, sömürülmekten alıp bugünkü aşamaya getirmiş. O da savaşmış, uğraşmış, devrimi yerleştirmek için nice canlar almış, kanlar dökmüş. Peki Çan Kay Şek'in Çin'i mi daha güçlü Mao'nun ki mi?Hangisi daha ileri durumdadır?

Bu örnekleri verirken birtakım aşağılıkların "bak komünizm"i övüyor diyeceklerini biliyorum. Oysa övmüyorum, onların kötülüklerini bile anlayabilecek olgunluk aşamasına ulaşamadıklarını söylemek istiyorum. Biraz düşünelim şimdi, Demirel'in yönettiği ülke mi daha ileridir kötülediklerí ülkeler mi? Bir yandan önüne gelene "komünist" deyiver, bir yandan da ülkeyi onların uçuruma sürüklediklerini söyle. Peki hangisi doğru? Önüne gelene "komünist" demek gibi etkili, yaygın bir "komünizm propagandası" olabilir mi?

Yönetimler yöneticilerin dileklerine göre değil, toplumun yapısına göre biçim alır. Bir yönetim bir toplumun yapısına, üretim-tüketim dengesine uygun düşerse, ulusun gelişmesine, ilerlemesine yardımcı olabilirse onun yayılması, yerleşmesi önlenemez. Boş kavramlar, süslü, duygulu, kışkırtıcı konuşmalar uzun süre etkili olamaz engelleme konusunda. Korkulan yönetimler ülkeyi boşluğa itenlerin çabalarıyla gelir yerleşir. İkinci Abdülhamid'in arkasından İttihad ve Terakki'nin, onun ardından Balkan Savaşının, daha sonra Birinci Dünya Savaşının ülkemizi yıkması kaçınılmazdı tarih bakımından.

İnsanlarımız öldürülüyor boyuna, kargaşa durmuyor, gittikçe daha sarsıcı, daha korkulur bir niteliğe bürünerek yayılıyor ülke düzeyinde. Bu tür olaylara karışanların "milliyetçilik", "kurtuluş İslamda", "İslam şeriattır", "tek yol İslam", "milliyetçi Türkiye", "güçlü devlet güçlü iktidar" gibi sık sık yazdığımız sözleri yineledikleri, karşıt görüşlü olanların da bu sözlerin tersini söyledikleri biliniyor. Peki bunların hangisi toplumun altyapısına, ülkeyi geçim sıkıntısına, yönetim bunalımına iten olaylara değiniyor, onlara köklü bir çözüm getirebilecek niteliği taşıyor? Bunlar uygulama olanağı bulunmayan, boşlukta kalan birer kavram değil de nedir? Bir işi başarabilmek için önce başarıya ulaştıracak olanları bulmak gerekir. Bu olanaklar da boş kavramları sayıp dökmekle sağlanamaz. Çağımızda tek düşünceye dayalı, kendinden başka iyi, yeterli düzen tanımayan yönetimler uluslara yarar sağlamaktan çok mu uzaktır. Bir yönetim ne denli ileri olursa olsun tek başına yaşayamaz, beslenmesi, gelişmesi için başka düşünce düzenlerini, yönetim örgütlerini gerekli kılar. Kendine karşı olan yönetim düzenlerine yasak koyanların korktukları başlarına gelir günün birinde.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Polonya işçi sınıfına selam olsun

"Çar korktu çıkardı bir vaadname:
Ölülere özgürlük, dirilere hapishane."

Rusya'da Çarların hüküm sürdüğü o kara günlerde halkın ağzında bu yanık türkü dolaşırdı. O Çarlardır ki, Rusya'yı bir milletler hapishanesine çevirmişlerdi. Bu dizelerini hatırladığımız türkü Polonya emekçilerinin de ağzındaydı. Gün oldu, devran döndü, bu türkü gene dillerde. Şimdi Polonya'da grevciler bu tarihi türküyü daha değişik bir yorumla söylüyorlar.

"Gierek yoldaş (!) korktu, azletti Başbakanı:
Ölülere özgürlük, dirilere akıl hastanesi."

Polonya'da işçiler, tarihi Danzig şehrinde yeni adı ile GDANSK'ta greve gittiler. Dünyanın her yerinde olduğu gibi amaç: Bağımsızlık ve daha iyi yaşam! İnsanın gözünün önünden grev yeri, bir film şeridi gibi geçiyor. Grev komiteleri, ateşli tartışmalar, sıkılan yumruklar, haykırılan sloganlar ve dalgalanan flamalar.

Fakat bugün Polonya'da esen grev dalgası basit bir haksızlığın giderilmesini kapsamıyor.

İşçiler ne diyorlar?

"Gierek yoldaş, değişiklikten sözediyorsun. Değişiklik ne demek biliyor musun? Değişiklik biziz. İşçiler, komünistler, halk, Polonya'dan yana olanlar. Bu yüzden sanki haydutmuşuz gibi peşimize milis takacağınıza oturup bizimle tartışın."

Amaç ve istek çok açık ve net değil mi?

Yıllardır için için gelişen muhalefet patlama noktasına geldi. Ve patladı. Lenin gemi tersanesinde. Sessizliğin buzları, grevcilerin demir yumruğu ile paramparça oldu. Parçalanan sadece içten içe kaynayan sessizlik midir? Hayır. Sosyalizm cilalı sömürü düzenidir. Hiç kimsenin hokus-fokusu yıllar yılı insanları baskı altında tutmaya yetmez! Bunu "becerikli" Gierek de beceremez. Beceremedi de. Başka başbakan ve bazı polit büro üyelerini görevden aldı. 1970'de de aynı numarayı yapmıştı. Bugün aynı numarayı yutmadı işçiler.

Bağımsızlık için gerçek sosyalizm için ayağa kalkan Polonya emekçilerinin şanlı mücadelesine selam olsun!

Celal Dorak

Polonya ne Afganistan ne de Kamboçya'dır

Dünyanın çarkları dönüyor. Evet, hem de hiç durmadan. İleriye, daha çok ileriye dönüyor. Bu çarkı dönderen de işçi sınıfı. Hem ekonomik hem de siyasi isteklerinden hiç geri dönmeden ilerliyor.

Doğu Blokundan dünya işçi sınıfı için sıcak ve sevimli bir mücadele rüzgarı esiyor. Hainlere ve sahtekar işçi dostlarının yüzünde. Bizim doğunun kış aylarında esen, dondurucu ayaz gibi hainlerin ve uşak ruhlu revizyonistlerin yüzlerine esiyor. Bu uşaklar, bu rüzgardan ve ayazdan donmuş olacaklar ki ne kadar zamandır hiç birinden ses çıkmıyor.

Ey gaflet uykusunda uyuyan ve ağzından Enternasyonali düşürmeyen DİSK yöneticileri neredesiniz? Dünyadaki olup bitenlerden haberiniz yok mu? Elbette var ama işinize gelmiyor. Ama Brejnev, karısına evinde barış ve dostluk yalanları söylese bunu yerin kulağından duyar, yayın organlarınızda manşet yaparsınız.

Ama Polonya işçisi sağır sultanın bile duyacağı şekilde sesini yükseltiyor. Hergün gazetelerde TV haber bültenlerinde yer alan bu gür ses sizleri bu uykudân hala uyandırmadı. Uyuyun yavrum uyuyun, şu durumda herhalde büyük ağababanız Brejnev, sizlere ninni söylüyor.

Ama ben şuna inanıyorum ki, Polonya ne bir Afganistan ne de bir Kamborçya olacak. Çünkü orada birçok deneylerden geçmiş büyük proleterya, yani işçi sınıfı var. Ben onların kararlı ve haklı mücadelelerine güveniyorum.

Yaşasın Polonya İşçi Sınıfının Mücadelesi.

Kayseri'den bir İşçi

Metin arkadaşın anısına

Metin arkadaşı 8 Ağustos 1980 günü 16 yaşında daha ömrünün baharında yitirdik. Hayır Metin'i ne anarşistler vurdu, ne trafik kazasından, ne vadesi ile öldü ne de hasta idi, henüz 16 yaşında bir iş cinayetine kurban gitti.

Maddi durumları iyi olmadığı için diğer arkadaşları gibi o da yazın plajlara tatile gidemez, kendini bildi bileli yazları bir şeyler yapar, maddi katkıda bulunurdu ailesine.

Onu mahalleden tanırım. Ancak devrimci görüşleri savunduğunu geçen öğretim yılında öğrendim. Tanıştıktansonra bana daha samimi ve içten davranıyordu. Kimi zaman da arkadaşları ile kırtasiye dükkanıma gelir, sahte solun teröründen sonra ÜYD'li faşistlerin yarattığı terörün Kayseri Lisesindeki yaptığı tahribatları anlatıyor, ne yapılması gerektiği konusunda öneriler getiriyordu.

Tüm baskı ve zorbalığa rağmen arkadaşları ile birlikte DLB'ye gelir okulları ile ilgili sorunları tartışırdı. Kısa zamanda bu derece ileri atılgan bir arkadaş olmuştu. Bu beni derecesiz memnun ediyordu.

Ancak onu okulunda sevmeyenler de vardı elbette. 1 Mayıs 1980 günü TİKP'de Enternasyonal diğer devrimci marşları söylediği gerekcesi ile 6 arkadaşı ile birlikte onu da okuldan atmışlardı. Tabii ki onlar Metin'e TİKP'ye gittiği için madalya takmazlardı. Ancak onların o cezaları bile onun geleceğe ve halka olan güvencinden hele hele gözlerindeki o aydınlıktan birşey kaybettirememişti.

Kasabamızdaki liseye kaydolmak istiyordu, ama olmadı, olmadı işte. Çalışmakta olduğu inşaatın asansöründen aşağı düşmüştü 15 gün önce ayağı kırılıyor, özel hastaneye kaldırılıyor, kangren teşhisi konuluyor. Gevher Nesibeye gitmesini öneriyorlar. Orada Hipokrat yemini etmiş doktor kılıklı katiller hastaneye almıyorlar. Kangren ilerleyip tüm vücudu sarıyor. Patron imana gelip sigorta ettiriyor 7 Ağustosta. Ve 8 Ağustos akşamı Sosyal Sigortalar Hastanesinde gözlerini hayata yumuyor.

Metin arkadaş rahat uyu, Kayseri Lisesi ve diğerleri her türlü zorbaya yar olmayacaklar. Ölümünde ihmali görülenler er geç hak ettikleri cezayı bulacaklardır.

Celal Şimşek
Argıncık-Kayseri

Mersin Belediyesinin sorumluluğu

Emekçi halkımız, Cumartesi ve Pazar günleri biraz dinlenmek için, hava almak, haftanın yorgunluğunu gidermek, şöyle kendince bir dolaşmak için parka gidiyor. Saat altıyı yediyi bulmadan terketmek zorunda kalıyor. Çünkü hiç bir elektrik lambası yanmaz. Buna karşılık yine de saat 10'a kadar oturur ve öyle gider.

Anarşinin zirvede yaşadığı şu Türkiyemizde şehir halkımızın tutumu, övünülecek ve saygı duyulacak bir tutum.

Sayın Belediye Başkanı Kaya Mutlu neden her hafta bol bol vaat verip nutuk atarda, halkın rahatlığı ve huzuru için, parktan başka gidecek yeri olmayan halkımız için lambaların iyi yanmasını, çalışmaz ve denetlemez?

Ayrıca parklar halk için bedava yerler olması gerekirken parayla giriliyor. Sorsan "İşte efendim, masraflar var, bakılıyor ediliyor, görevliler var" Peki görevliler var da lambalar niye yanmaz?

Sayın Kaya Mutlu, halkçıysak, halktan yanaysak, halkımıza layık olanı yapalım.

ABUZER KUTLUDOĞMUŞ

Geçtiğimiz Hafta

Erkmen düşürüldü sırada üç bakan daha var

Türkiye'de ilk kez bir bakan güvensizlik oyu ile düşürüldü. MSP'nin, hakkında gensoru ve güvensizlik önergesi verdiği Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen için yapılan oylamada CHP'den 206, MSP'den 19, TBP'den 1 ve 5 Bağımsız güvensizlik oyu verince Erkmen düşürülmüş oldu. AP ve MHP ise ne yoklamaya ne de oylamaya katıldı.

Erkmen hakkında verilen gensoru önergesinin görüşülmesi için salı günü toplanan Millet Meclisi Genel Kurulunda muhalefet çoğunluğu sağlayamayınca çarşamba günü 227 üye ile toplanan Genel Kurulda Kıratlıoğlu ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Münif İslamoğlu için verilen gensoru önergelerinin görüşülme günleri de tespit edildi.

Erkmen hakkında verilen gensoruyu hükümetle ilgili bir güvensizlik meselesi olarak ele almamayı tercih eden Demirel'in diğer üç bakanı da gözden çıkardığı ve tek tek bakanları düşürülse bile hükümette kalmayı seçeceği belli oldu. Demirel'in, ekimde yapılacak AP Büyük Kongresine iktidarda kalarak gitmek istediği de belirtilen diğer bir nokta. Ancak Erkmen'in yalnız bırakılması AP Grubu içinde tartışmalara yolaçtı. Bu tartışmaların nasıl sonuçlanacağını ise önümüzdeki günler gösterecek.

POLONYA VE GİEREK

Polonya Birleşik İşçi Partisinin Birinci Sekreteri Edward Gierek, siyasi ve ekonomik taleplerini kazanmak için başarılı grevler yapan işçiler karşısında taviz verip uzlaşmaya vardıktan sonra görevinden alındı. Grevci işçilerin kurduğu hür sendikaları faaliyete geçirmek üzere olduğu bu dönem de Polonya Parlamentosunda da hükümet çeşitli ve sert eleştirilere uğruyordu. Gierek'in itibarının büyük ölçüde sarsılmış olmasından dolayı görevinden alındığı belirtilirken, gözlemciler yeni Birinci Sekreter Stanislaw Kania'nın izleyeceği siyasi çizgi konusunda kesin bir görüş birliğine varamıyorlar.

HUA GUO-FENG BAŞBAKANLIKTAN AYRILIYOR

Çin Milli Halk Meclisi 5. Kongresinin 3. dönem toplantısı Pekin'de çalışmalarını sürdürürken, Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Guofeng'in hükümetteki bu görevinden istifa edeceği bildirildi. Yeni Başbakan adayı Cao Ziyang'ın özellikle ekonomik kalkınmaya önem vereceği belirtilirken, Milli Halk Meclisi evlilik, vergi, ekonomik düzenleme gibi çeşitli konularda canlı ve derin tartışmalara sahne oldu.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 901

MHP'liler Ankara'da ev kundaklama ve bombalama eylemlerini yaygınlaştırdı

● Boztepe mahallesinde yaraladıkları işçinin evini bombaladılar.

● Saldırıdan sonra evini güvenlik kuvvetlerinin yardımıyla taşıyan İbrahim Baştuğ, kendisi bir komşusunun yanında, eşi ve çocukları da başka bir evde kalıyor.

HAMDULLAH YANIK

KAHVE tarama, sabah ve akşam cinayetlerinden sonra şimdi de ev kundaklama eylemleri başladı. Başkentin Ege Mahallesi, Mamak Semtinden sonra, Bağcılar ve Boztepe mahallelerinde ev yakma, kundaklama ve bombalama eylemlerine başlayan MHP'liler çok sayıda yurttaşın göç etmesine neden oldular. Bu arada bazı maceracı grupların da aynı yöntemlere başvurarak yurttaşların evlerini bombaladıkları ve yaktıkları belirtiliyor. Seyranbağları'nda bir eve bomba atan ve iki kişinin ölümüne neden olan maceracıların Mamak Misket Mahallesinde misilleme adı altında üç yurttaşın evini yaktıkları bildirildi.

"EV SAHİBİ BAĞIRIYORDU"

1 Eylül günü kendisine kurulan pusudan habersiz Boztepe Mahallesindeki evine dönen İbrahim Baştuğ, çocuklarını kucaklamaya 50 metre kala bahçelerin ve çalılıkların içinde garip kımıldamalar gördü. Tehlikeyi sezdi, fakat bir an şaşırdı. Katil çeteleri kendisini daha önce teh-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Mem-Der: "Yönetim Kurulu Üyemiz Çepoğlu'na işkence yapılıyor"

● Mem-Der Genel Başkanı Bayram: "Arkadaşımız derhal bırakılmalı, işkenceciler cezalandırılmalı."

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği Merkez Yürütme Kurulu üyesi Yılmaz Çepoğlu'nun önceki gün Kayseri'den dönerken gözaltına alındığı ve işkence yapıldığı açıklandı. Mem-Der Genel Başkanı Ümit Bayram, Çepoğlu'nun derhal serbest bırakılmasını ve işkencecilerin cezalandırılmasını istedi.

Bayram, Çepoğlu'na yol arkadaşı ile birlikte işkence yapılarak hayali bir gizli örgüt üyesi olmak gibi suçlamalar yapıldığını bildirdi. Bayram, "Arkadaşımız Mem-Der yöneticisi olduğunu iftiharla belirtmesine rağmen işkence ile hayali örgütler yaratılmak isteniyor. Derneğimiz kurulduğundan beri anarşiye karşı olmuş ve mücadele etmiştir. Yargı mekanizmalarında derneğimizle ilgili olarak tek bir soruşturma mevcut değildir" dedi.

Ümit Bayram İçişleri Bakanına ve Emniyet Müdürüne telgraf çektiklerini ancak sonuç alamadıklarını belirtti.

Ankara DGB'nin açıklaması "Tüm arkadaşları SBF'de Aydın Yalçın'ın bütünleme sınavına girmeye çağırıyoruz"

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Siyasal Bilgiler Fakültesi, şubat döneminde, yapılan boykot yüzünden öğrencilerin giremediği İktisadi Doktrinler Tarihi dersinin bütünleme sınavları 9 Eylül Salı günü yapılıyor.

Ankara DGB Başkanı Bekir Bora, bu konuda gazetemize şu açıklamayı yaptı:

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Türkiye'ye sızmak isteyen eski SAVAK ajanlarına mani olmak istediği için saldırıya uğrayan ve komaya giren Gümrük Muhafaza Memuru A.Aziz Turhan Van Devlet Hastanesinde tedavi altına alındı.

Esendere hudut kapısında Türkiye'ye giriş çıkışları yasaklananlara sahte belge temin ediyorlardı

Eski SAVAK ajanlarına yardım edenleri açığa çıkaran gümrük memuru öldürülmek istendi

VAN(ÖZEL)

ESENDERE hudut kapısından Türkiye'ye sızmak isteyen SAVAK ajanlarına yardımcı olanları tespit eden Gümrük Muhafaza Memuru A.Aziz Turhan öldürülmek istendi. Türkiye-İran sınırında nöbet tutarken 4 kişinin saldırısına uğrayan muhafız memuru aldığı taş ve kesici alet darbeleriyle komaya girdi.

Yetkililerden alınan bilgiye göre bir süreden beri Esendere sınır kapısından Türkiye'ye giriş çıkışları yasaklanan kişilerin sahte belgelerle Türkiye'ye girdikleri belirlendi. Bu kişilerin pasaportlarında Esendere sınır kapısının mührü bulundu. Bunun üzerine araştırma yapan Gümrük Muhafaza Memuru A. Aziz Turhan, bu giriş çıkışların hudut kapısında görevli Ke-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Günaydın Milliyet Son Havadis Hürriyet Tercüman Hergün Cumhuriyet BASINDAN SEÇMELER

Yeni Forum dergisinin Hergün gazetesine cevabı

Yeni Forum dergisi bundan bir süre önce MHP'nin organı Hergün gazetesinde yayınlanan ve sözkonusu dergiyi tahlil eden bir yazı dizisine cevap verdi.

"Kanımızca Hergün yazarının iddiaları arasında daha ciddi olanı 'Sağ terörün hoşgörüyle karşılanmasını isteyen' düşünce tarzıdır. Şunu açıkca ve bütün ciddiyetimizle ifade edelim ki, MHP'lilerle aramızdaki en büyük anlaşmazlık noktası işte buradadır. Onların bu tutumunu hiç bir şekilde kabul edemeyiz. Bu sayımızda 'Aşırı Sağın Yeraltı Alemi' başlıklı yazımızda, bir okurumuzun Çorum olaylarıyla ilgili mektubunda ve daha eski sayılarımızda ileri sürdüğümüz pek çok nedenlerle, MHP'nin bu tutumunun, anarşiye, komünist fesatçılığına, devlet otoritesinin zedelenmesine, memleket bütünlüğüne ve bizzat milliyetçiliğe büyük zarar verdiğine kesinlikle inanıyoruz. MHP'nin ikna yoluyla mı olur, yoksa hukuk devlet zoruyla mı olur, bu yoldan mutlaka döndürülmesi gerektiğine kaniyiz. Bu tür politikayı, hangi tip politikacılar benimsemiş, sürdürüyorsa bunların kulağı çekilmeli, bunun sonunun meçhul bir macera, tehlikeli bir girişim, milli vicdanda saygınlık ve güveni kökünden tahrip eden zararlı bir yol olduğunda iyi niyetli MHP'liler uyarılmalıdır. Bu yol içsavaş yoludur. İçsavaşı teşvik, ne milliyetçilik, ne hürriyetçilik, ne devlet ve vatan bölünmezliği ilkeleriyle bağdaşan bir tutumdur.

"Bizden bir kere daha söylemesi."

ŞİDDET OLAYLARINA DOĞRU TEŞHİS

Yeni Forum dergisi bu başlık altında yayınladığı makalede de AP'nin MHP terörünü hoş görmeye eğilimli politikasını

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

PETROL-İŞ KONGRESİNDE İKİNCİ GÜN

● Kocaeli Şube Başkanı: "Afganistan'ın işgali raporda neden yok? Angola'yı, Etyopya'yı, Güney Yemen'i istiklalini kazanmış ülkeler olarak tanımlayarak bu ülkelerin Sovyet işgali altında olduğunu unutturamazsınız"

● Kocaeli delegesi Muammer Bekaroğlu: "Daha önceki çalışma raporuna laf salatası denmişti. Bu rapor da Rus salatasıdır."

Muhalefet delegeleri yönetime sordu:

"Biz kahrolsun Amerika, kahrolsun Rusya diyoruz. Siz diyebiliyor musunuz?"

İŞÇİ SERVİSİ

TÜRK-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikasının İstanbul'da yapılan Genel Kurulunun ikinci gününde, muhalefet delegeleri, yönetimi sürekli ABD emperyalizminden bahsederken, Sovyet emperyalizminden hiç söz etmemekle eleştirdiler. Çalışma raporunda sürekli olarak Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet Bloku ülkelerinin propagandasının yapıldığını belirten delegeler raporu "Rus Salatası" olarak nitelediler. Bazı delegelerin muhalefeti Amerikancılıkla suçlaması üzerine söz alan bir delege bu suçlamayı reddederek yönetime "Biz kahrolsun Amerika, kahrolsun Rusya diyoruz, siz diyebiliyor musu-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

"Makarios'la anlaşma esas alınmalı"

Denktaş: "İki bölgeli federasyonu öngören her öneriyi görüşmeye hazırız"

LEFKOŞE(ÖZEL)

KIBRIS Türk toplumu lideri Rauf Denktaş, 15 Eylülde başlayacak olan görüşmelerde Türk tarafının iki bölgeli federasyonu öngören her öneriyi görüşmeye hazır olduğunu söyledi.

Denktaş Federal Almanya'dan dönüşünde Ercan Havaalanında gazetecilerle görüştü. Rum tarafının 1977 nisanında Viyana'da sundukları önerileri temel alan bazı öneriler hazırladıkları yolundaki haberleri hatırlatarak, görüşünün sorulması üzerine, Denktaş görüşme masasına getirilecek herşeyi görüşmeye hazır olduğunu söyledi ve şöyle devam etti:

"Kıbrıs'ı Rumlaştırmak, Kıbrıs Türk toplumunun güvencesini elinden almak, federasyon adı altında Rum çoğunluk yönetimini kurmak, ülkeyi 1974 öncesine götürmek istiyorlarsa, geçerli bir şey getirmiş olmazlar. Bunları yapmıyorlarsa ve Makarios'la anlaştığımız iki kesimli federal sistemi görüşmek için geliyorlarsa başlangıç noktaları her hangi bir şey olabilir."

Hua Guofeng ekonomik alanda "sol sapmaları" eleştirdi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ÇİN Komünist Partisi Başkanı Hua Guofeng, ülkenin ekonomik faaliyetlerinde daha fazla gerçekçi olunmasını istedi. Hua Guofeng yürürlükte olan ekonomik planın, bazı alanlarda çok yüksek hedefler koyduğunu ve bu nedenle gerçeklerden kopuk olduğunu kaydetti.

Çin Ulusal Halk Meclisi Beşinci Kongresinde 1976-1985 yıllarını kapsayan ekonomik planı eleştiren Başkan Hua, iktisadi politikada "sol sapmalar" olduğunu kavdetti. BBC Radyosunun haberine göre Hua Guofeng "bu sol sapmalarla mücadelenin uzun zaman alacak çetin bir mücadele olduğunu" belirtti.

Hua Guofeng yeni bir ekonomik planın hazırlandığını da açıkladı. Hua, yürürlükte olan planda büyük yatırımların ölçüsüz ve dengesiz olduğunu bildirdi.

Ceylan Fabrikası işçileri ve Ekmek-İş Sendikası yöneticileri birarada. Fırın işçilerinin dertlerine çözüm bulmak için yürütülen sendikal çalışma yavaş yavaş gelişiyor.

Ekmek-İş Sendikası Dudullu Ceylan Ekmek Fabrikasında greve başladı

KEREM ÇALIŞKAN

ÜMRANİYE - Dudullu'daki Ceylan Ekmek Fabrikasının 15 işçisi Ekmek-İş Sendikasına bağlı olarak greve başladılar. İşverenin Sendikanın bütün çağrılarına rağmen masaya oturmaması ve anlaşmaya yanaşmaması üzerine bütün yasal işlemleri tamamlayan sendika yetkilileri, bölge güvenlik kuvvetlerine de gerekli duyuruyu yaparak cumartesi saat 14.00'de grev pankartını asarak grevi başlattılar.

Ceylan Fabrikası işçilerinin bir çoğunun sigortasız çalıştırıldığı, 250-300 TL yevmiye dışında hiç bir sosyal hakları olmadığı ve pazar ve bayram günleri de çalıştıkları halde gereken mesaiyi alamadıkları belirtiliyor.

Fabrikanın çoğunluğu bekar olan 15 işçisi grevi elbirliği ile yürüteceklerini ve yasal haklarının tamamını elde edeceklerini söylediler. Ceylan Fabrikasındaki grevin başarısının bölgedeki diğer fırın emekçilerini de etkileyeceği belirtiliyor.

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

HALK GÖÇE ZORLANIYOR

TİKP Tarsus İlçe örgütü bir basın toplantısı düzenleyerek Tarsus'taki MHP terörünün devlet içine sızmış bazı MHP yanlısı memurlardan destek gördüğünü belirtti ve Emniyetin MHP'li polislerden temizlenmesini istedi.

MHP işgalindeki Makam ve Cetvel Tarsus'ta çıbanbaşı haline geldi

● Tarsus'ta MHP terörü Emniyet ve Kaymakamlıkta görevli bazı memurlar ile AP içindeki MHP yanlılarından destek görüyor

TARSUS (ÖZEL)

TARSUS'ta giderek yoğunlaşan MHP saldırılarının Tarsus Emniyet Amirliği ve Kaymakamlıkta görevli bazı MHP

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Türk-İş ve DİSK'e bağlı 18 sendikanın ortak açıklaması

"Gaziantep'te işverenler işçileri sıkıyönetim ile karşı karşıya getirmek istiyorlar"

● Sendikalar, Güneydoğu Kooperatifleri Birliğindeki hak grevi ile Gateks, Et Balık Kurumu, Or-Al ve Çelik Döküm'deki direnişleri desteklediklerini açıkladılar.

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te Türk-İş ve DİSK'e bağlı 18 sendika ortak açıklama yaparak, Güneydoğu Kooperatifleri Birliğinde, Gateks, Et Balık Kurumu, Or-Al ve Çelik Döküm Sanayiinde işverenlerin sendikal haklarına yönelik saldırı içinde olduklarını belirttiler ve Sıkıyönetim ile işçilerin karşı karşıya getirilmek istendiğini açıkladılar.

Gaziantep'te işverenlerin işçileri zorla direnişe sürükledikleri̇ne işaret eden sendikalar, Güneydoğu Kooperatifleri Birliklerinde uygulanmak istenen bu oyunun bozulduğunu, ancak Güneydoğu işverenin bu defa da Tez Büro-İş Sendikasının 15 yöneticisini ve 80 üyesini işten attığını, buna karşı Tez Büro-İş'in başlattığı

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

17 yıldır toplanmayan

ÇALIŞMA MECLISI EYLÜL SONUNDA TOPLANIYOR

● İşçi, işveren, üniversite ve Çalışma Bakanlığı temsilcilerinden oluşacak olan Çalışma Meclisinde, hükümetin hazırladığı yasa tasarılarının tartışılması bekleniyor.

İŞÇİ SERVİSİ

ÇALIŞMA Bakanı Cavit Erdemir, Çalışma Meclisinin 29 ve 30 Eylül tarihleri arasında Ankara'da toplantıya çağırıldığını açıkladı.

Açıklamasında, son yedi ay içinde uygulanan grev ve lokavtlarla 806 bin 190 işgününün kaybedildiğini belirten Erdemir, bu durumda grev ve lokavtlarda daha dikkatli ve daha gerçekçi davranılması gerektiğini öne sürdü.

Çalışma Meclisinin çalışma hayatındaki ahenksizlikleri önlemek amacıyla toplandığını da vurgulayan Çalışma Bakanı, bu toplantıda ortaya çıkan işçi-işveren ve üniversite çevrelerinin görüşlerinin Bakanlığın çalışmalarına ışık tutacağını sözlerine ekledi.

17 YILDAN BU YANA

Çalışma Bakanlığı tarafından toplantıya çağırılan ve bir Danış-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

örse çekiç

Gülay Göktürk

Demir Dökümdeki gerçek

387'ye karşı 1133.

1979 Ekiminde Demir Döküm Fabrikasında yapılan irade beyanının sonucu buydu.

387'ye karşı 1133 kişi, Maden-iş'e hayır demiş, Devrimci Maden-İş Sendikasına üye olduğunu beyan etmişti.

Aradan tam bir yıl geçti. Bu bir yıl içinde Demir Döküm yetki dosyası Yargıtayla mahkeme, mahkemeyle bilirkişi heyetleri arasında mekik dokudu.

Önce, İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğü irade beyanı sonuçlarına ve elindeki dosyaya dayanarak yetkiyi Devrimci Maden-İş'e verdi.

İş Mahkemesi de Bölge Çalışma Müdürlüğünün bu kararına uyarak Devrimci Maden-İş'in yetkili olduğunu saptadı.

Ancak daha sonra, "İrade beyanının yasalara aykırı olduğunu" öne süren Maden-İş'in mahkeme kararına itiraz etmesi ve evraklar üzerinden tespit istemesi üzerine dosya Yargıtaya gitti. Yargıtayın kararından sonra tekrar mahkemeye geldi ve mahkeme bilirkişi heyeti tespitine karar verdi. Atanan bilirkişi heyeti, çoğunluğun Devrimci Maden-İş'e ait olduğunu belirten raporunu hazırladı. Ancak tam bugünlerde, ne olduysa oldu ve heyetin üyelerinden biri istifa etmek zorunda kaldı. Hazırlanan rapor da Maden-İş'in isteği ve mahkemenin kararı ile geçersiz sayılıp, yeni baştan bir bilirkişi heyeti oluşturmaya girişildi. Kısacası, Demir Döküm dosyası bu bir yıl içinde gitti geldi, döndü dolaştı, ama bir türlü sonuçlanamadı.

Şimdi, 10 Eylül Çarşamba günü, Demir Dökümle ilgili yetki dosyası bir kere daha mahkeme önüne gelecek. Hakimler bir kere daha önlerine konan o kalın dosyayı evire çevire fabrikada hangi sendikanın çoğunlukta olduğuna karar vermeye çalışacak.

İnsan düşündükçe şaşırıyor ve öfkeleniyor.

Düşünün bir kere,

Ortada, Bölge Çalışma Müdürlüğünün kararı var.

Onu beğenmediniz mi? İş Mahkemesinin kararı var.

Ona da mı itibar etmediniz? Bilirkişi heyetinin raporu var.

Ve hepsinden önemlisi, hepsinden kesini, ortada irade beyanı sonuçları var.

Bütün bir fabrika işçisi, gitmiş sandık başına, hangi sendikaya üye olduğunu serbest iradesi ile açıklamış. Demir Döküm işçisi tercihini açık seçik bir dille belirtmiş. "Biz artık Maden-İş'i istemiyoruz. Devrimci Maden-İş üyesiyiz" demiş. İşveren de bu sendikayı tanımış. Diğer sendikanın bir tek üyesi bile kalmadığını kabul etmiş. İşçileri temsil eden sendika ile oturup protokol imzalamış. Yetkisi kesinleşmediği halde, ücretlere zam yapmış, odun parası kömür parası vermiş.

Yani işçi bu sendikaya fiilen yetkiyi vermiş, işveren bu yetkiyi tanımış, ama mahkeme hâlâ bu yalın gerçeği kabul edip bir karar veremiyor. Başını o kalın dosyanın içine gömmüş, "gerçeği" keşfetmeye çalışıyor...

Böyle şey olmaz. Gerçeğe bu yolla varılamaz sayın hukukçular.

Demir Döküm dosyasını gerçekten çözmek mi istiyorsunuz?

O halde kafanızı biraz kaldırıp Silahtar'a doğru bir bakınız. Orada, kararlı, bilinçli, ne istediğini bilen 1800 kişilik bir kitle göreceksiniz. Bu kitle, kararını taa, 1978'in sonbaharında, Maden-İş'li Rus uşaklarına karşı başkaldırdığı zaman vermiştir. O kitle, bu tarihi kararını hayata geçirmek için aylarca İGD'li saldırganlara karşı kavga vermiş, 20 gün fabrikada aç susuz beton üstünde yatmış, 49 fraksiyonun birleşip tezgahladıkları bin bir türlü entrikayı boşa çıkarmıştır.

O kitle, bu tarihi kararını hayata geçirmek için, Adem Toygan'ı şehit vermiştir.

Ve bu kitle, kanı, canı pahasına kazandığı o büyük zaferi korumak için, bugün en az 1978 sonbaharındaki kadar kararlıdır.

Eğer İş Mahkemelerinin görevi, ülkede iş uyuşmazlıklarını adil bir şekilde çözmekse; eğer İş Mahkemesi hakimleri, işyerlerinde çalışma barışının ve iş huzurunun korunması içinçalışıyorlarsa, bu gerçekleri görmek zorundadırlar.

Bugün, Demir Döküm Fabrikasında 1975'lerden bu yana ilk defa huzur vardır. İşçiler gönül rahatlığı içinde çalışmakta, kafasına sopa indirilme korkusu olmadan işine gidip gelmekte, özgürce fikrini söylemektedir. 1975'lerden bu yana ilk defa işçiler siyasi fikirlerinden dolayı baskı görmemektedir. Bu huzur, demokrasi temelinde kurulan birliğin bir sonucudur. Ve unutulmasın ki, bugün, yetkinin uzamasından yararlanmak isteyen revizyonist mikroplar, yine Demir Dökümün etrafında dolaşmakta bu huzuru bozmak için fırsat kollamaktadırlar.

10 Eylül günü Demir Döküm dosyasını önüne koyacak olan mahkeme heyetinin Silahtar'daki o kararlı kitleyi bir an önce aklından çıkarmaması, hem işçilerin, hem işverenin hem de iş hayatında üretim vehuzur isteyen bütün yetkililerin menfaatinedir.

TRABZON ANARŞİ DOSYASI — olaylar, belgeler sorumluları

MHP'NİN "TRABZON'U "ERZURUMLAŞTIRMA" GİRİŞİMİ ANARŞİNİN İBRESİNİ BİRDEN FIRLATIVERDİ

Trabzon'da vahşet kol geziyor

● 7 ay içinde MHP'lilerin saldırısı sonucu 17 yurttaş öldü. MHP'liler 14 defa kitlenin üzerine ve kuruluşlara bombalı silahlı saldırılar düzenlediler. Maceracıların misillemesi sonucu 4 kisi öldürüldü

Trabzon ili 1980 başlarından bu yana 26 cinayete, yüzlerce yaralama olayına tanık oldu.

AP hükümetinin işbaşina gelmesi ile birlikte güçlerini toplamaya başlayan MHP, Türkeş'in "Trabzon Erzurumsuz düşünülemez" diye işaret etmesi üzerine harekete geçerek, terör olaylarının büyük çoğunluğuna imzasını attı. Gerçekte mezhep ve milliyet çelişkileri olmayan Trabzon, MHP'nin yan kuruluşu ÜGD, ÜYD, BÜD (Büyük Ülkü Derneği) gibi derneklerin ve MHP'li emniyet görevlilerinin çabaları ile "Erzurumlaştırılmaya" başlandı.

1979 yılında temelleri atılan terör olaylarının MHP ve yan kuruluşları tarafından nasıl tırmandırıldığını, halkın can ve mal emniyetini korumakla yükümlü emniyet görevlilerinin katillere nasıl "yataklık" ettiklerini, MHP'nin tüm Türkiye'yi içine çekmeye çalıştığı iç savaş ve darbe oyunu Trabzon'da bir kere daha sannelendi.

TRABZON'DA ANARŞİ "KRONOLOJİSİ"

1 Ocak 1980 Değirmendere civarında sağ görüşlü iki Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) öğrencisi öldürüldü.

7 Ocak 1980 Hacıkasım mevkisinde sol görüşlü İhsan Hacımuratoğlu ve İsmail Kadı'ya MHP'liler tarafından ateş açıldı. İhsan Hacımuratoğlu öldü. Halkevi civarında sol görüşlü KTÜ öğrencisi Mehmet Özdemir'e ateş açıldı. Öğrenci yaralandı. Halkevine karşıdaki inşaattan ateş açıldı. İçerde oturanlardan Erdoğan Altın yaralandı.

31 Ocak 1980 Trabzon İktisadi Ticari İlimler Akademisi öğrencilerine Zeytinlik yolunda MHP'liler tarafında ateş açıldı.

8 Şubat 1980 KTÜ servis otobüsüne Kalkınma Mahallesinden geçerken ateş açan MHP'liler, öğretim üyeleri ve memurları yaraladılar.

14 Şubat 1980 KTÜ servis otobüsüne Kalkınma Mahallesinden geçerken saldıran MHP'liler, öğrencileri yaraladılar.

1 Mart 1980 KTÜ öğretim görevlisi Doçent Dr. Fikret Kapuru'nun arabasına MHP'liler tarafından bomba koyuldu.

7 Mart 1980 Pol-Bir'li polisler Zeytinlik Caddesinde MHP-ÜGD imzalı yazı yazarken yakalandılar.

9 Mart 1980 Sol görüşlü Emekçi-Der Yönetim Kurulu üyesi Zeki Öztürk evine giderken öldürüldü. Töb-Der lokali tarandı. Ahmet Alemdağ ve H. İbrahim Çakır yaralandı. Ahmet Alemdağ daha sonra kurtarılamayarak öldü. Türkiye Elektrik Kurumu işçisi sol görüşlü Kenan Solak, Fuar civarında 1. Şube polisleri tarafından açılan ateş sonucu ağır yaralandı. Ali Saatçioğlu adlı sağ görüşlü genç yaralandı.

10 Mart 1980 Atapark'ta BÜD önünde otobüs ve dolmuşları durduran MHP'liler, öğrenci ve yurttaşlara saldırdılar.

12 Mart 1980 Sol görüşlü öğrencilerin kaldığı Şems Oteli bombalandı. Dört öğrenci yaralandı. Polis yaralanan öğrencileri gözaltına aldı.

23 Mart 1980 KTÜ durağında Dev-Gör Yönetim Kurulu üyesi Kahraman Ezber ve Mevlüt Tosun'a açılan ateş sonucu, Kahraman Ezber öldü, Mevlüt Tosun yaralandı.

24 Mart Gece, Töb-Der lokali tahrip gücü yüksek bir patlayıcı ile bombalandı.

28 Mart 1980 Yurtsever Devrimci Sanatçılar Derneği, MHP'liler tarafından basıldı. Yunus Kukul öldü, iki kişi yaralandı.

30 Mart 1980 Affan Lisesine akıncılar tarafından bombalı pankart asıldı. Dev-Yol Bahçecik'te bombalı pankart astı. Emniyette bombanın patlaması sonucu bir polis yaralandı.

31 Mart 1980 MHP il binasının yakınında bulunan Tek Ges-İş Sendikasını basan MHP'liler, evraklar ve değerli eşyaları çaldıktan sonra sendikayı kundakladılar.

1 Nisan 1980 ÜYD binası yanındaki YSE-İş Sendikasındaki işçiler çıkarken ÜYD'lilerin saldırısına uğradılar. Aynı akşam sendika yağma edildi.

6 Nisan 1980 MHP Trabzon İl Yöneticisi Kaptan Uzlu'nun kitabevi bombalandı.

8 Nisan 1980 Bloklar semtinde, MHP'li Osman Gedikli ve yanındaki Orhan Küçükterzi'nin üzerine ateş açıldı. Osman Gedikli öldü, Orhan Küçükterzi yaralandı Akşam 23.00 sıralarında TİKP Trabzon İl Yöneticisi Ümit Aytaç'ın evi MHP'liler tarafından basıldı. Kardeşleri, Coşkun Aytaç ve Ali Aytaç ağır yaralandı.

9 Nisan 1980 Bloklarda sol görüşlü kişilerin gittiği mahalle kahvesi, polislerin gözüönünde MHP'liler tarafından tahrip edildi. Akşam evine gitmekte olan Metin Özer ve yanındaki arkadaşlarına MHP'liler tarafından ateş açıldı. Metin Özer ve arkadaşları polis tarafından gözaltına alındılar. Daha sonra poliste işkence gördüğü için rapor almaya giden Metin Özer MHP'liler tarafından yaralandı..

11 Nisan 1980 Fatih Eğitim Enstitüsü öğrencisi sol görüşlü Cemil Kurnaz, Arafilboyu'ndaki dükkanında öldürüldü.

13 Nisan 1980 Gülbaharhatun Mahallesinde sol görüşlü Hasan Alibaş, evine ateş açılması sonucu ağır yaralandı.

14 Nisan 1980 Konak Sineması önüne konan bombanın patlaması sonucu, yoldan geçen Muzaffer Feyzioğlu adlı bir şahıs öldü.

22 Nisan 1980 Dev-Gör ve Dev-Lis'in bulunduğu bina gece 03.00'de bombalandı.

23 Nisan 1980 Sedat Gılaç adlı sağ görüşlü öğretmen öldürüldü.

29 Nisan 1980 Dev-Gör ve Dev-Lis'in bulunduğu binayı basan MHP'liler, Dev-Lis Başkanı Recep Soydaş, Sekreter Fethi Çıkar ve üye İsmet Çatalbaş'ı öldürdüler.

4 Mayıs 1980 TİKP Sürmene İlçe Başkanı Celal Kanca, Trabzon'da konuk olarak bulunduğu evden altı gençle birlikte gözaltına alındı. Gözaltına alınanlara poliste işkence yapıldı.

6 Mayıs 1980 MHP eski il başkanı ve MHP'nin Zigana kampı kurucusu Avukat İhsan Yücesan kurşunlandı.

7 Mayıs 1980 YDGF üyesi Mustafa Demiralp, Av. İhsan Yücesan'ın yazıhanesinin karşısındaki pasajda vurularak öldürüldü.

9 Mayıs 1980 Gece 24.00 sıralarında, sol görüşlü dört öğretmenin kaldığı ev MHP'liler tarafından basıldı. Baki Erdik ve Hüseyin Dost adlı öğretmenler öldürüldü. Bir öğretmen yaralandı.

12 Mayıs 1980 Trabzon Barosu Sekreteri, Halkevleri eski başkanı, CHP Hukuk Bürosu Kurucusu, Av. A. Temel Aydınoğlu evinden çıktığı sırada silahlı üç kişi tarafından öldürüldü.

24 Mayıs 1980 Gece KTÜ Mimarlık Fakültesine bomba koyarken, bombanın patlaması sonucu, ÜGD 2. Başkanı ve ÜYD kurucusu Ekrem Çamaş öldü. Tevfik Çetin Ünsal yaralı olarak ele geçirildi.

25 Mayıs 1980 Sınava gitmekte olan Fatih Eğitim Enstitüsü öğrencilerine ateş açıldı. Mehmet Ordulu ve Saim Emin Ağaoğlu olay yerinde öldü. 14 öğrenci yaralandı. Olayla ilgili dört MHP'li tutuklandı.

26 Mayıs 1980 Boztepe Taşocağı civarında MHP'liler silahla atış talimi yaptılar.

28 Mayıs 1980 MHP'liler Gün Sazak'ın ölümünü bahane ederek, Trabzon Liselerine öğrencileri sokmadılar.

29 Mayıs 1980 MHP'liler okullarda kendileri dışındaki öğrencilere saldırdılar.

30 Mayıs 1980 Liselerde saldırılar devam etti.

4 Haziran 1980 Pelitli 'de akıncıların kaldığı ev bombalanıp, kurşunlandı.

6 Haziran 1980 Yeni açılan KTÜ yolunda, 61 AP 181 plakalı beyaz bir Renault otomobilden ateş açıldı. Erkan Dilaver ve Ayhan Turan adlı öğrenciler yaralandı.

16 Haziran 1980 Duran Altıparmak adlı sağ görüşlü öğretmen, Ayasofya Mahallesinde iki kişi tarafından yaralandı.

17 Haziran 1980 CHP Gençlik Kolları Lokali, üç MHP'li tarafından tarandı. Eski TÖS ve Töb-Der Başkanı Mustafa Çelebi yaralandı. Sol görüşlü gençlerin kaldığı Örnek Oteli, gece basıldı. Garson Necati Küçükarslan öldü. KTÜ öğrencisi Kadem Bıçak yaralandı.

21 Haziran 1980 Akçaabat Töb-Der Başkanı Halim Bahadır, MHP'li Ali Seyis ve Kemal Sivrikaya tarafından silahla yaralandı. Saldırganlar yakalandı.

28 Haziran 1980 21.30 sıralarında, Çömlekçi Mahallesinde, sol görüşlü Yaşar Barut ve Köksal Aksu'ya, MHP'li Ahmet Zehir ve İsmail Kazan tarafından ateş açıldı. Yaşar Barut olay yerinde, Köksal Aksu da daha sonra hastanede öldü.

1 Temmuz 1980 KTÜ öğretim görevlisi Profesör Necdet Bulut'un MHP'li katillerinden Tamer İpekoğlu, saat 11.00-12.00 sıralarında Adliye'den kaçırıldı.

3 Temmuz 1980 KTÜ'ye giden otobüse üç MHP'li tarafından ateş açıldı, bir öğrenci yaralandı. Ateş açanlardan Mustafa Yıldırım ve Kemal Kolbay adlı MHP'liler otobüste bulunan jandarma tarafından yakalandı. Otobüsü tarayanlardan Hasan

Yar evinde ülküdaşları tarafından öldürüldü.

7 Temmuz 1980 Telsiztepe'de silahla atış talimi yapan MHP liler, Trabzon Tekel Müdürünün oğlu olan arkadaşları Mahir Köse'yi kaza kurşunu ile vurdular.

14 Temmuz 1980 Yüksek Öğrenim Birliği 15.00 sıralarında MHP'liler tarafından bombalandı. Ercan Atalay yaralandı. 15.15 sıralarında Sümer Sineması yanındaki kahve bombalandı. Bir kişi öldü 12 kişi yaralandı. 15.30 sıralarında sahilde KTÜ öğrencileri üzerine ateş açıldı.

Görüldüğü gibi 7 ay boyunca Trabzon'da neredeyse hemen her gün, hem de ev basma, kitlenin üzerine gelişigüzel ateş açma, suikast gibi vahşet ölçüsünde olaylara sahne olmuştur. Bu süre içinde MHP'lilerin saldırıları sonucu 17 kişi ölmüştür. 14 defa da kitleye ve kuruluşlara silahlı bombalı saldırı düzenlemişlerdir. 1 MHP'li KTÜ'ye bomba koyarken ölmüş, 2 MHP'li ise arkadaşları tarafından öldürülmüştür. Maceracı grupların yol açtığı olaylarda 4 kişi ölmüştür. Olaylar ve bu döküm bile Trabzon'da anarşiyi esas tırmandıranın MHP olduğunu göstermektedir. Maceracı grupların zaman zaman giriştikleri misillemeler ise MHP'lilerin daha şiddetli saldırılarına zemin hazırlanmasına hizmet etmiştir.

YARIN:

MHP TRABZON'DA KAN DAVALARINI KÖRÜKLEDİ

17.Haziran 1980 günü örnek otelini basan faşistlerin katlettiği Necati Küçükarslan ve başında ağlayan yakınları.

İŞÇİ SENDİKA

1980'İN İLK ALTI AYINDA İMZALANAN SÖZLEŞMELERİN ORTAYA ÇIKARDIĞI SONUÇ:

Her altı işçiden beşinin kıdem tazminatı 30 günün üzerinde

İşçilerin büyük çoğunluğunun kıdem tazminatını 30 günün üzerine çıkardığı şartlarda, hükümet tazminatları 30 günde dondurmaya çalışıyor

İŞÇİ SERVİSİ

Yapılan bir araştırma sonucunda 1980 yılı içinde imzalanan toplusözleşmelerde her altı işçiden beşinin kıdem tazminatını yasal süre olan 30 günün üstüne çıkardığı belirlendi.

Hükümet tarafından kurulan Toplusözleşme Koordinasyon Kurulunun kıdem tazminatlarının 30 günde sınırlandırılması yönündeki çabalarına ve işveren kuruluşlarının bu konudaki katı tutumlarına rağmen kıdem tazminatlarının sözleşmelerde kazanılan haklarla birlikte fiilen 40-45 günlük bir süreye eriştiği gözleniyor.

Hava-İş Sendikası dergisinde yapılan bir araştırmaya göre 1980'in ilk altı ayı içinde özel sektörde 226, kamu kesiminde 86 olmak üzere 312 sözleşme imzalandı. Bu sözleşmelerde 118. 827 işçinin kıdem tazminatı süresi 31 ile 44 gün arasında belirlendi. Bunlardan 103.718'i özel kesimde, 15.109'u ise kamu kesiminde çalışıyor. Ayrıca yine sözleşmelerle 45-59 gün arasında tazminat hakkı kazanan işçi sayısı da 18 bin 365'i özel kesimde ve 8 bin 415'i de kamu kesiminde olmak üzere 26 bin 780'i buluyor. 60 günün üzerinde kıdem hakkı elde edenlerin sayısı ise 2.043. Bunun 1.289'u özel kesimden. İşçilerin 29.435'i ise yasal süre olan 30 gün üzerinden tazminat hakkına sahip.

KIDEM TAZMİNATININ ROLÜ

Bu yıl içinde imzalanan sözleşmelerde özellikle kamu kesiminde kıdem tazminatı konusu önemli bir yer tutuyor. Turgut Özal ve TSKK tarafından hazırlanan önerilerde kıdem tazminatının yasal süre olan 30 günün üzerine çıkarılmaması konusunda Kamu İktisadi Teşebbüsü yöneticilerine kesin talimat veriliyordu. Devletin işçi emeklilerinin tazminatlarını ödeyemez duruma gelmesi, yeni ve daha büyük tazminat tutarları yaratılmasını önleme çabalarına yol açarken, sendikaların ve işçilerin kıdem tazminatlarında gittikçe daha hassas bir çizgi izlediği ve özellikle emekli olan işçilerin sosyal ve ekonomik bir güvenceye kavuşması için çaba harcandığı gözleniyordu.

ÜCRET VE SOSYAL HAKLAR

Hava-İş dergisince yapılan araştırmada ayrıca 1980 yılı sözleşmelerindeki ücret artışları ortalaması ve sosyal haklara da yer veriliyor.

Buna göre ortalama günlük ücret zammı birinci yıl için 286.36 TL, ikinci yıl için 329,25 TL olduğu saptanıyor. Bu oranlar özel sektörde 306,21-330,81 ve kamu kesiminde 279,73-322,49 TL olarak belirleniyor.

İkramiyeler genellikle 2-3-4 tutarında olurken özel kesimdeki bazı işyerlerinde bunun 5-6-7'ye çıktığı görülüyor.

Sosyal yardımlardan yemek yardımı günlük net 35-75 TL, aile yardımı ayda net 300-500 TL, arasında değişiyor. Yakacak parası 8 binden 40 bine kadar ulaşırken büyük çoğunluğun 24 bin lira civarında bir miktar aldığı ortaya çıkıyor.

Bayram yardımı brüt 2 bin 5 bin, evlenme net 4 bin -10 bin, izin yardımı brüt bin-10 bin arasında değişmeler gösteriyor.

Özel kesime bağlı işyerlerinde ise işçiler tazminatların yükseltilmesini bir ölçüde işgüvencesinin parçası olarak ele alıyorlar. İşverenin bir işçiyi işten atmaya kalktığı zaman daha yüksek meblağ ödemesi, özellikle toplu çakışlarda bazen "caydırıcı" bir etken oluyor. Bu eski işçiler açısından da büyük önem taşıyor.

KIDEM TAZMİNATI FONU HAZIRLIKLARI

Araştırma sonuçlarından da görüldüğü üzere, iş yasasında yer alan 30 günlük süre bugün pratikte önemini büyük ölçüde yitirmiş durumda. Sendikalı kesimin büyük çoğunluğunun imzalanan sözleşmelerle bu sınırın üzerine çıktıkları ve bu yasa maddesinin hayatın gerisinde kaldığı görülüyor.

Ancak hükümet ve işverenler, Türkiye'deki ekonomik ve sosyal koşullara uygun olmadığı açıkça görülen bu maddeyi değiştirmek ve kıdem tazminatına esas olan gün sayısını yükseltmek yerine, hazırladıkları yeni bir yasa tasarısı ile yürürlükteki uygulamayı da geriye götürmeye çalışıyorlar.

Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan Kıdem Tazminatı Fonu Yasa Tasarısı işçilerin kıdem tazminatlarını toplusözleşmelerle yükseltmelerini imkansız hale getiriyor. Gerek özel kesimde, gerekse kamu kesiminde tazminatları 30 günde dondurmayı hedefliyor. Ancak, Türkiye'de, sendikalı işçilerin büyük çoğunluğunun kıdem tazminatlarının 30 günün üzerine çıktığı düşünülürse, kazanılmış bir hakkın geri alınması anlamını taşıyan böyle bir yasanın çıkmasına büyük tekpi geleceği de şimdiden anlaşılıyor.

OCAK-HAZİRAN 1980 AYLARI ARASI İMZALANAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNDE KIDEM TAZMİNATI

	SEKTÖR	30 gün/İşçi	31-44 gün/İşçi	45-59 gün/İşçi	60 + gün/İşçi
TOPLAM	ÖZEL	23.435	103,718	18.365	1.289
	KAMU	6,000	15,109	8,415	754
GENEL TOPLAM		29.435	118,827	26,780	2.043

İşçiler patronun çeşitli baskılarına rağmen 10 aylık çetin bir mücadele sonucu sendikalaştılar ve sözleşme imzaladılar.

Milas Kekik Fabrikası işçileri ilk kez sendikaya kavuştu

MİLAS (HÜSEYİN ESMEZ)

Milas'ta 20 işçinin çalıştığı Ege AŞ'ye bağlı Kekik fabrikası işçileri 10 aylık mücadele sonucu sendikaya kavuştular. Daha önce 3 bin 500 TL'ya çalışan işçiler ilk kez örgütlendikleri Tek Gıda-İş Sendikasının imzaladığı sözleşme ile ücret zammı ve çeşitli sosyal haklar elde ettiler. 1 Mayıs 1980'den itibaren geçerli olacak sözleşme ile 1. yıl 250, ikinci yıl da 250 TL ücret artışı sağlandı. İşverenin 10 aylık mücadele sırasında 5 işçiyi işten atmasına rağmen sendikalaşmayı önleyemedi.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Kalp krizi

Bir kalp krizi geçirmesi üzerine Gierek, Polonya Birleşik İşçi Partisi Birinci Sekreterliğinden ve Politbüro üyeliğinden uzaklaştırılmış, yerine Birinci Sekreterliğe Stanislaw Kania getirilmiş.

Polonya işçilerinin mücadelesi gerçekten de revizyonist yöneticilere kalp krizi geçirtecek güçteydi.

Ama doğrusu biz Gierek'ten önce Brejnev 'in kalp krizi geçireceğini umuyorduk. Grev boyunca Polonya işçilerine ateş püskürüp durmuştu. Sonra bir ara Gierek bir günlüğüne Moskova'ya gitti, döndü. Demek o ara Brejnev kendi krizini Gierek'e aktarmış.

Aslına bakarsanız Gierek'in kalp krizi geçireceği bir hafta önceden belliydi!

Nereden mi?

Geçen hafta Moskova, Polonyalı işçilerle birlikte onlara taviz veren Gierek'i de suçlayan bir açıklama yayınlamıştı.

Yine geçen hafta Cumhuriyet gazetesinde şu haber çıkmıştı:

"Parti merkez komitesinin Gierek'i görevden düşürmek için çalışmalar yaptığı belirtilmektedir. 1970 yılında da aynı şekilde grevler olmuş ve zamanın Başbakanı Gomulka da görevden düşürülmüştü."

Demek, "Görevden düşürmek için çalışmalar" yapılmasının sonucu, kalp krizi geçirmiş!

Bu haberin çıkması üzerine Cumhuriyet gazetesine Gierek'in basın müşavirliğini yapmakta olanları uyarmış ve "Dikkat edin, sosyal emperyalistler acımasızdır, Gierek'i atarlar ardından da CIA ajanı derler" demiştik.

Örnekleri çok fazlaydı. Hele Afganistan'da Rusya'ya uşak dayanmamıştı.

1970'de Polonya'daki grevlerden sonra da Gomulka "sağlık nedenleri ile" görevinden çekilmemiş miydi? Ama Türkiye'deki basın sözcüleri aldırmadılar. Polonya'daki olaylar siyasi değildir, ekonomiktir. Bunun sorumlusu petrol fiyatlarına zam yapılmasıdır falan demeye devam ettiler.

Sonuçta "kalp krizi geçirdi" diyerek, görevinden atılan Arap ülkelerinden birinin petrol bakanı değil, Gierek oldu!

İşe bakın!

Gierek, perşembe akşamı kalp krizi geçiriyor, cuma günü parlamentoda Sağlık Bakanı ve beş doktorun verdiği rapor okunuyor. Akşamına da merkez komitesi toplanarak, birinci sekreterlik görevine ve politbüro üyeliğine son veriliyor. Belki partiden kaydını da silmişlerdir. Ama orası açıklanmıyor.

Gerçi Brejnev açıklamalarında, hem Gierek'e hem de grevci işçilere çatıyordu. Ama Polonya yöneticileri, bütün işçileri "kalp krizi geçirdiler" diye atamayacağı için, bu emri sadece Gierek'e uygulayabilmişler. Sosyal-emperyalistler böylece Polonya'daki huzursuzluğun da, grevlerin de sorumluluğunu Gierek'in sırtına yıkarak işin içinden sıyrılmışlar.

Aslında bu kadarla atlatırlarsa, Gierek haline şükretmeli. Beterin de beteri var. Daha bir de allah göstermesin, tedavi için Moskova'ya gönderilmek var.

Bu uşaklara ne oluyor?

İşi bittikten sonra kimisi Taraki gibi "yanlışlıkla" vuruluyor. Kimisi "kalp krizi geçiriyor" paçavra gibi bir kenara atılıyor. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1) Her türlü özgürlükten yoksun etmek. 2) TERSİ İranlılara yakışırcasına; TERSİ ışığın eşya üzerine çarpmasıyla yansıyan ışınların niteliğine göre gözümüzde oluşan duyumlar. 3) TERSİ kromun simgesi; Bir sayı; TERSİ şan, şöhret. 4) TERSİ Farsça bir sayı; Bir çoğul takısı; Bir sıfat eki. 5) TERSİ bir çeşit çörek; Küçük ve sevimli. 6) Doğu Musikisinde rast makam ve uşşak makamının si perdesiyle oluşmuş bir makam; Kısa bir zaman parçası. 7) TERSİ kural; Utanma duygusu; Düşünce, fikir. 8) Çiğdem, lale, soğan gibi bir çeneklileri içine alan familya

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Yırtıcı kuşlardan leşle beslenen atmacadan ufak bir kuş. 2) İlk olarak; TERSİ bayağı. 3) TERSİ bir renk; Değerli bir taş. 4) Tembih ifade eden bir söz; Yorgunluk (eski dilde) 5) TERSİ yabancı; TERSİ en çok gözde olan (eski dilde) 6) TERSİ kucak çocuklarını eğlendirmek için çıkarılan bir ses 7) Ozan; TERSİ demiryolu ana istasyonu. 8) Yürürlükte olan. 9) Eskiden iki kuruşluk gümüş akçe. 10) Radonun simgesi; Kovuk, mağara; Vilayet. 11) Yasaklama; Geri verme 12) TERSİ güneşin etrafını saran yaklaşık 10 bin kilometre kalanlığındaki tabaka.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Akasya; Parke. 2) Manda; Dersim. 3) Edip; rimedrE 4) rıK; tambİ 5) İnanç; Pil. 6) meniS; Me 7) Al; Videla; aM. 8) Balaban; Re
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Amerika. 2) Kadım. 3) anikaM. 4) SDP; Neva 5) Ya; çnilL 6) rT; idA. 7) Dia; seB. 8) Pembe; La. 9) areM; Kan 10) RSDİP. 11) Kir; İmar. 12) Emekleme.

Devrimci-Yol taraftarı okuyucumuza cevap (VI)

sorular? cevaplar

SEÇİM PARTİSİ

SORU TİKP etrafında örgütleniyorsunuz. Bu bir düzen örgütlenmesidir. Marksistler parlamentodan bir devrimci kürsü olarak yararlanmak için seçime katılırlar. Seçim partisi sayesinde toplumsal devrim için değil.

CEVAP "Marksistler parlamentodan devrimci bir kürsü olarak yararlanmak için seçime katılırlar" diyorsunuz. Peki o "Marksistler"de yarın sizin gibi biri tarafından seçimlere katıldıkları için "düzen ve seçim partisi" olmakla suçlanırsa kendilerini nasıl savunacaklar. Görüyor musunuz suçlamanın sonu yok? Bu nedenle en iyisi, toplumsal pratiğe ve olgulara bakmak, kimin ne yapacağını, kimin gerçekten düzen taraftarı, kimin devrimci olduğunu pratikte gözlemektir.

SORU Anarşist dediğiniz o siyasetler Çorum'da emekçi halk kitlelerine önderlik ederek insanlık suçu olan faşizme yiğit bir direniş vermişlerdir. Hayatın somut pratiği direnmeyi getirmektedir...

CEVAP Bu konuya etraflı bir şekilde girmeyeceğiz. Çünkü olayların ayrıntısını yeterince bilmiyoruz. Bu sorunun cevabını Çorum'lu devrimcilere ve halka bırakıyoruz. Belki onlar daha iyi cevaplayabilirler. Ayrıca şunu belirtelim ki, biz haklı ve halka dayanan direnişlerden yanayız. Elbette saldırılara karşı halk kendini savunacaktır. Maceracı çizgi ise, haklı savunma çizgisini reddederek halkın mücadelesini bozguna sürüklemektedir.

SORU Faşistler kitle katliamları yaparken, yurtsever bilim adamlarına kurşun sıkarken, her gün 3-5 devrimciyi katlederken etkiye tepki misali devrimcilerin susması beklenemez. Çünkü devrimciler peygamber değildir.

CEVAP Yani siz bu sözlerinizle devrimcilerin de "etkiye tepki misali" suikastler yapabileceklerini, faşistlere karşı misillemeye girişmelerinin doğru olduğunu savunmuş oluyorsunuz. Şu kadarını belirtelim ki, devrimci mücadele "etkiye tepki" türünden kendiliğindenci ve bilinçsiz bir anlayışla yürütülemez. O zaman karşı güçler sizi istedikleri şekilde, istedikleri yerde bir savaşa çekebilirler. "Etki" yaparlar ve "tepki"nin gelmesini beklerler. Böyle bir anlayışla mücadele ederseniz sonu mutlaka yenilgi olacaktır.

Evet devrimciler "peygamber" değildir. Ama öyle anlaşılıyor ki, devrimcilerin bugünkü seviyeleri ile peygamberlerden öğrenecekleri çok şey vardır. Sanıyor musunuz ki, çağlarının sınıf savaşlarının önderleri olan peygamberler bu mücadelelerde düşmanı en zayıf anında yakalayacak, güçsüz oldukları zaman geri çekilmesini bilecek taktikleri uygulamadılar.

Sayın Devrimci Yol taraftarı arkadaş,

En iyisi katı gerçeği, Sovyetler Birliği'nin sosyal-emperyalist bir ülke olduğunu, ülkemizde kargaşalık çıkaranın ve halka saldıranın sadece faşistler değil, aynı zamanda Moskova'nın emrindeki terörist güçler olduğunu kabul etmektir. Her zaman yeni haberlerinizi bekleriz.

DÜNYAYA BAKIŞ

İran Kürdistanı'nda siyasi durum

- **Kürt sorununun nasıl çözüleceği konusunda İran yetkilileri arasında 4 ayrı tutum var.**
- **Beni Sadr orta yolcu bir tutum benimsedi**

İran KDP'nin Başkanı Kasımlu

DIŞ HABERLER SERVİSİ — Hizbe Rençberane İran Partisinin yayın organı Temmuz 1980 tarihli "Iraninform" dergisinde "Kürdistan'da Siyasi Durum" adlı bir tahlil yer aldı. Yazıda İran Kürdistanındaki durum, hükümet ve Beni Sadr'ın politikası inceleniyor ve çözüm konusunda görüşler belirtiliyor. Aşağıda bu yazıyı yayınlıyoruz;

İran'ın Batı kesiminde bulunan Kürdistan bölgesi son zamanlarda hükümet kuvvetleri ile bazı Kürt kuvvetleri arasında süregelen çatışmaların alanı haline geldi. Diğer Kürt kuvvetleri ve Kürt halkının kendisi ise çatışmaların bitmesini istiyor.

Buna karşılık Sovyetler Birliği yanlıları (Kürt Demokrat Partisi-KDP), ABD yanlıları ve Irak taraftarları (Rızgari kuvvetleri) Kürdistan'daki çatışmaları körüklüyor ve Kürtlerin içinde bulunduğu durumdan kendi çıkarları için yararlanıyorlar. Doğal olarak bu çatışmalar İran'ın batısındaki bu bölgeyi zayıf bir durumda bırakıyor.

Süper devletlerden gelen tehditler, hükümetin bu sorunlara en kısa sürede barışçı çözüm yolları bulmasını zorunlu kılıyor. Bu tehditler, Kürtlerin sorunlarına çözüm bularak onlarla birleşmeyi ve ulusal bağımsızlığı korumayı daha da acil bir hale getirmektedir.

Barışsever bir halk olan Kürtlerin hükümetten haklı istekleri vardır. Eski düzenden çok acı çekmiş olan Kürtler, hayat şartlarının düzeltilmesini (daha iyi konutlar, daha iyi eğitim ve sağlık sorunlarına özen gösterilmesi vs.) istiyorlar. Bunun yanında Kürtler, İran'ın bir parçası kalmak şartıyla kendi kültürlerini korumak ve özerk olmak istiyorlar.

Fakat hükümet, Kürtlerin isteklerini yerine getirmekte ağır davrandığından, yabancı devletlerin ajanları bunu istismar ederek Kürtleri hükümete karşı kışkırtıyorlar.

KÜRDİSTANIN JEO—POLİTİK BÖLGELERİ

Kürdistan esas olarak yoksulluğun hüküm sürdüğü ve feodalizmin hala bulunduğu bir bölgedir. Bu bölgede çok az sayıdaki kentsel alanlar bile çok yoksuldurlar ve geri bıraktırılmıştır. Fiziki acıların yanında Kürtler, uzun süredenberi milliyet ve din ayırımına tabi tutularak acı çekmişlerdir.

Tüm Kürdistan bölgesi esas olarak üç siyasi kesime ayrılabilir Güney kesimi (Kırmanşah bölgesi) ve doğudaki bazı kesimler. Bu kesimlerde İran hükümeti geniş kitle desteğine sahiptir.

Buna karşılık Kürdistan'ın orta kesimlerinden (Başkent Sanandaj) Mahabat kentine kadar İran hükümetinin hiçbir kitle desteği yoktur. Bu bölgenin denetimi Sovyet yanlısı KDP'nin elindedir. KDP bu bölgede durumunu güçlendirmek ve zaman kazanmak için bazı feodal toprakağalarının desteğini kazanmakta ve ne barış ne de savaş, oportünist siyasetinin propagandasını yapmaktadır.

Hükümet de köylü kitlelerinin desteğini arayacağı yerde; feodal toprakağaları arasındaki çekişmelerden yararlanarak bazı feodal toprak ağalarının desteğini almaya çalışması yüzünden yanlış bir siyaset izledi bu bölgede.

Sanandaj kentinden Irak sınırındaki Merivan kentine kadar uzanan kesimde ise denetim Komela örgütünün elindedir. Bu örgüt Kürt halkını destekleyen bağımsız bir gruptur. Komela'nın Kürt milli meselesi hakkında yanlış bir kavrayışı var. Komela, emperyalist devletlere karşı nasıl mücadele edeceğini bilmiyor, bunun yerine "Sol" bir siyaset izleyerek, emperyalizme karşı İran hükümetiyle birlikte mücadele etme meselesini imkansız kılıyor. Komela'nın tutumu ve sekterliği yüzünden, KDP ve İran hükümetinin sürekli saldırılarına maruz kalıyor ve kitle desteğini kaybediyor.

HÜKÜMETİN KÜRT SİYASAL GÜÇLERİYLE İLİŞKİSİ

Kürt sorununun nasıl çözüleceği konusunda hükümet yetkilileri arasında çeşitli görüşler var. Bu görüşler esas olarak dört ayrı tutumu temsil ediyorlar. Bir kanat, Kürt sorununun tamamen Kürdistan'da verilecek bir savaş yoluyla çözüleceğine inanıyor. Bu kanat ne çeşitli Kürt siyasi grupları arasında bir ayırım yapıyor, ne de Kürtlerin istemlerini gözönüne alıyor. Oysa, Kürt siyasi grupları arasında bir ayrım yapmak ve onların farklı taleplerini gözönünde bulundurmak gerekir.

Hükümet içinde başka bir kanat ise, Kürtlerle çarpışmanın sorunu çözmeyeceğine inanıyor. Bu kanat, Kürtlerle görüşmeler yapmanın daha iyi bir siyaset olacağı kanısında. Bu kanat Kürdistan'a bir delege bile gönderdi. Ne yazık ki Kürdistandaki etkin siyasi güçler ile dış devletlere bağımlı siyasi güçler arasındaki farkı göremedi. Kürdistan'a giden bu delegeler bağımsız Komela örgütü ile, İran hükümetini desteklemedi diye görüşmemeyi tercih ederek, Sovyet yanlısı Kürt Demokrat Partisi (KDP) ile görüşmeyi seçtiler.

İmam Humeyni'nin Kürdistan'daki temsilcisi Kermani, hangi Kürt hareketinin bağımsız hangisinin bağımlı olduğunu saptamayarak, Abdurrahim Kasımlu'nun başkanı olduğu KDP'yi bağımsız bir gücün önderi gibi görüyor. Oysa Kasımlu, şöyle konuşmaktadır: "Kürt ulusal özerkliğinin kazanılabilmesi için, Sovyetler Birliği Kürtlerin en iyi dostu ve yardımcısıdır."

İktidar peşinde koşanlar ise, tamamen ayrı bir siyaset izliyorlar. Bunlardan Kürt sorununda, (Rehineler konusunda olduğu gibi) kendi durumlarını güçlendirmek için yararlanıyorlar. Bunlar da bağımsız olup olmadıklarına bakmaksızın Kürtlerle savaşmayı öneren siyaseti destekliyorlar. İktidar peşinde koşanlar KDP'nin siyasetinin oportünist olduğunu çok iyi bilmelerine rağmen bu siyaseti kabul ediyorlar. Bu iktidar peşinde koşanlar Komela'ya karşıdırlar. Sovyetlerin "Beşinci Kolu" Tudeh'in yaptığı gibi Komela'ya karşı mücadele ediyorlar.

İran hükümetinde Kürt sorununa ilişkin son tavır da, Beni Sadr ve taraftarlarının takındığı tavırdır. Bu tavır Kürt halkını destekleyen bir "orta yol" siyasetidir. Bununla birlikte "orta yolcular" Kürt sorununu çözecek güce sahip değildirler. Onlar da bağımsız Kürt siyasi güçleri ile bağımlı Kürt siyasi güçleri arasında ayırım yapmıyorlar. Ayrıca, "orta yolcular" Komela örgütüne saldırıyorlar ve KDP'den gelecek daha önemli tehlikenin farkında değiller. Başkan Beni Sadr, Kürt sorununun çözümü için ilkönce Kürt hareketlerinin silahlarını bırakmalarını, daha sonra hükümetin onların sorunlarını çözebileceğini söylüyor.

ÜÇ ÇATIŞMA BÖLGESİ

Kürdistan'da üç çatışma bölgesi var. Kuzeyde, KDP kuvvetlerini gittikçe daha fazla Sovyet sınırına yaklaştırıyor. Böyle yapmakla KDP daha fazla destek ve güç kazanıyor. KDP taraftarları, Azerbaycan bölgesindeki Koy kentine doğru kayıyor ve orada etkinliklerini sürdürüyor. Azerbaycan bölgesinde, KDP hükümetle Azerbaycanlılar arasındaki çelişmelerden yararlanarak, Azerbaycanlıları hükümete karşı kışkırtıyor. KDP, iki yüzlü bir siyaset izliyor. Sözde KDP hükümeti destekliyor ve bu hükümetin KDP'nin bağımsız bir güç olduğuna inanmasına yol açıyor. Fakat gerçekte ise, KDP feodal toprak ağalarını destekliyor ve bunlarla hükümet arasındaki çekişmeleri körüklüyor.

Komela'nın denetimi altında bulunan Sanandaj bölgesinde hükümet, Komela kuvvetleri ile yaptığı çatışmalarda büyük oranda yıkım ve zarara yol açtı. Bu siyaset, hükümeti de zarara soktu. Komela, hükümete karşı olmakla birlikte onun gerçek düşmanı değildir. Gerçek düşman KDP'dir ve hükümet asıl mücadeleyi KDP'ye karşı vermelidir.

Irak sınırına yakın Uraman bölgesi de başka bir çatışma alanıdır. Bu bölgede Irak hükümetinin güçlü taraftarları var. Irak hükümeti bölgedeki gericilerin dini önderi Şeyh Osman'ı desteklemekle, Rızgari adında güçlü bir Irak yanlısı hareket yaratmayı başardı. Bu grubun destekçileri arasında eski Şah düzeninin taraftarları, Savak ajanları, eski Şah Generalleri ve CİA'nın da içinde olduğu Amerikan yanlısı unsurlar var.

Irak sınırında bulunan başka bir kent Kasr-ı Şirin bölgesinde ise, Irak hükümet kuvvetleri ile İran hükümet kuvvetleri arasında çarpışmalar sürüyor. Bu bölgede Komela örgütü de İran kuvvetlerinden ayrı olarak Irak kuvvetleriyle çarpışıyor. Komela ve İran hükümeti, Irak hükümetine karşı bu bölgede birleşeceklerine birbirlerini gerici diye damgalıyorlar ve bu çekişmeyi KDP kendi yararına iki tarafa karşı kullanıyor.

SONUÇ

Kürdistan'daki anlaşmazlıklar ve durum anlaşılması zor karmaşık bir sorundur. Buna rağmen tek şey açık; o da Sovyet yanlısı güçler ve Sovyetler'in "Beşinci Kolları" bölgede Komela'yı tecrit etmek ve kendilerine özgü güçleri oluşturmak için çok çaba harcıyorlar.

Burada en önemli husus, yoksulluk altında ezilmiş Kürtlerin herhangi bir süper devletten bağımsız olmalarıdır. Onlar yalnızca kendi ulusal özerklikleri ve haklı talepleri için mücadele etmek istiyorlar. Fakat hükümet bağımsız Kürt hareketleri ile bağımlı Kürt hareketleri arasında bir ayrım yapmaya yetkin değildir. Bu yüzden ABD ve Sovyetler Birliği bu durumdan yararlanarak, bölgedeki durumu daha da karmaşık hale sokuyorlar. En büyük acıyı ise Kürtler çekiyor. Bağımsız Kürt güçleri hükümetle birleşmeli, buna karşılık hükümet Kürt sorununu çözmeli ve iki süper devletin tehditlerini yoketmelidir.

İLAN
MUSTAFA KAPTANA DUYURU
İstanbul 5.Asliye Hukuk Hakimliğinden

1980/217

Davacı Perihan Kaptan tarafından Bağcılar, Bağlar bilikten fabrikası karşısı No:16/3 Bakırköy-İstanbul adresi gösterilerek davalı Mustafa Kaptan aleyhine açılan şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanma davasının icra kılınan açık duruşmaları sırasında:

Davalının gösterilen adreste bulunmadığı tebliğ zarfına verilen meşruhat ve yapılan zabıta tahkikatı neticesinde anlaşıldığından hakkındaki tebliğin ilanen yapılmasına karar verilerek duruşma, 1.10.1980 günü saat 10'a bırakılmıştır. Davalı Mustafa Kaptan'ın dava dilekçesi özeti ve duruşma günü tebliğ yerine geçmek üzere ilanen tebliğ olunur.

24.7.1980

(Basın:6224/1183)

İLAN

KAĞITHANE BELEDİYE BAŞKANLIĞINDAN

1 — Aşağıda müfredatı gösterilen gayrimenkuller 2490 sayılı kanunun 41. maddesi uyarınca AÇIK ARTIRMA usulü ile satılacaktır.
2 — İhalesi 25 EYLÜL 1980 PERŞEMBE günü saat 10.00 da Belediye Encümeni huzurunda yapılacaktır.
3 — İhaleye iştirak edebilmek için taliplerin geçici teminat yatırmaları ve usulüne uygun olarak hazırlayacakları teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat öncesine kadar İhale Komisyonu Başkanlığına tevdii etmeleri gerekir.
4 — Şartname, mesai saatleri dahilinde Belediye Emlak İstimlak Müdürlüğünde görülebilir.
5 — Postada vaki gecikmeler kabul edilmez.

SIRA NO	ADA NO	PARSEL NO	M2.Sİ MİK.	MUHAMMEN BEDELİ	TUTARI TL.	ŞAGİLİ	GEÇİCİ TEMİNAT
1	—	3076	260	495.-	128.700.-	İsmail Döner	3861.-
2	—	3465	58	880.-	51.040.-	İbrahim Alkan	1684.-
3	—	4281	174	275.-	47.850.-	Ahmet Yamaç	1436.-
4	—	4315	260	330.-	85.800.-	Şakir Yamaç	2574.-
5	—	4753	194	440.-	85.360.-	Şevki ve Kamil Çetin	2561.-
6	—	4809	108	330.-	35.640.-	Ramazan Yılmaz	1069.-
7	—	6595	63	550.-	34.650.-	Kadir Yüksekova	1040.-
8	—	6637	64	550.-	35.200.-	Raif Çekel	1056.-
9	—	6855	63	550.-	34.650.-	Fahrettin Özkan	1040--
10	—	9053	63	495.-	31.185.-	Hüseyin Şahin	936.-
11	—	9521	44	495.-	21.780.-	İbrahim Altınkaş	654.--
12	—	10432	130.75	605.-	79.104.-	Ömer Sarımehmet	2373.-
13	61	13	360	770.-	277.200.-	Şükrü Erdoğan	8316.-
14	3008	16	152/438	440.-	66.880.-	Emrah Midilli	2006.-
15	3008	16	114/438	440.-	50.160.-	Osman Çakmak	1505.-
16	3069	4	105/263	550.-	57.750	Hacı Doğanay	1733.-
17	3069	6	78/325	605.-	47.190.-	Nusrettin Elmas	1416.-
18	3069	6	69/325	605.-	41.745.-	Fahrettin Motor	1252.-
19	3069	6	56/325	605.-	33.880.-	Binali Ayhan	1017.-
20	3069	6	44/325	605.-	26.620.-	Şükrettin Elmas	800.-
21	3107	3	185	495.-	91.575.-	Nevrez ve Bayram Kantar	2748.-
22	3120	14	81/461	412.50	33.413.-	Mehmet Keleş	1000.-
23	3120	14	160/461	412.50	66.000.-	Ali Dirice	1980.-
24	3120	14	36/461	412,50	14.850.-	Belgüzar Akmeşe	446.-
25	3120	14	184/461	412.50	75.900.-	Müslüm ve Kamber Onat	2277.-
26	3141	8	60/197	440.-	26.400.-	Mehmet Duru	792.-
27	3141	8	137/197	440.-	60.280.-	Havva Dağlı	1808
28	3155	4	120	660.-	79.200.-	Kamil Öztürk	2376.-
29	3217	4	118/464,91	385.-	45.430.-	Mevlüt Sağ	1363.-
30	3217	4	346,91/464/91	385.-	133.560.-	İsmail Menekşe	4007.-
31	3686	3	470	660.-	310.200.-	Muzaffer, Ömer, Cafer, Mustafa Durmuş, ve Şehri, Musa, Alay ve Mustafa Gergin	9306.-
32	12305	—	206	330.-	67.980.-	Celal ve Ahmet Gedik.	2040.-
33	12.361	—	88	440.-	38.720-	Hakkı Kızılarslan	1162.-

(Basın:20415-1181

İLAN
TOPRAKSU AYDIN BAŞ MÜHENDİSLİĞİ

İşin yeri, Adı ve Konusu	Keşif Bedeli	Geçici Teminat	Belge İçin Son Müracaat Tarihi	İhale Günü	İhale Saatı
Aydın-Bozdoğan-Yenice Sulama tesisi	2000000.00	60000.00	23.9.1980	29.9.1980	10.30
Aydın-Kuyucak-Yöre Pompajlı Sulama Tesisi	3697 920,00	110938.00	24.9.1980	30.9.1980	10.30

Yeri, Konusu, keşif bedelleri ile geçici teminatları yukarda yazılı işler karşılarında gösterilen gün ve saatte 2490 sayılı kanunun 31 maddesi gereğince kapalı zarf usulü ile AYDIN TOPRAKSU BAŞMÜHENDİSLİĞİ'nin Binasında Eksiltmeye çıkarılmıştır.

Bu işlere ait Eksiltme dosyaları Başmühendislikte bedelsiz olarak görülebilir. İsteklilerin Belge Müracaat Son günü saat 17.30'a kadar AYDIN TOPRAKSU BAŞMÜHENDİSLİĞİ'ne müracaatla verecekleri Dilekçelerine,

1 - Bu işler için en az keşif bedeli kadar iş bitirme belgesini veya (C) Grubu Müteahhitlik Karnesini,
2 - Yapı araçları bildirisi (Örnek-1) Tüm işler için miktarları ve çeşitleri eksiltme dosyasında belirtilen yardımcı inşaat makinalarına ait Noter tastikli kira mukavelesi ile o makinaları, kiraya veren Şahsa ait olduğuna dair, kamyon ve traktörler için ruhsatname aslı veya Noter tastikli Sureti, Diğer iş makinaları için ise fatura aslı veya Noter Tastikli Sureti,
3 - Bankalardan alınmış Banka kredisi mektuplarının ekli olduğu mali durum bildirisi (Örnek-2/A ve 2/B)
4 - Müteahhidin bu işlerde çalıştıracağı teknik personele ait teknik personel bildirisi (Örnek-3)
5 - Dilekçenin veriliş tarihinde Müteahhidin son iki yılda bitirdiği ve dilekçesinin verildiği tarihte adına taahhüde bağlanmış veya bağlanacak olan işleri kanıtları ile açıklayan taahhüt bildirisi (Örnek-4)
6 - İsteklilerin işyerini görüp tetkik ettiklerine dair işin ait olduğu Kontrolluktan alınmış tastikli belge,
7 - Kanuni İkametgah belgelerini ekleyerek bu işler için yeterlilik belgesi almaları lazımdır.

Yukarıda 2, 3, 4 ve 5 No.da yazılı belgelerin bizzat Müteahhit tarafından imzalanması ve 5. EYLÜL. 1979 Tarih ve 16745 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yapı, Tesis ve onarım işleri ihalelerine katılma yönetmeliği'ne göre hazırlanması şarttır.

- İhaleye gireceklerin yeterlilik belgeleri ile birlikte Usulüne uygun olarak alınmış geçici teminat makbuz veya Banka mektubunu, aslı veya Noterden Tastikli 1980 yılı Ticaret ve sanayii odası belgesini usulüne uygun olarak 2490 sayılı kanun gereğince hazırlayacakları Teklif mektuplarına en geç ihale saatından bir saat önce Komisyon başkanlığına vermeleri lazımdır.

Postadaki gecikmeler dikkate alınmaz. Duyurulur.

(Basın: 20309-1180)

MHP işgalindeki...

(Baştarafı 3. sayfada)

yanlısı memurlar ile AP İlçe Teşkilatındaki MHP yanlılarınca himaye edilip desteklendiği bildirildi.

Tarsus Emniyetinde MHP'lilere destek olanların başında Vehbi Ağırbaş'ın olduğu belirtiliyor. Emniyet Amirliği Araştırma Bölümü şefi olan Vehbi Ağırbaş'ın MHP'lilere silah temin ettiği ve poliste nasıl ifade verecekleri konusunda yardımcı olduğu söyleniyor. Görgü tanıklarının belirttiğine göre MHP'li militanlar Vehbi Ağırbaş'ın yanında silahlarını rahatça göstererek dolaşabiliyorlar. Ayrıca kaçak MHP'lilerin Makam semtinde Ağırbaş'ın bilgisi dahilinde saklandığı bildiriliyor. Tarsus Emniyetinde işkence gören bazı şahıslar, bizzat Vehbi Ağırbaş'ın da işkence yaptığı ve ayrıca çoğu MHP'li olan Araştırma Bölümü polislerinin de işkencelerde görev aldığını söylüyorlar.

Eski AP yöneticilerinden Recai Gücük'ün kızı ile evli olan Vehbi Ağırbaş'ın AP ile MHP arasında iyi ilişkilerin kurulmasında etken olduğu, adının kadın ticaretine karışması nedeniyle CHP döneminde başka bir yere tayininin çıkartıldığı, pavyonların, en kıdemli müşterilerinden olduğu öne sürülüyor.

Tarsus Kaymakamlığında görevli Davut Gök ve Filiz Dalgıç adlı şahısların da Tarsus'taki MHP faaliyetlerine destek oldukları ve MHP'lilerin Kaymakamlıktaki işlerini takip ettikleri bildiriliyor.

AP Gençlik Kolları Başkanı O[illegible] AP içinde MHP yanlılarının başını çekiyor. MHP militanlarından Emin Atıcı ve İbrahim Kara'nın samimi arkadaşı olan Osman Çetin'in İbrahim Kara ile birlikte bir eylem sonrası Fevziçakmak Mahallesi karakoluna sığındığı, silah ve çok sayıda mermi ile birlikte yakalandığı, "Silahı arabama Emniyet Amiri koydu" diyerek olaydan sıyrıldığı biliniyor. Son olarak Emin Atıcı ve Mustafa Canciğer gibi MHP'lilerle birlikte ÇUKOBİRLİK'e girdiği öğrenildi.

AP Tarsus İlçe Örgütü içinde güçlü isimlerden olan Fabrikatör Kasım Ekener'in kardeşi Hasan Ekener, kendilerine ait Berdan-2 Fabrikasında MHP'lileri barındırıyor, Fevziçakmak Mahallesinde MHP'lilerin hamisi olarak görünüyor. Bir süre önce Berdan-2 ve Paktaş-2 fabrikalarında çalışan işçiler arasında çıkan çatışmada Kemal Ekener'in silah kullandığı görgü tanıklarınca belirtiliyor. Olaydan sonra ise "Getirin ülkücüleri, MİSK'i" şeklinde konuştuğu söyleniyor.

Cetvel semtinde AP lokalini MHP'lileştiren ise Gaffur adlı şahıstır. Silah kaçakçılığı yaptığı önü sürülen Gaffur'un MHP'lilere silah sağladığı bildiriliyor.

Hasan Ekener'in şoförlüğünü yapan Hasan Ateş adlı şahıs da MHP'li polislere Berdan-2 fabrikasından elbiselik kumaş veriyor ve sürekli silahla dolaşıyor.

AP ilçe başkanına muhalefet edenlerden Hacı Süleyman Çetin MHP ile o kadar içli dışlıdır ki birçok insan onu MHP'li olarak tanımaktadır. AP ilçe başkanlığı adaylığı MHP'liler tarafından desteklenmektedir.

TARSUS'TA ÇIBANBAŞI: MAKAM VE CETVEL

Devlet içine sızmış bazı MHP'lilerin desteği ve AP içindeki MHP yanlılarının himayeleriyle Tarsus'ta terörü yoğunlaştıran MHP, bugün Makam ve Cetvel mahallelerini "kurtarılmış" bölge haline getirmiş bulunuyor. Bu durum bir süre önce yapılan Asayiş Toplantısında bizzat Kaymakam Nizamettin Güven, Emniyet Amiri Öztürk Şimşek ve AP İlçe Başkanı Yaşar Demirci tarafından dile getirilmiştir. Ancak bu duruma karşı etkin önlemler alınmamaktadır.

MHP terörü yüzünden bugüne kadar birçok yurttaş Makam ve Cetvel'den başka mahallelere göçetmişlerdir. Sadece Makam'da TOK (Tarsus Otobüscüler Kooperatifi) terminalinde saldırıya uğrayan yolcuların sayısı yüzlercedir. Bu terminalde MHP'liler Hürriyet gazetesini dahi yırtmaktadırlar. Makam'da terminalı bulunan otobüs işletmeleri MHP terörü yüzünden terminallerini şehrin başka yerlerine taşımışlardır. Son olarak TOK şirketinin de terminalini başka yere taşıyacağı söylenmektedir.

MHP'liler Makam'daki saldırılarında belediyeye ait Makam kahvesini üs olarak kullanmaktadırlar. Bir süre önce yüze yakın kadın Tarsus Kaymakamına ve Belediye Başkanına başvurarak kahvenin kapatılmasını ve otobüs durağının kaldırılmasını istemişlerdir.

Cetvel'deki durum da Makam'dan farklı değildir. MHP'liler Cetvel'de halkın lamba yakmasını ve televizyon izlemesini dahi engellemektedirler. Burada belediye temizlik hizmetleri polis nezaretinde yapılmaktadır. Çünkü temizlik işçileri sürekli saldırı tehdidi altındadır. Son günlerde Cetvel'den de başka mahallelere göç başlamıştır.

Cetvel'de[illegible]nen MHP'liler Ulaş köyüne yönelik saldırılarda köylülerin ürünlerini pazara indirmesine engel olmaktadırlar. Ahmet Desteli adlı Paktaş-2 işçisini ve en son 2 genci Makam'dan kaçırarak Cetvel'de hunharca öldürmüşlerdir.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Bu arada bir basın açıklaması yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Tarsus İle Örgütü, MHP'lilerin, saldırılarda devlet içine sızmış MHP'lilerden destek gördüğünü belirterek, polis içindeki MHP'lilerin temizlenmesini istedi ve devletin suçluların üzerine yürürken halk ile suçluları ayırt eden bir tutum izlemesi gerektiğini vurguladı.

NİHAT ERİM'İN KATİLLERİ TARSUS'TA ARANIYOR

Öte yandan Nihat Erim'in katillerinin Tarsus'ta olduğu yolunda Tarsus Emniyet Amirliğine yapılan ihbarlar üzerine, Ankara'dan olayın soruşturmasını yapan ekibin Tarsus'a geldiği öğrenildi

Ferhat Tüysüz'ün...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bu cinayetleri gerçekleştirenler Bedir Ayalp ve Kamuran Köker isimli şahıslar tarafından Akçakale ilçesinde saklandılar. Bedir Ayalp, Akçakaleli toprak ağalarından Mehmet Eyyüp'ün oğlu olup Urfa Eğitim Enstitüsünü bitirmiştir. Bedir Ayalp'in öğretmen olarak tayinini Akçakale'ye çıkaracağı ve 16.7.1980 tarihinden beri Akçakale'de serbestçe dolaştığı bildiriliyor. Kamuran Köker'in ise Ecevit hükümeti döneminde öğretmenlikten ihraç edildiği ve Bitlisli olduğu öğrenildi.

MHP'lilerin Urfa'da 3 cinayet işleyen Ferhat Tüysüz'ü, Urfa Belediye Başkanı Feridun Yazar'ı da öldürmek üzere Akçakale'nin bir köyünde sakladıkları bildiriliyor. Ferhat Tüysüz'ü saklayanların Akçakale ilçesine bağlı Arın ve Sıralı köyleri İlkokul Müdürleri, Tamer Gündoğdu ve Feyyaz Gündoğdu olduğu belirtiliyor.

Ekrem Ceyhun...

(Baştarafı 1. sayfada)

doldurma siyasetini izlediğini gösteriyor. Hükümetin ilk kuruluşunda AP Grubunda ortaya çıkan tepkileri zor yatıştıran ve giderek Grubun hükümeti kabul etmesini sağlayan Demirel'in dışardan Bakan atayarak yeniden karışıklık çıkartmak istemediği ve bu nedenle kabine içinde kaydırmalar politikasını sürdürmeye kararlı olduğu ifade ediliyor. Demirel, gensoru görüşmelerinden 24 saat önce istifaya zorladığı İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil yerine de Devlet Bakanlarından Orhan Eren'i atamıştı.

Demirel'in durumları kritik olan Maliye, Enerji ve Sağlık Bakanlarının yerine atayabilecek kadar daha elinde Devlet Bakanı var. İşler böyle giderse başka bakanlıkların başına geçmeye aday Devlet Bakanları şunlar: Ahmet Karahan, Metin Musaoğlu ve Köksal Toptan. Ancak bir dördüncü bakan hakkında daha gensoru verilirse Demirel'in zor durumda kalabileceği belirtiliyor Çünkü hükümetin kuruluşunda sayıları altı olan Devlet Bakanlarından ikisi bakanlıklara atandı, Muhammed Kelleci ise Hafta Sonu dergisindeki yayın üzerine istifa etmek zorunda kaldı.

Brejnev...

(Baştarafı 1. sayfada)

Grev dalgası sırasında "gösterdikleri anlayış ve güven" nedeniyle Sovyetler Birliği'ne ve Varşova Paktı ülkelerine teşekkür eden Kania, Polonya'nın Varşova Paktındaki "yüksek" yerini koruyacağına değindi. Kania, "başka siyasal sistemlere sahip ülkelerle olan ilişkileri geliştirme ve sağlamlaştırma yoluna gidileceğini" de söyledi.

Polonya'nın resmi haber ajansı PAP ise grevlerin ihracattan doğan kayıplar dışında, bir milyar dolara mal olduğunu öne sürdü.

BREJNEV KANİA'YI KUTLADI

Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev, Parti Genel Sekreterliğine getirilen Kania'yı kutladı ve Kania'yı "sosyalizm ve Sovyet-Polonya dostluğunun sadık savaşçısı" olarak niteledi.

Brejnev, "Sevgili Yoldaş Kania" diye başladığı mesajında Kania'nın Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa ülkeleriyle dostluğun savunucusu olduğunu kaydetti. Brejnev, Polonya'nın sorunlarını Polonya Birleşik İşçi Partisi önderliğinde çözeceğine inandığını bildirdi.

Öte yandan Doğu Almanya'da yayınlanan "N[illegible] Deutschland" adlı gazet[illegible]lonya'nın siyasal birliğinin tehlikeye düşmesi halinde ordunun müdahale edebileceği" belirtildi.

MHP'nin...

(Baştarafı 1. sayfada)

Türk Federasyonu Başkanlığını yapmaktadır. Ali Batman ise, 1976'da Ülkü Ocakları Başkanlığı yapmıştır, 1977'de MHP'nin Güney Anadolu sorumlusudur.

"Ülkemizin cinayet, katliam ve bölücülük yuvası olan MHP'ye artık tahammülü yoktur. MHP'ye karşı mücadele, her yurtseverin vazgeçilmez görevidir.

"MHP ve ALMANYADAKİ YAN ÖRGÜTÜ TÜRK FEDERASYON KAPATILMALIDIR. Türkiye halkının isteği budur."

KAYIP Nüfus hüviyet cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür. Mustafa ŞAHİN

İTİRAF için ne diyorlar?

(Baştarafı 1. sayfada)

"Aydınlık gazetesi bu itirafları yayınlamakla halka, faşizmin en korkunç, en çirkin yüzünü göstermiş bulunmaktadır. Aydınlık gazetesinin bu itirafları yayınlaması yiğitçe bir harekettir. Aydınlık'ı bu çabalarından dolayı emekçi kesimi adına bütün kalbimle kutlar, Aydınlık'ta çalışan tüm arkadaşların çalışmalarında başarılar dilerim."

"Biz kahrolsun...

(Baştarafı 3. sayfada)

nuz" şeklinde bir soru sordu.

"TEHLİKET SOVYETLERDEN GELİYOR"

Genel Kurulda bir konuşma yapan Kocaeli Şube Başkanı Özcan Hun, Çalışma Raporunun bir sistemin iyiliğini delegasyona kabul ettirme gayreti içinde olduğunu vurguladı.. Raporda sosyalist sistem adına birtakım ülkeler sayıldığını ama bunların arasında Çin ve Arnavutluk'un yer almadığını belirten Özcan Hun, şöyle konuştu:

"Rapor, sosyalist sistem dediği ülkelerin ekonomik olarak ne kadar gelişmiş olduklarını anlatıyor. Oysa açıklanan ortadadır ki, bugün Sovyetler Birliği planlanan hedefin gerisinde kalmıştır. Kalkınma hızı, fert başına düşen milli gelir itibarıyla ABD'nin gerisindedir. Tarım üretiminde de ABD'den geridedir. Şimdi bir işçi arkadaşım kalkıp da, raporda Sovyet sistemine bu kadar mükemmel deniyor ama bu ekonominin 60 milyar dış borcu var dese ben ne derim?"

Kocaeli Şube Başkanı konuşmasında daha sonra, ABD emperyalizminin son on yılda tutarsız, istikrarsız bir dış politika izlediğini, buna karşılık ABD'nin etki alanları dışında kalan bölgelerde Sovyet emperyalizminin hegemonyasının arttığını belirterek raporda Afganistan'ın işgalinin neden yer almadığını sordu ve şöyle devam etti:

"Bu raporun Angola, Etyopya ve Güney Yemen'i istiklalini kazanmış ülkeler olarak tanımlaması, bu ülkelerin Sovyet işgali altında olduğunu unutturamaz."

Konuşmasının daha sonraki bölümünde, ülkemizin stratejik durumuna değinen Özcan Hun, bir ülkenin hangi paktta yer alacağının, o ülkeye tehlikenin nereden geldiğine bağlı olduğunu kaydederek, olayların bugün Türkiye için Sovyetler Birliği tehlikesinin mevcut olduğunu gösterdiğini söyledi. Hun, bu açıdan NATO'yla ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesi ve eleştirilmesini doğru bulduğunu ama bu pakttan çıkmanın doğru olmadığını savundu.

"HANGİ İŞÇİ SINIFI İKTİDARI?"

Daha sonra söz alan Eskişehir Şube Başkanı Mehmet Emin Birsen, işçiler olarak, her türlü diktanın fikrini zorla kabul ettirmek için öldürdüğü insanları saygıyla andıklarını belirttikten sonra, bazı delegelerin Amerikancı suçlamalarına cevaben şöyle konuştu:

"Biz Amerikan emperyalizmine karşıyız. Biz, kahrolsun, Amerika, kahrolsun Rusya diyebiliyoruz. Siz diyebiliyor musunuz?"

İşçi sınıfının özgürlük ve demokrasi istediğini, bunun için mücadele ettiğini belirten Birsen, Polonya örneğini vererek, bazılarının sosyalist sistem dediği ülkelerde fikir özgürlüğünün hiç olmadığını söyledi. Kocaeli delegesi Muammer Bekaroğlu da yaptığı konuşmada, daha önceki çalışma raporunun bazı delegeler tarafından 'laf salatası' olarak adlandırılmasını hatırlatarak, "Bu çalışma raporu da Rus salatasıdır. İşçi sınıfının midesini kanser yapmaya çalışanların hazırladığı bir Rus salatasıdır" dedi. Bekaroğlu daha sonra, yakında başlaması beklenen grevlerde birlikten, disiplinden söz edildiğini hatırlatarak şunları söyledi:

"Burada birlik deyince hep DİSK'le birlikten söz edildi. Neden bizim bağlı olduğumuz konfederasyonla, Türk-İş'le birlik ve dayanışmadan hiç söz edilmedi? Ayrıca disiplin deniyor. Biz disipline uymaya razıyız. Ama grevlerimizde asılacak pankartlara, Petrol-İş'in adının yanına Türk-İş'in de yazılmasını istiyoruz. Neden Petrol-İş yazılıyor da Türk-İş yazılmıyor? Bunu anlayamıyoruz."

Bekaroğlu konuşmasının sonunda, kendisinin "sosyalist" denilen ülkeleri gezip gördüğünü ifade ederek, "Hangi işçi sınıfı iktidarından bahsediliyor" diye sordu.

Genel Kurula, Çalışma Raporu üzerine yapılan eleştirilerle devam edildi.

54 bin 700 işçi grevde, 100 bin işçinin grevi ertelendi

Ertelemelere rağmen grevdeki işçi sayısı artıyor

- Türk-İş'in 5 işkolunda, 11 işyerinde 5500 işçisi grevde.
- DİSK'in 11 işkolunda, 189 işyerinde 48.500 işçisi grevde.

ANKARA(ÖZEL)

TÜRK - İş ve DİSK'e bağlı 54 bin 700 işçi grevlerini sürdürürken, 100 bin işçinin katılacağı grevler ertelendi. Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Likat-İş, Deniz Ulaş-İş, Şeker-İş, DYF-İş, Türk Metal Sendikalarının grevleri Bakanlar Kurulu kararıyla ertelenmiş durumda.

DİSK'e bağlı 48.500, Türk-İş e bağlı 5500, bağımsız sendikalara bağlı 519, MİSK'e bağlı 127 işçi grevde bulunuyor.

TÜRK-İŞ'TE DURUM

Petrol-İş Sendikasının TPAO' ya bağlı işyerleri, SSK İlaç Fabrikaları ve Petrol Ofisi işyerlerinde aldığı grev kararı Bakanlar Kurulu tarafından ikinci kez 23 Ağustos tarihinde ertelendi. Grev 6500 işçiyi kapsıyordu. 23 Ekimde ise süre bitiyor ve bu sürede anlaşma sağlanamazsa grev başlayacak.

Likat-İş Sendikasının 30 bin işçiyi kapsayan grevi ise ikinci kez ertelendi. Greve Devlet Deniz Yolları İşletmesinde çalışan 7500 işçi katılacaktı.

Deniz Ulaş-İş Sendikasına bağlı ve Denizcilik Bankası işyerlerinde çalışan 30 bin işçinin grevi ise 2 Eylül tarihinde 30 gün süreyle ertelendi.

Şeker-İş Sendikasına bağlı 35 bin işçinin grevi de 2 Eylül tarihinde 30 gün ertelendi. DYF-İş Sendikasına üye 45 bin işçinin grevi de 19 Ağustosta ikinci kez ertelendi.

Türk Metal Sendikasına bağlı 300 işçinin grevi de ağustos ayında ertelendi.

DİSK'TE DURUM

DİSK'e bağlı sendikalardan Yeraltı Maden-İş'in TKİ'nin çeşitli işyerlerinde çalışan 175 işçisinin grevi 25 Ağustosta, Petkim-İş üyesi 650 işçinin grevi de 26 Ağustosta 30'ar gün ertelendi.

17 yıldır toplanmayan
ÇALIŞMA MECLISI EYLÜL SONUNDA TOPLANIYOR

İŞÇİ SERVİSİ

ÇALIŞMA Bakanı Cavit Erdemir, Çalışma Meclisinin 29 ve 30 Eylül tarihleri arasında Ankara'da toplantıya çağırıldığını açıkladı.

Açıklamasında, son yedi ay içinde uygulanan grev ve lokavtlarla 806 bin 190 işgününün kaybedildiğini belirten Erdemir, bu durumda grev ve lokavtlarda daha dikkatli ve daha gerçekçi davranılması gerektiğini öne sürdü.

Çalışma Meclisinin çalışma hayatındaki ahenksizlikleri önlemek amacıyla toplandığını da vurgulayan Çalışma Bakanı, bu toplantıda ortaya çıkan işçi-işveren ve üniversite çevrelerinin görüşlerinin Bakanlığın çalışmalarına ışık tutacağını sözlerine ekledi.

17 YILDAN BU YANA

Çalışma Bakanlığı tarafından toplantıya çağırılan ve bir Danışma Meclisi niteliğinde olan Çalışma Meclisi, son olarak bundan 17 yıl önce 1963'te Ecevit'in Çalışma Bakanlığı döneminde toplanmıştı. O dönemde, 274 ve 275 sayılı yasaların çıkması için kamuoyu oluşturulması amacıyla toplanan Çalışma Meclisinin bu defa da Bakanlık tarafından aynı yasaları olumsuz yönde değiştirmek için kamuoyu yaratmaya yönelik olarak toplandığı sanılıyor. Geçtiğimiz yıl da, Ecevit'in Çalışma Bakanı Bahir Ersoy, Çalışma Meclisini toplamak için çalışmalara başlamış ancak hükümetin düşmesiyle bu teşebbüs yarıda kalmıştı.

Çalışma Meclisine, en fazla üyeye sahip işçi ve işveren sendikaları katılacak.

Çukurova'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

Bossa, Teksa, Marsa işçileri Sasa işçilerinin geri alınması, çıkışlara son verilmesi talebiyle destekleme direnişine geçtiler. Diğer fabrikada direnişe geçilip geçilmemesi tartışılıyor.

İŞVEREN DAHA FAZLA DİRENEMEZ

Sasa işvereni. İran ile yaptığı bir anlaşma gereği, yakın sürede önemli miktarda mal teslim etmek zorunda. Bu nedenle direniş öncesi günlük üretim, 80 tondan 180 tona çıkartılmıştı. İşveren İran'a yaptığı anlaşmaya göre zamanında mal teslim etmezse yüklü bir tazminat ödemek zorunda kalacak. Uzlaşmaya yanaşmaması ve işçi atmaya devam etmesine rağmen, işveren işçilerin direnişi karşısında daha fazla direnemez.

İşçiler bugüne kadar işten atılan arkadaşlarının eksiksiz geri alınmasını, direniş nedeniyle hiç bir arkadaşlarının işten atılmamasını talep ediyorlar. İşçiler, bu talepleri kabul edilmedikçe, atılan arkadaşları fabrikaya gelip işbaşı yapmadan direnişe son vermeyeceklerini belirtiyorlar.

HALKIN DESTEĞİ

Bu mücadelenin başarıya ulaşması için halkın desteğine büyük önem veriyorlar. Direniş süresince disiplinli, ağırbaşlı, kışkırtmalara kapılmama, makinaları koruma çizgisi izleyen işçiler, işverenin "Doğacak zararları işçilerden tazmin edeceğim" duyurusunu da dikkate alarak donma tehlikesi olan üniteleri korumaya ve çalıştırmaya gayret sarfediyorlar. El ilanları dağıtıp bütün halkı desteklemeye çağırıyorlar. Basına bildiriler dağıtarak taleplerini bildiriyor ve basının yardımını istiyorlar.

Mecliste...

(Baştarafı 1. sayfada)

Buna karşılık kendi de Yassıada'da yargılanmış bir eski DP'li olan Sağlık Bakanı İslamoğlu bu tartışmada Genel Başkanın yanında yer alıyor. İslamoğlu'nun Erkmen için "Başbakanı zor durumda bırakmadan çekilmesi gerekirdi" dediği öğrenildi. Ancak kendisi hakkında da bir gensoru verilmiş olan İslamoğlu'nun ne yapacağı öğrenilemedi.

Bu arada bir demeç veren AP Grup Başkanvekillerinden Oğuz Aygün, CHP'nin gensoruda MSP'yi desteklemesini eleştirdi ve şunları söyledi:

"Dış politika devlet politikasıdır. CHP, MSP'nin peşinden giderek, devlet politikası olan dış politikayı bugüne kadarki yolundan çıkarmış ve hedefinden saptırmıştır. Şimdi bu yaptığına sahip çıkmakta devam edecek midir? Yoksa iktidara gelmeyi tahayyül ve tasavvur ettiği tarihe kadar rafa mı kaldıracaktır? Millet önünde, tarih önünde, dünya kamuoyu önünde bunu açıklığa kavuşturmaya mecburdur."

ÜSTÜNDAĞ'IN DEMECİ

CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ da Başbakanın, CHP'nin MSP ile işbirliği yapması konusundaki eleştirilerine karşılık olarak verdiği demeçte şunları söyledi:

"Yıllardır MSP ile birlikte hükümet eden, dokuz aydır MSP'nin oylarıyla hükümet olup ülkemizi her yönüyle felakete sürükleyen zam ve zulüm politikası uygulayan AP hükümeti, MSP'nin dümen suyunda olmuyor da ana muhalefet olarak gensoruda MSP ile birlikte oy kullandığı için CHP, MSP'nin dümen suyuna girdi diyebiliyor Bay Demirel. Bunun mantık neresinde?"

Tümadder...

(Baştarafı 1. sayfada)

na ve ulusa hayırlı olmasını dileyerek, can güvenliklerinin sağlanmasını, yargının yan etkilerden kurtarılmasını istedi. Güzelgün adliye çalışanlarının taleplerini dile getirerek, Barolar Birliğinin taleplerini desteklemesini istedi. Çalışanların talepleri şunlar:

"Adliye çalışanlarının yaşamlarına yönelik anarşi mihraklarına karşı ciddi ve etkin tedbirler alınsın, yargı yan etkilerden kurtarılsın.

"Hakim ve savcılara verilen maaşın yüzde 50'si kadar yargı tazminatı tüm adliye çalışanlarına da verilsin.

"Partizanca tayinlere son verilerek, kurallara göre kurulan adalet komisyonlarının insiyatifinin önüne geçilmesin.

"Angarya son bulsun. Cumartesi, pazar ve fazla çalışmaların karşılığı verilsin."

Ekmek-İş...

(Baştarafı 3. sayfada)

Fırın işçileri bugüne kadar Tek Gıda-İş'in imzaladığı bir işkolu sözleşmesine göre çalıştırılıyorlardı. Ancak bütün işçiler bu sözleşmenin kendilerine hiç bir hak sağlamadığını ve sendikanın yüzünü dahi görmediklerini söylediler.

Büyük çoğunluğu işçi olan semt halkından birçok kişi de grevin başlaması sırasında işyerine gelerek işçilere destek oldular: Patronun işçilerin hakkını vermesi ve daha temiz bir ekmek çıkartması gerektiğini söylediler. Grev yerine gelen Ekmek-İş yöneticileri Mustafa Bayrak, İsmail Yolaçan, Nuri Kahraman ve Mustafa Dorukla, fırın işçilerinin mücadelesinin bundan böyle daha geniş bir alana yayılarak devam edeceğini belirttiler.

MSP'nin...

(Baştarafı 1. sayfada)

haberler maksatlıdır, bir provokasyondur" dedi.

Olayı kendine göre anlatan Battal, kürsüde takdim yapan gencin, geçenlerde öldürülen bir MSP'li için slogan atılmasını istediğini, öldürülenin ardından slogan atılmasının yanlış olduğunu, bu durumda ya fatiha okunacağını ya da hatırasının anılabileceğini belirterek, bazı kişilerin bu tutumu protesto için gösteriler yaptığını, bunun İstiklal Marşının söylenmesine denk düşmüş olabileceğini söyledi.

ASİLTÜRK'ÜN BASIN TOPLANTISI

MSP Genel Sekreteri Oğuzhan Asiltürk, Konya'da düzenlenen mitingte İstiklal Marşı söylenirken, bir grubun yere oturup slogan attığına dair haberlerin asılsız olduğunu söyleyerek "Hiç bir memleket evladının İstiklal Marşı söylenirken ne oturduğuna, ne de slogan atıldığına kimse şahit olmamıştır. Ne böyle bir şeyi gördük, ne de duyduk" şeklinde konuştu. Akajansın kasıtlı haber ürettiğini kaydeden Asiltürk, bütün bunların MSP'yi yıpratma ameliyesi olduğunu söyledi.

Dün MSP Genel Merkezinde düzenlenen basın toplantısından önce miting film olarak gazetecilere izlettirildi. Daha sonra açıklamalarda bulunan MSP Genel Sekreteri Oğuzhan Asiltürk, TRT'yi de suçlayarak, TRT'nin art niyetli bir ajansın verdiği haberi kullandığını ve gerçek dışı ve maksatlı yayın yaptığını söyledi. AP'nin de aynı tertibin içinde olduğunu sözlerine ekleyen Asiltürk, "AP Genel Sekreterinin, Adalet Partisi zihniyetine bağlı kimselerin asılsız maksatlı haberlerine dayanarak uluorta yakışıksız beyanatlarda bulunması da kabil tertiplerin asıl maksatlarını ortaya koymak bakımından faydalı olmuştur" dedi.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplandıran Asiltürk, bir gazetecinin MSP'nin 10 Kasım ve diğer törenlere katılmadığını hatırlatarak "Siz Atatürk'e karşı mısınız?" sorusuna şu cevabı verdi: "Biz törenlere katılıyoruz. MSP'nin temsilcisi her zaman vardır. Biz Atatürk'ün istismarına karşıyız. Atatürk'ün aleyhine bugüne kadar hiç bir şey söylemedik."

MSP, TRT'den cevap hakkı isterken, Akajans ve TRT'yi mahkemeye vereceklerini açıkladı.

EREN'İN SÖZLERİ

İçişleri Bakanı Orhan Eren ise olayın çok üzücü olduğunu söyledikten sonra, "Savcılık olaya el koymuştur. Soruşturma sonucunda bir suç unsuru bulunursa biz de gereken işlemi yaparız. Konuyu Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettiririz" şeklinde konuştu.

EVREN: "İNCELİYORUM"

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren de konuya ilişkin soru üzerine, "Şu anda meseleyi inceliyorum. O nedenle şu anda bir şey söylemeyeceğim. Konuyla ilgili olarak zamanı gelince cevap vereceğim" dedi.

TEPKİLER

MSP'nin Konya'da düzenlediği mitingte meydana gelen olayla ilgili olarak, CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ, "Milli marşımıza karşı gerekli saygının gösterilmemesini kınıyorum. Olayı büyük bir üzüntü ile karşıladım" dedi.

Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu ise bir bildiri yayınlayarak Konya'daki olayları üzüntü ile karşıladıklarını belirtti ve iki büyük partiyi Cumhuriyeti korumak için işbirliğine çağırdı.

"Gaziantep'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

hak grevini sonuna kadar desteklediklerini belirttiler.

Gateks, Et-Balık Kurumu, Or-Al Çorap Sanayi ve Çelik Döküm Sanayiinde sendikalaşmak isteyen işçilerin derhal işten atıldıklarını ve işçilerin Sıkıyönetimle karşı karşıya getirilmek istendiğini açıklayan sendikalar, Gaziantep halkını, tüm demokrat, ve ilericileri buralarda direnen işçileri desteklemeye çağırdılar.

Ortak açıklama yapan sendikalar arasında şunlar bulunuyor: Genel-İş 1 Nolu Şube, Tekstil Yün İplik Şubesi, Maden-İş, Tekges-İş, Çimse-İş, Tekgıda-İş 1 Nolu Şube, Genel-İş 2 Nolu Şube, Tekstil İplik, Gıda-İş, Devrimci Yapı-İş, Kauçuk-İş, Tekgıda-İş 2 Nolu Şube, Oleyis, Baysen, Bank-Sen, Yeni Devrimci Sağlık-İş, DYF-iş, Tez Büro-İş.

BASINDAN SEÇMELER

Yeni Forum dergisinin Hergün gazetesine cevabı

(Baştarafı 3. sayfada)

eleştiriyor:

"Bu konuda iktidar da, yani AP ve onun yöneticileri de en az muhalefet kadar sorumludurlar. Geçenlerde Başbakanın Türkiye'deki siyasi şiddet hareketlerinde artık aşırı sağ terörün de rolü bulunduğunu nihayet kabul ettiğini gösteren sözler sarfetmiş olması, önemli bir aşamadır. MHP'nin ilkel antikomünizminin etkisini uzunca bir süre üzerinden silemeyen AP yöneticileri geç de olsa artık bu hatalarını anlamışlardır. Bunun zaman zaman istisnaları olmuş, AP'li bazı bakanlar (en son eski İçişleri Bakanı Gülcügil) bazı parti yöneticileri ve İl Başkanları, MHP'nin karışık ve karanlık bazı işler içinde olduklarını zaman zaman dile getirmişler, yöneticileri uyarmışlardır. Fakat AP lideri 'Canım onlar bizim çocuklar, azıcık ölçüyü kaçırmış olsalar da ziyanı yok; onlar milliyetçi ve anti-komünist çocuklar, onlardan büyük bir zarar gelmez. Üç aşağı beş yukarı MHP de bizim safımızda sayılır; hem zaten bize meseleye çıkartmayan tek siyasi kuruluş onlar, şimdi bu safhada onlarla da bir kapışma, siyasi opportüniteye uymaz' diye meseleyi geçiştirmiştir. Bütün uyarılara rağmen, yakın zamanlara kadar, MHP'nin marifetlerine göz yumulmuş, bu siyasi teşekkülün tıpkı komünistler gibi, sızma yöntemleriyle devletin önemli organlarında mevziler edinmesine göz yumulmuştur.

"Aydınlık gazetesinde aylardan beri yayınlanan ifşaatlarda ortaya çıkan gerçekleri, son olarak iki idam hükümlüsü sağcının Mamak Cezaevinden kaçırılması olayı dramatik bir şekilde sergilemiştir."

AŞIRI SAĞIN YERALTI DÜNYASI

Yeni Forum dergisinin üçüncü makalesinde ise MHP terörü ele alınıyor. Gazetemizde yayınlanan İtiraf dizisinde ortaya çıkan MHP'nin suçlarını bir bir sayıyor ve hükümeti bu konuda kesin tutum almaya davet ediyor:

"Bu deliller karşısında fikri sorulan Başbakan Demirel'in verdiği cevap yeterli değildir. Başbakan MHP'ye bağlı örgütlerin bu yasadışı faaliyetleri hakkında hükümetin ve devletin elinde bir dosya bulunmadığını söylemiştir. Sıkıyönetim sanki devlet ve hükümetin dışındaymış gibi bir anlama gelen bu kaçamaklı cevap isabetli değildir. Demirel bu konuda kesin tutum almaya mecburdur."

Eski SAVAK...

(Baştarafı 3. sayfada)

mal Çuhadar ve Mustafa Oruç adlı pasaport polisleri ile Mustafa Hulusi Büyük ve M.Kazım Bozboğa adlı gümrük memurları tarafından yapıldığını belirledi. Turhan bu durumu amirlerine de bildirdi.

Bunun üzerine adı geçen kişiler A.Aziz Turhan'a pusu kurdular. Sınır kapısında gece nöbetini tuttuğu sırada bu kişilerin saldırısına uğrayan A.Aziz Turhan ağır yaralanarak komaya girdi ve ilk önce Van Devlet Hastanesine oradan da Diyarbakır Tıp Fakültesine sevk edildi. Saldırıya uğradığı sırada silahını ateşleyen Gümrük Muhafaza Memuru Turhan, saldırganlardan polis memuru Kemal Çuhadar'ı ayağından yaraladı.

Olaya el koyan Yüksekova Cumhuriyet Savcılığı durumu çok yönlü olarak araştırıyor. İlgililer tahkikat bittikten sonra geniş açıklama yapılacağını bildirdiler.

Havza AP İlçe yöneticisinin evi bombalandı
Ankara'da bir kişi öldürüldü

HABER MERKEZİ

ANKARA'da Sabri Yiğit adlı bir yurttaş dün sabah Tuzluçayır Kartaltepe'de sabah namazına giderken kurşunlanarak öldürüldü. Kardeşlerinin görgü tanığı olarak verdikleri ifade üzerine, 36 yaşındaki Yiğit'in katili olarak üç kişi yakalandı.

Öte yandan Samsun'un Havza ilçesinde AP İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Akekin'in evi önceki gece bombalandı. Kimliği tespit edilemeyen kişiler tarafından bombalanan evde maddi hasar meydana geldi. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

Yetkililer sözkonusu evin daha önce de kurşunlandığını, olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü bildirdiler.

MHP'liler Ankara'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

dit etmişlerdi. Yürümeye devam etse, öldürüleceği muhakkaktı. Hemen kendisini en yakın eve attı. Kapıda yaşlı kadınlar vardı. İçeri girer girmez, kapıyı kilitledi.

Çalılıklardan gizlenen gürüh evin etrafını sarmıştı. Kurşunlar camlardan duvarlara saplanıyordu. İbrahim Baştuğ mutfağa sığınmak zorunda kaldı. Burada da kurşunlarla karşılaştı. Saldırganlar camlardan eve girmek istiyordu, ancak demir korkuluklar bırakmıyordu. Mutfaktaki buzdolabını kendisine siper aldı. Biraz geç kalmıştı bunu yapmakla. Kurşunlardan biri bacağına, diğerleri de buzdolabına saplanmıştı. Dışardaki güruh bağırıyordu: "Komünisti evinden çıkar, yoksa evi bombalayacağız" Ev sahibi çaresiz kalmıştı. İçerde küçük çocuğu da vardı. "Yalvarırım çık dışarı çocuğu öldürecekler, evimi bombalayacaklar" diyordu. İbrahim Baştuğ evden çıkmıyordu. Ev sahibi cebindeki yedek anahtarı saldırganlara vermek istedi. Ancak kendisini kucaklayan eller bırakmıyordu.

Biraz sonra aşağıdan silah sesleri gelmiş, saldırganlar kaçmış, İbrahim Baştuğ yaralı olarak kurtulmuştu. Kurşun bir taraftan girmiş diğer taraftan çıkmıştı.

Kendisi bir yakınının evinde yaralı olarak yatıyordu. Yaralandığının ikinci günüydü. Evinin bombalandığını duydu. Sonra da eşi ve çocuğunun yaralandığını. Onlar da hastaneye kaldırıldı ve tedavileri yapıldı. Evlerine gidemediler. Eşini bir komşusuna, çocuklarını diğer bir yakınına gönderdi. Evini ise uzun süren bir uğraştan sonra güvenlik kuvvetlerinin eşliğinde taşıdı. Eşyalarını da komşuları arasında paylaştırdı.

"ÖNCE SİZ KONTROL EDİN SONRA BİZ GELELİM"

İbrahim Baştuğ'un başından geçenleri dinledikten sonra orta yaşlı bir yurttaş karakolun ve güvenlik kuvvetlerinin tutumundan yakınıyor. "Bomba sesi geldi. Karakola telefon ettik. Aldığımız cevap şu oldu: Önce siz bir gidin evin bombalandığı doğru mu yanlış mı?"

"Evi taşıyacağız. Sıkıyönetime gittik. Durumu anlattık, ilgilenen olmadı. Sonra bir albay yanımıza asker verdi, gittik evimizi taşıdık."

YOLUN ORTASINDA BOMBA

Saat akşamın yedisiydi. Bağcılar Mahallesine gelmemize çok az kalmıştı. Tepebaşı durağına geçtik. Yolun ortasında iki bekçi, onların ortasında da bir paket. Üzerinde " . . . . . halkı direnıyor Dev-Yol" Arabadan inip resim çekiyoruz. Sonra öğreniyoruz ki, yoldaki bombalı paket yüzünden belediye otobüsü mahalleye yolcu taşımıyor. İnsanlar yürüyerek mahallelerine gitmek zorunda kalmış. Mahallede karşılaştığımız iki genç de bu eylemleri savunuyor "devrimcilik" adına. Bombalamaları, kurşunlamaları da doğru bulduklarını söylüyorlar.

Gecekonduların duvarlarında tabanca tüfek resimleri. Devletin güvenlik kuvvetlerine "Buyrun burayı basın" dercesine. Ve sürüp gidiyor bu hengame. Halk da oradan oraya taşınıp duruyor. . .

"SAAT KAÇ? BİRAZ SONRA BAŞLAR"

Gittiğimiz evde 20 kişiden fazla insan vardı. Çoğu İbrahim Baştuğ'a geçmiş olsun demeye gelmişlerdi. MHP'lilerin saldırılarına karşı ne yapılması gerektiğini soruyorlar bize. Biz de söylüyoruz düşündüklerimizi. "Saldırılara karşı kendinizi savunmak hakkınız, ama maceracı eylemleri tasvip etmiyoruz. Bu hareketler halka zarar veriyor. solculuk adına, MHP'nin yaptıklarından farklı olmayan eylemlere karşıyız. Yasal yolları da sonuna kadar kullanmak gerekir" diyoruz. Bu sözlerimizden sonra bir tartışma başlıyor. Konuşmalar devam ederken bir yurttaş "saat kaç?" diye soruyor ."Biraz sonra başlar" diyor. Gerçekten de biraz sonra silah sesleri mahalleyi kaplıyor. Vatandaş soruyor, "ne yapacağız"?

Zorbalar mahalleyi çember içine almış. Vatandaş korku içinde evinden çıkıyor, korku içinde dönüyor, korku içinde yatıyor. Çoğu zaman da uyumayıp, gelebilecek bir saldırıya karşı hazır bekliyor.

"Tüm arkadaşları...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Arkadaşlarımız şubat dönemindeki sınavlara giremediler. Boykot olayı arkadaşlarımız ve öğretim hayatında huzursuzluk yaratmıştır. Diğer yandan sınavlara girilmemesinden dolayı birçok arkadaşımız en azından İktisadi Doktrinler Tarihi dersinden bir yıl kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Bütünleme sınavları salı günü yapılıyor, tüm öğrenci arkadaşlarımızın gelişmeleri sağlıklı bir şekilde yeniden değerlendirip, aleyhte sonuçlar doğuracak bir eylemi sürdürmeyeceklerine inanıyoruz. Tüm arkadaşları salı günü yapılacak sınavlara girmeye çağırıyor ve başarılar diliyorum."

MEHMET SEYDA
ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Behçet Necatigil "Söyleriz" Ahmet Ada "Gün Doğsun Gül Üstüne"

Semih Tuğrul, o sıralar, Beşiktaş'taki Tercüman'ın Yazıişleri Müdürü idi. Bir gün, karşılıklı oturmuş konuşurken şunları dedi ki, hiç unutmam: "Ne tuhaf insanlar şu bizim film, sinema eleştirmenleri! Kovboy filmlerine, Westernlere gidiyorlar. Sonra oturup, ciddi ciddi, bu filmleri eleştiriyorlar."

Kimi eleştirmen tavrı gerçekten böyledir bizde; sıradan bir romanı, bir şiiri, ciddi ciddi eleştirir. Ya da, o sanatçının dünya görüşünü, şiir ve roman dünyasını tanır ve bilirken, salt onu küçümsemek, yere sermek için, kendi kafasına, görüşüne uymayan yanını sergilemeye girişir. İş, uğraş sayar bunu kendine. Bilinegeleni bir kez daha vurgulayıp, o sanatçının da bunun ayırdında olduğunu, ama kendi sanatını böyle kurduğunu birkaç kez yazmış-söylemiş olmasına aldırmadan, rahata erer. Gerçek eleştiri, sanatçının iç dünyasına, yapıtlarına gerçek yaklaşım ve onu açıklamak değildir bu aslında. Belki o sanatçıyı "açığa" almaktır. Değeri varmış yokmuş bakmadan, bir yanını tutup, silkeleyip bırakmaktır.

Hakimiyet Sanat dergisinin Haziran 1980 sayısında, şair Ahmet Ada'nın "Necatigil'in Konumu ve Söyleriz" adlı yazısını okurken, Semih Tuğrul'un o sözlerini anımsadım. Ahmet Ada, şairce bir duyarlıkla, iyilikle, aynı işe, uğraşıya (şiire) gönül vermiş kimselerin birbirlerine duymaları gerekli saygı ve sevgi ile yaklaşıyor Necatigil'e. (Bence, insanın kendi kendine duyması gerekli saygıyı da vurgulamış oluyor).,

Şunları diyor Ahmet Ada:

"Behçet Necatigil'in çağdaş Türk şiirindeki konumunu belirlemenin önemi bugün daha arttı. Bunun nedeni, günümüzde, Necatigil'in şiirine yaklaşımlarda olumsuzlayıcı yorumları, çocukluk hastalıklarının hız kazanması. Bu yoksaymaların kökeni 60'lı yıllara dayanır. Yakın geçmişteki tartışmaların düzeyi daha çok duygusal, bilim dışı temellere dayanıyordu.

(..) Necatigil orta sınıf insanının tedirginliklerini, yalnızlıklarını, iç dünyasını, toplumla uzlaşmazlıklarını yazdı. Necatigil'in şiiri küçük kentsoylu duyarlığın ötesinde bir konuma yerleşmez. Ama özünde demokratik öğeler taşır. Toplumsal değişmenin çarpık yanını gözler, kendince belli bir gerçekliğe yerleştirir. Nedir ki, bu gerçeklikte suçlu uygarlıktır, çağdır. Bu noktadan hareketle düzeni eleştirir. Necatigil'in duyarlılığı orta sınıfın çarpık tekelleşme karşısındaki çözülüşünü yeniden üretir. Kuşkusuz, şiirin kanalları Necatigil şiirinin kanallarına akmıyor bugün. Farklı kanallardan akıyor.

(..) Necatigil'in şiiri, gerçek dünyayı, gerçek yaşamı çelişkileriyle sergiler. Genel gidişin çarpıklığını vurgular. Nedir ki, onaylamadığı olguların değiştirilmesi için çaba göstermez. Okurla kurduğu iletişimde, okur duyumsar, sezer bu olguyu. İlettiği sanatsal bilinç aynı zamanda bilinç dönüşümüne uğratır okuru. Necatigil'in şiir kalıtı bugünkü kuşağa ileriye götürülmesi gereken zengin olanaklar sağlar. Yalnız bunlar değil elbette. Necatigil anlatımıyla da özgün bir şairdir. Günübirlik karşılaştığımız ayrıntılardan şiir üretir. Az sözcükle çok boyutlu bir anlam ağı örer şiirin çevresinde.

(..) Behçet Necatigil şöyle der: "Devrimci olmayan, öyle görünmeyen şairin de devrimcilerin varmak istedikleri insan gerçeğine varmadığını nasıl söyleyebiliriz?" Necatigil'in konumunu belirten bir cümle bu."

Ahmet Ada daha sonra Necatigil'in ölümünden hemen sonra yayımlanan "Söyleriz" adlı şiir kitabını alıyor ele. O kitap bana da gönderildi. Dostumun ölüme adım adım yaklaşımı duyumsatan bu son şiirlerini de zevkle, bir yandan üzüntüyle, okumuştum. Yaşadığını, duyduğunu, algıladığını, yaşadığı, duyduğu, algıladığı gibi yazan içten bir şairdi Necatigil. Sanırım bunu kimse yadsıyamayacaktır.

Yahya Kemal'in "Bendim geçen ey sevgili sandalla denizden" dizesi onda benliğine uygun bir kırık döküklükle şu dizelere dönüşür:

"Bendim geçen önünüzden
Ne sandal ne deniz
Bir çiçek güneşsiz
Almak istemediniz

Sakınarak avcumun içinde
Bir ateş böceği
Göresiniz
Görmek istemediniz.

Neler olduğu dışardan
Görülmeyen dükkanlar
Silin biraz şu camları
Silmediniz!"

Evet: Hem kırık döküklük, hem baş kaldırı taşıyan bir şiir. Sanırım, o içinden kırgın ve o içinden ateş püsküren, içinde bir yanardağ taşıyan şairimizin son mırıltısı, son seslenişi, son bağırtısı bizlere.

Ahmet Ada'nın duyarlı, başkalarına açık bir şair olduğunu, eğer bu yazısını, "Gün Doğsun Gül Üstüne" adlı kitabında topladığı şiirlerle birlikte okursanız daha iyi anlıyorsunuz. Has şair has şairi daha iyi tanır, yorumlar. Kitabının arkasındaki kısacık yaşam öyküsünde, Ahmet Ada'nın 1947'de Ceyhan'da doğduğu, öğrenimini sürdüremediği işçi olduğu, 1970'lerden beri çeşitli yazın dergilerinde şiirler, yazılar yayınladığı belirtiliyor. Ocak 1980 basımlı bu kitap da onun ilk kitabı imiş.

Ada'nın "Küçük Tanık" adlı şiirini buraya alacağım:

Tuncer Uçarol'un deyişiyle, kendi "şiir çizgisine hiç uymayan apaçık ve süssüz" (Bknz. "Yusufçuk"- Ağustos 1980)

"Önce kırdılar kapımızı amca/ Babamın coşkulu okuduğu/ Kitapları savurdular duvara/ Sonra döküp yaktılar evimizi.

İnlerdi annem sabahlaraca/ Rüzgarda titreyen yaprak gibi/ Çünkü iki canlıydı amca/ Kardeşçik karnında konuşamaz ki.

Saçlarımdan tuttular beni/ Biri kapı komşumuzdu/ Kasaptı sokağımızda öbürü/ Adları ölüm konuğu

Ulurdular höykürdüler/ Tavanları sarsaraktan/ Yılan çiyan ne ki amca/ Yuvasına kavuşamayan/ Üzgün serçe ne ki

Benim adım kırgın çiçek/ Kaldım bir başıma karda/ İsyan yakar ateşimi/ Rüzgar savurur ölülerimi/ Sönmüş ocağımı düşünürüm."

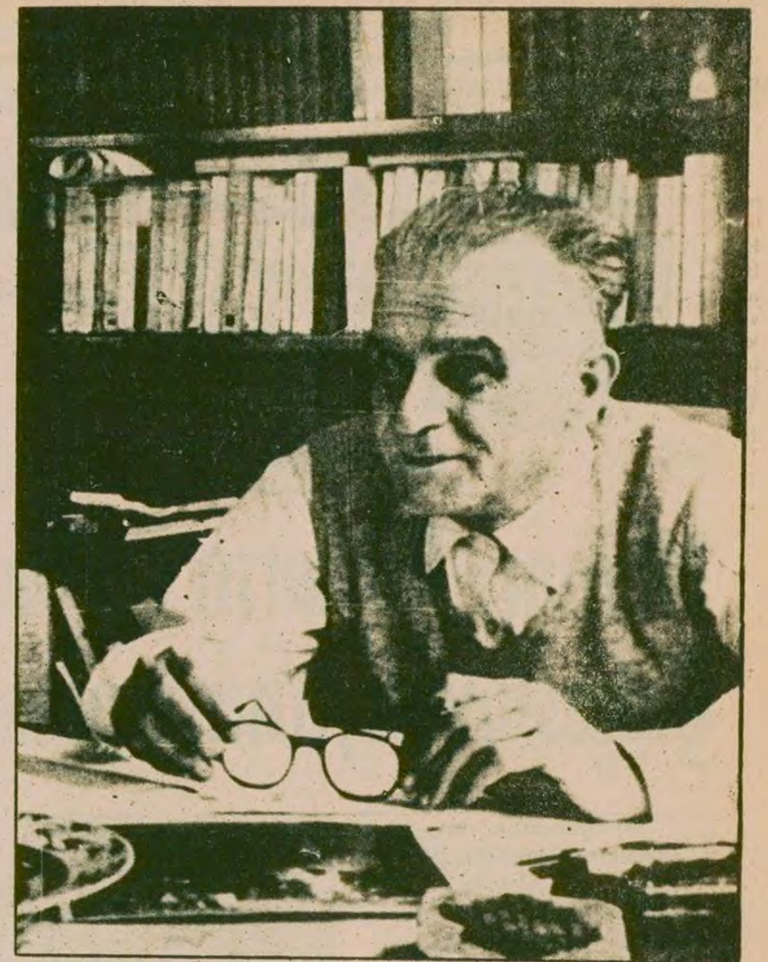
Kemal Bek'i Edebiyat Cephesindeki yazılarından tanıdım. Derginin 1-31 Temmuz 1980 günlü sayısında, "Türk Şiiri Dersinden Yazılı Yoklama" başlığı ile, "Soru: Neydi Necatigil?" sorusuna şu yanıtları sıralıyor:

1. Ayağına mürekkep bulaşmış/ Bir karıncaydı/ Necatigil/ İz bıraktı kitaplara. 2. Ağırbaşlı, evcimen/ bir kaplumbağaydı/ Necatigil/ Sırtında taşıdı evini hep 3. Bir fileydi/ Necatigil,/ naylondan çok renkli/ içinde azık/ bir ekmek kıyma az yağlı/ bir kilo pırasa/ bir yeni rakı ufak 4. Bir gönül gezginiydi/Necatigil,/ tam evlere çekilme vakti/ çekildi evine. Not: Şimdi burdaydı/ Necatigil/ bugün kapının ardında.

Necatigil sorusunu böylesine dümdüz yanıtlayan bir öğrenciyi, ben Kemal Bek'in yerinde bir öğretmen olsaydım, sınıfta bırakırdım. (8.8.1980)

"Huzur"

Gülseli İnal

Romancı, eleştirmen, ozan, öykücü ve profesör Ahmet Hamdi Tanpınar, ülkemizde yıllardır sağcı çevrelerin sahip çıkmaya çalıştığı bir Cumhuriyet dönemi sanatçımızdır. Oysa Tanpınar'ın yapıtlarında toplumsal gerçeklere ışık tutan, toplumsal değişimi irdeleyen birçok önemli unsurla karşılaşıyoruz. Özel olarak "Huzur"u ele aldığımız bu yazıda Tanpınar'ın bu yönünü irdelemek amacımız.

Dört bölümden oluşan romanın başkahramanı yüksek öğrenim görmüş, Batıyı iyi bilen, üniversite asistanı Mümtaz'dır. Mümtaz, hareketleri, zevkleri ve inanışlarıyla yarı Osmanlı, yarı Batılı bir genç aydındır. Roman, Mümtaz'ın amcaoğlu ve aydın, ilerici bir insan olan İhsan'ın hastalanması ve bu hastalıkla birlikte Mümtaz'ın geriye dönüşlerle kendi yaşamının bir dökümünü yapmasıyla başlar. İhsan, babası Balkan savaşında ölen, ardından da çok geçmeden annesini yitiren Mümtaz'ı yetiştirmiş, İstanbul'da eğitim görmesini sağlamıştır. Mümtaz'ın babası gibi gördüğü İhsan'ın hastalanması, onun gerilere giderek, yaşamından dökülen eski, sarı yaprakların kendisini kuşatmasına yol açar. Roman boyunca Mümtaz, kendi huzursuzluğu içinde yaşamına yön verecek huzuru aramakta ve zaman zaman böyle bir olgunun bir düşolduğunu açıkça görebilmektedir.

Mümtaz, gelenekçi bir aileden gelen, öte yandan yeniliklere de açık olan Nuran'a aşıktır. Nuran dul ve bir çocuklu bir kadındır. Bu tutkulu duyguyla birlikte Mümtaz'ın çelişkili iki yanı çıkar ortaya.. Biri eskiye olan bağlılığı, diğeri ise toplumsal bir değişme isteğidir. Yazar daha romanın başında Mümtaz'in eğilimlerini tanıtır okuyucuya. Tedirgin ve huzursuz yapısıyla Mümtaz'ı roman boyunca dürten bir şey vardır...

"Süleymaniye'de okunan sabah ezanının ve Müslüman bir babadan doğmamızın, paramızı dolandıran emlak tellallarıyla iç çehremizi yapan kıymetlerin bizi biz yapan büyük realitelerle ilgisi nedir? Bunlar sonu cemiyete dayanan realiteler olsa bile bizi kendimizi inkara değil şartları değiştirmeye götürmelidir... Mümtaz bunları söylerken insanlardan çok şey istediğini biliyordu. Biliyordu ki, şartlar değişince insanlar da değişir, tanrıların yüzü solardı."

Mümtaz yeni kurulacak olan toplumun eski kültür mirasından yararlanarak oluşacağına inanmaktadır.

Her ne kadar yeni bir toplum özlemiyle yaşasa da eskiye bağlıdır Mümtaz. Nuran'a duyduğu aşkı daha derin karmaşık duyguları yaşamasına da neden olur Mümtaz ve Nuran eskiye bağlılıkları onların geleceğe dönüş değişim dileğiyle toplumu kökünden değiştirme isteğiyle çelişmemektedir. Mümtaz ve Nuran değişmekte olan bir kuşağın temsilcileridir.

Kurtuluş Savaşından, çıkan Türkiye toplumu imparatorluğu yıkmış, yeni bir aşamaya gelmiştir. Ancak geleneklerini bir süre daha sürdürmek niyetindedir. Romancı yapıtında yarattığı tiplerde her ne kadar Batılılaşmanın eşiğine gelsek de Türk toplumundan daha bir süre ayıklanamayacak görenek ve gelenekleri yaşatır. Nuran ve Mümtaz ise bu imparatorluk kalıntıları gelenekleri daha bir süre sürdüreceklerdir.

Bugün bile toplumumuzda Osmanlı gelenekleri yeterince ayıklanabilmiş midir? Çarpık olarak gelişen kapitalizmin yarattığı burjuva sınıfı bile hâlâ yarı Osmanlılık taşımaktadır yapısında.

Mümtaz ve Nuran arkadaşlıkları boyunca İstanbul'un tarihi yerlerini, Osmanlılardan kalma anıtları dolaşırlar. Bu dolaşmalar eskiye tutkunluğun bir sembolü, aynı zamanda değişen çağa son bir bakış, son bir dokunmadır. Onlar da bilmektedir ki tüm bunlar toplumun şu sıralar içine girdiği hızlı bir değişme sonucu çöküp gidecektir. Bu tutku aynı zamanda çağa, geleneklere bir elveda deyişi ve geleceğe doğru özlemi içerir.

Mutsuz bir evlilik geçirmiş olan Nuran yaşça Mümtaz'dan büyüktür. Çevre içten içe bu aşka karşı çıkmaktadır. Bu ikili her ne kadar geleneklerine bağlı, eskinin içinde yaşıyorlarsa da beraberlikleri bu toplum için yepyeni bir olgudur. Çünkü Osmanlı toplumu gelenekleri bir kadının böylesi koşullarda genç bir erkekle derin bir aşk yaşamasına değil, ilişki kurmasına bile izin vermez. Mümtaz Nuran'a aşkı boyunca artık eskiyi nasıl bıraktığını, kendi elleriyle yeniyi nasıl kurduğunu ispatlar gibidir. Bu ortada, ortada olduğu kadar gizemli aşk, Mümtaz'ın aynı zamanda sığındığı, kurtarıcısı olarak baktığı bir şeydir.

Aynı zamanda bu derin sevgi kendisinde içinden çıkamadığı çözümleyemediği derin uçurumların bir karmaşasıdır. Yarı tapınma, yarı dinsel duyguları içerir. Fizik ve maddenin ötesinde bir tapınmadır bu. Çünkü Mümtaz'ın ruhu aşk denen duyguyu böyle yaşamaktadır.

"Hakikatte Nuran'ın aşkı Mümtaz için bir nevi dindi. Mümtaz bu dinin tek abidi, mabedin en mukaddes yerini bekleyen ve ocağı daima uyanık tutan baş rahibiydi, büyük mabudenin sırrın yerini bulması için insanlar içinden seçtiği fani idi. Bu biraz da doğruydu. Güneş her gün onlar için yeni baştan doğuyordu. Bütün mazi üstüste zamanlarını onlar için tekrarlıyordu." (sa: 150)

Mümtaz toplumun kabuk değiştirir gibi köhnemiş geleneklerini sıyırıp atmasını çoktan kavramıştır artık. Ancak dünya yeni bir savaşın eşiğindedir. Hitler en büyük tehditlerini savurmaktadır dünyanın üstüne.

Mümtaz'ın içinde akan bu toplumsal düzenin değişmesi dileğidir ve Nuran'la ilişkisinde Osmanlı toplumunun genç bir erkeği olarak zaten gelenekleri yıkmak üzeredir. Yeni toplumun üstüne ince bir zar gibi geçmeye başlayan kapitalizm ve Batının gölgesi, yeni bir patlamanın dibinde yükselen dumanların arasından başını gösterecektir.

Romanın üçüncü bölümünde birdenbire ortaya Mümtaz ve Nuran'ın eski arkadaşları Suat çıkar. Suat kendi deyimiyle "Hayatı kıyasıya yaşayan serseri ruhlu biridir. Ve Nuran'a gizli bir aşk mektubu yazmıştır. Gerçekte hiç bir zaman Nuran'ı Mümtaz kadar sevmez, ancak böylesine derin bir sevginin üstüne yürümek niyetindedir. Bu çelişkili üçlü bir akşam yemeğinde buluşurlar. Suat yaşamının bir dökümünü yapar. Ona göre Mümtaz kendisi gibi yaşamın çeşitliliğini tadmamış, yalnızca sözcüklerde kalan bir yaşam korkağıdır. Mümtaz, Suat'dan fazlasıyla rahatsız olmuş, başka bir deyimle ürkmüştür. Hiç kimse onu Nuran'a aşkı boyunca böylesine huzursuz etmemiştir. Mümtaz, Suat'ın karşısında irkilir adeta.

İki sevgili evlilik hazırlıkları içindedir. Ancak ikisi de evleneceklerine inanmamaktadır. Çünkü aralarında varlığıyla ikisini de kıyasıya huzursuz eden Suat vardır. Suat ise romanda her iki yanında tadmadığı tuhaf bir huzur içindedir. Roman trajik bir sonla biter. Suat kendini asmış, bu ölüm iki sevgiliyi birbirinden edebiyen ayırmıştır. "Arada bir ölü varken evlenemeyiz" der Nuran. Gerçekte ise Nuran, Mümtaz'la ilişkileri boyunca belli bir huzursuzluğun içine düşmüştür. Suat'ın ölümü, Mümtaz'ın gerçekleri bir derece yaşamasına neden olur. Ancak Suat'ın hayalinden kurtulamamakta, düşlerinde onu görmekte, sokakta bile gezinirken onunla konuşmaktadır. Romanın son bölümlerinde Mümtaz, sokakta, bir ara Suat'la daha doğrusu onun hayaliyle konuşur ve ona ölümün yakıştığını söyler. "Ölümünden bu yana ne kadar güzelleşmişsin Suat" der. Gerçekte bu sözler Nuran'dan Suat'a akan bir duyarlılığın simgeleridir ve karmaşık duyguların ta kendisidir. Mümtaz'a göre ölüm, Suat'ı huzura kavuşturduğu için Suat böyle güzel dingindir.

Tanpınar'da insan ilişkileri kadar ağır basan bir yan vardır o da; doğadır. Tanpınar'ın kahramanı Mümtaz aşkı boyunca (ki bu aşk bir yaz boyunca yaşanır, sonbaharda biter) bir anlamda doğaya karışır onun tüm iniş-çıkışlarını yaşar.

Ve gerçekte yazar kökten değişmeye başlayan bir toplumun bireylerinin ne olduğu belirsiz "huzur" arayışlarını olanaksız görmektedir. Kabuk değiştiren bir toplumun üyeleri huzur denen duyguyu asla yaşayamayacaklardır Tanpınar'a göre.

İzmir Fuarındaki TYS pavyonunda imza günleri sürüyor

Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından İzmir Fuarında düzenlenen imza günleri sürüyor. Önümüzdeki hafta Sendikanın Fuardaki (Paraşüt kulesi yanı, PTT karşısı) pavyonunda kitaplarını imzalayacak olan yazarlar şunlar:

8 Eylül: Dinçer Sümer, İbrahim Kuyumcu, Özgür Coşkun.

9 Eylül: Işıl Özgentürk, Hakkı Gümüştaş, Alpaslan Berktay

10 Eylül: İlhan Berk, Hakkı Gümüştaş, Necati Yıldırım

11 Eylül: Necati Cumalı, Ataol Behramoğlu.

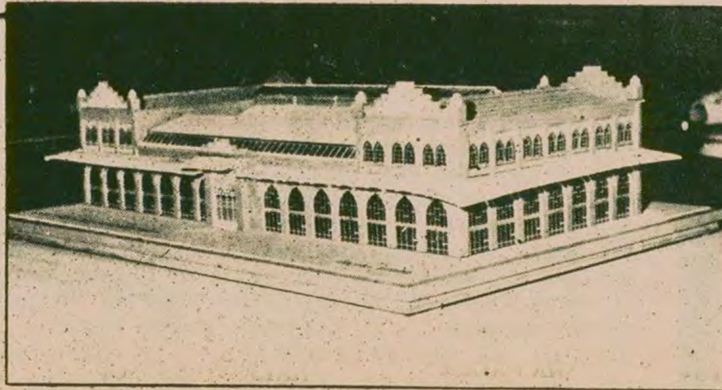
12 Eylül: Tomris Uyar, Necati Yıldırım, Hidayet Karakuş, Ataol Behramoğlu.

13 Eylül: Tomris Uyar, Hidayet Karakuş, Erdal Alova.

14 Eylül: Adnan Özyalçıner, Süleyman Şahin Tar.

TYS pavyonundan bir görüntü.

KADIKÖY HALI SANAT MERKEZİ OLUYOR

İSTANBUL Belediye Başkanı Aytekin Kotil, dün yaptığı açıklamada Kadıköy'deki eski Hal binasının Beldiyece Kültür ve Sanat Merkezi olarak düzenleneceğini bu konudaki hazırlıkların son safhaya geldiğini ve düzenleme işinin 57 milyon liraya ihale edildiğini açıkladı.

Kotil'in konuya ilişkin açıklaması şöyle:

"Ülkemizin sanat, turizm ve kültür alanlarında çeşitli kuruluşlarını, üniversitelerini, sayısız tarihi eserlerini, mabedlerini, yeraltı ve yerüstü zenginliklerini sinesinde toplayan İstanbul'umuzun sanat ve kültür açısından bazı boşluklarını doldurmak amacı ile Belediyemizin çeşitli girişimleri bulunmaktadır. Bunlardan biri de, Kadıköy yakasının öteden beri büyük bir eksikliği duyulan kültür merkezi ihtiyacını karşılayacak bir tesisin bulunmayışıdır. Biz Belediye olarak bu boşluğu doldurmak üzere Kadıköy'deki eski Hal binasının bir "Sanat ve Kültür Merkezi" olarak düzenlenmesini uygun görerek çalışmalarımızı tamamladık. Meydana getireceğimiz bu yeni tesis, İstanbul'da çeşitli sanat kollarında çalışan değerli sanatçılara büyük yarar sağlayacak, onların çalışmalarına yardımcı olacaktır."

"Kadıköy Sanat ve Kültür Merkezinde 1200 kişilik bir müzikhol tesis olunacak, zemin katta sanat ürünleri ve kültür malzemesi satan dükkanlara yer verilecek, sanatçılar için kafetarya ve dinlenme alanları oluşturulacaktır.

Ara katlarda ise büyüklü küçüklü sergi salonları bulunacak, üst katlarda sanat çalışmalarının sürdürüleceği atölyeler, stüdyolar kurs ve eğitim bölümleri yer alacaktır."

Galile'den sonra Aristo fiziğine en büyük vuruş Newton'dan gelecekti

"Bir özdeği ya da özdeksel bir tözü(cevher) düşündüğüm zaman onun sınırlanmış olduğunu, belirli bir biçimi, belirli bir uzayda ya dinginlik ya da devinimde bulunduğunu, başka bir nesneye değdiğini ya da değmediğini düşünürüm" diyordu Galilei. Onun değerli buluşlarından sözederken Bertrand Russel şöyle der: *"... Çağının öğretmenleri, Aristo fiziğine dayanarak 5 kilo ağırlığındaki bir nesnenin belirli bir yükseklikten yere düşmek için yarım kilo ağırlığındaki bir nesneden 1/10 kadar zaman gerekeceğini savunup ve bu öğretiyi ağır başlılıkla öğrencilerine öğrettikleri sırada, Galileo bir gün Piza Kulesine çıkarak biri 5 kilo, öbürü yarım kiloluk iki nesneyi aşağıya bırakır. Her iki nesne de hemen hemen aynı zamanda yere düşer ve Galileo, sayın öğretmenlerin bu deneye iyice bakmalarını ister. Fakat onlar Aristo yanlış yapmayacağı için gözlerinin kendilerini aldattığında direnirler. Galileo sevilmez olur. Tıpkı Einstein'ın Berlin'de başına geldiği gibi ara sıra derslerde ıslıklarla karşılanır."*

Galile'nin buluşları sarkaç ve düşme yasaları. Dinginliği sıfır(0) hızda bir devim sayıyordu. Bir hiçlik belirtisi Aristo'ya göre sıfır. Ay'ın yüzündeki pürüzleri, uyduların devinimini, Samanyolu'nun durağan yıldızlarla dolu olduğunu göstermişti. Doğa, matematik zorunluluktu. Dünya ve öbür gezegenler Güneş'in çevresinde dolaşmaktadır. Boşlukta her nesne aynı hızla düşer. Işığın hızını ilk olarak ölçmeye çalıştı.

Yıllardan beri süregelen Aristo biliminin baskısından kurtulma girişimleri, yeniden uyanışın başlangıcıyla birlikte Galile 'yla birlikte en pariak dönemine girdi. Onun en büyük özelliği deney ve gözlem yoluyla genel yasalara ulaşma yöntemini fiziğe getirmesiydi. Başka bir özelliği de örnekseme (analoji) yerine doğa yasasını koyarak yeniden uyanış bilimadamlarını boş saplantılardan kurtarmasıdır. Tek tek olayları gözlemle inceleyip yeniden deneyerek tam nicel yasalara varır. Newton, Maxwell, Pasteur, Darwin bg. gittiği yol budur. Aristo'nun dinginlik ilkesini değiştirerek devinen nesnenin de etkilenmedikçe dinginlikte kalacağını söyleyip süredurum yasasını bir biçime soktu.

Galile 'dan sonra Aristo fiziğine en büyük vuruş Newton'dan gelecekti. Öte yandan Galile, insan usunu donduran dinci düşünüden sıyrılarak, "doğanın matematik bir zorunluluk olduğunu, Tanrı'nın bu zorunluğa dayanarak etkin bulunduğunu" söylüyordu. Padua Üniversitesi öğretmenlerinden biri, Galile'nin "büyüyle gökte yeni gezegenler çıkarmakta olduğunu" ona buna yayıyordu.

Bertrand Russel, The Scientific Outlook adlı yapıtında: " *XVII. yüzyılın yüz büyük adamı, çocukluklarında öldürülselerdi, yeni dünya varolmayacaktı. İşte bu yüz büyük adamın ilki Galile'dir"* diyor. (1)

Özellikle Euklides'le Archimedes'e tutkundu yirmisinde matematik öğrenimi yapan Galile. Yirmibeşinde Pisa Üniversitesi matematik profesörü oldu. Üç yıl sonra da Padua Üniversitesi profesörlüğüne atandı. On sekiz yıl bu görevde kaldı. Latince iki sav yazdı suda yüzen nesnelere, bunların özgül ağırlıklarına değin. De motu(1604) fizik üstüne bir yapıt. Gökbilim konusundaki yapıtı Siderus nuncius(1610). Dialoghi'de Kopernikus sistemini savunur.(2)

Yer ve gök üzerine bütün buluş ve düşünceleri dinle çatışıyordu. Onu da susturmak gerekiyordu, bilimsel düşüncelerini buluşlarını boğarak. En sonunda bu son yapıtı üzerine Roma'ya çağrıldı soruşturma açmak üzere İnquisition Yargıevine. (1616).

Dialoghi adlı yapıtındaki bütün buluş ve düşünceleri nedeniyle(1632) yeniden Yargıevine çağrıldı. Yaşlı Galile, dizleri üzerine çöküp bir elini İncil'e basarak uzun yılların ürününü, buluşlarını birer birer yadsımaya zorlandı: Güneş'in yerini değiştirmediğine, devinmediğine değinen sav yanlıştır. Dinsizliğe götürücüdür. Dünyanın, evrenin ortası olmadığına ve devindiğini söyleyen sav yanlıştır. Kutsal kitaba açıkça aykırıdır diye tövbe ettirildi. Dialoghi yasaklandı. İncilden üç yıl "ilahi"ler okumasına karar verildi.

Deneysel araştırmalara ilgi duyan Galile, bilimsel sorunlarla uğraşıyordu. Daha çok bilimsel araştırmalar çekiyordu O'nu. 1637'de Ay'ın "libration"larını buldu. Bu, bir çeşit salınımlı(iki yana) bir devinimdi. Denizciler için yeni bir ölçü yöntemini geliştirdi. İspanya Kralı Filip III'le Hollandalılar böyle bir yöntemi geliştirene ödül verileceğini bildirdilerse de Galile oralı bile olmadı. Ödül, mödül çekmiyordu bu bilim adamını. Jüpiter(Müşteri)'in uydularını ve onların devimini saptamaya bakıyordu. Ama denizciler yine de Galile 'nin çizelgelerinden yararlanmaya baktılar.

1637'de Galile kör oldu. Güneş gözlemleri sırasında gözlerinin yeterli olarak günışınlarına karşı korunmamasının etkileri var bunda. 8 Ocak 1642'de öldü.

Yeri gelmişken Bertolt Brecht (1898-1956)'in Galileo Galilei Ağlatısı'ndan bir parçayı birlikte okuyalım:

"Yıldızlı bir gece. 1610 yılının Ocak ayı. Galileo Galilei ırak görürünü göğe çevirir:

Dünya güneşin çevresinde dönüyor.

Gök yıldızlarla dolu.

Ama Galilei, sevgili dostu Sagredo tarafından uyarılır. Galileo'nun dünyası dinle çatışır:

—Sagredo, gezegenlerin dünya çevresinde nasıl dolaştığını gösteren şu Astrolabium(3)'a bak! Eskiden insanlar buna inanıyorlardı. Fakat o çağ çoktan çekip gitti. Yeni bir çağ geldi. İnsan her şeyin nedenini araştırmaya başladı. Atılan taş neden düşer?

Yanıt her yerde bir: Elbette, kitaplar böyle yazıyor. Ama Sagredo, bunu biz kendimiz araştıracağız.

Bak şu ırakgörüre. Parlayan şu benecikleri görüyor musun?

—Evet.

—Nasıl açıklarsın bunu?

—Olası değil!

—Hayır... Bu bir dağ!

1, 2 - A.Adnan Adıvar, Tarih Boyunca İlim ve Din, İst. 1969.

3 - Yıldız yüksekliklerini ölçen eski bir araç.

Kuşadası Kültür ve Sanat Şenliği bugün başlıyor

İlki bu yıl düzenlenecek olan Kuşadası Kültür ve Sanat Şenliği bugün başlıyor. Dört gün sürecek olan şenlikte tiyatro ve film gösterilerinin yanısıra karikatür ve fotoğraf sergilerinin açılacağı, şenliğe katılan yazarların da kitaplarını imzalayacağı açıklandı.

Şenliğin ilk gününde folklor gösterilerinden sonra karikatür sergisinin açılışı yapılacak. Yazarların kitaplarını imzalamalarından sonra gece de "Düşman" filmi gösterilecek.

Yarın ise Fikret Otyam ve Filiz Otyam'ın fotoğraf sergilerinin yanısıra gece de "Demiryol" filmi gösterilecek. Üçüncü gün olan 10 Eylülde ise halk koşusunun ardından belediye başkanlarının katılacağı "Şenlikler ve Belediyeler" konulu forum ile sanatçıların katılacağı "Halk Gecesi" yapılacak.

Son gün olan 11 Eylülde ise "Genç Türk Sineması" konulu forumdan sonra "Hazal" filmi gösterilecek.

Kuşadası Belediye Başkanlığınca yapılan açıklamada Şenliğin gelecek yıllarda da daha etkin ve halkın katılımıyla gerçekleştirilmeye çalışılacağı ve bunun bir parçası olarak da şenlik ambleminin halk oylaması yoluyla seçileceği belirtildi.

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÇEK MUHALEFETİNİN ÖNDERLERİNDEN MLYNAR'LA GÖRÜŞME -2

YAVUZ ÇEKİRGE

Çek muhalefetinin gözüyle Polonya olayları

"Polonya olaylarının bir anda bütün Doğu Avrupa ülkelerine yayılabileceğini sanmak yanlıştır. Polonya'nın koşulları değişiktir. Bugünkü direnişin anlamı tabanda örgütlü bir muhalefetin iktidarla olan çelişkisidir. Çekoslovakyadaki reform hareketinden farklıdır."

Mlynar: Rusların Polonya'ya girmesi Çekoslovakya'nın işgaline benzemez

Görüşmemizin dün yayınlanan bölümünde Mlynar, Çekoslovakya'daki durumu, muhalefetin çalışmalarını ve Polonya ve Çek muhalefetleri arasındaki dayanışmayı anlatmıştı.

— Çekoslovakya'da ne gibi düzen gerçekleştirmek istiyor muhalefet? Sosyal demokrasi ve Avrupa komünizmi konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Mlynar: Bugün içinde bulunduğumuz koşulları düşünürsek öyle kesin bir şey söylemek güç. Çekoslovakya'nın çoğulcu demokratik bir sisteme ihtiyacı var. Muhalefet grupları arasında değişik görüşlere sahip insanlar var. Sosyalistler, reformcu komünistler, sosyal demokratlar, liberaller, tutucular, Troçkistler, Hıristiyan Demokratlar, Ortodoks Marksistler. Bütün bu grupların barınacağı bir siyasi sistemin kurulması gerekir. Bütün bu görüşlerin barınacağı bir siyasi sistemin gerçekleşmesiyle ne tür bir toplum yapısı istedikleri uzun bir süre içinde ortak yönlerini belirlemeleriyle ortaya çıkacaktır. Şimdiden bir şey söylenmesi erken.

— Sovyetler sık sık muhalefetin "anti-sosyalist" olduğunu, "zararlı unsurlarından" oluştuğunu tekrarlıyor...

Mlynar: Şimdi ben de bu konuya dokunmak istiyordum. Sovyetler Birliği propagandası, muhalefet hareketini karalamak için Doğu Avrupa ülkeleri içindeki ve dışındaki genç beyinleri etkilemeye çalışıyor. Sovyetler Birliği'nin propagandasını yaptığı sosyalizm boş sözlerden başka hiç bir şey değildir. Sosyalizmin tekeli de Sovyetler Birliği'nin elinde değildir. Propaganda muhalif sosyalistleri de sahtekar gibi göstermeye çalışıyor. Aynı şekilde Batıda, Doğu Avrupa'daki muhalefet hareketinin niteliği konusunda sözünü ettiğim propaganda etkisiyle karanlık kalan noktalar vardır. Doğu Avrupa ülkelerindeki muhalefet hareketinin anti-sosyalist, anti-Marksist bir hareket olduğunu hiç kimse ileri sürme hakkına sahip değildir. Çünkü bu doğru değildir.

— Şimdi Avrupa komünizmine dönmek isterseniz...

Mlynar: Avrupa komünizmi konusunda ilginç birkaç noktaya değinmek isterim. Bugün Moskova'nın bu komünist partilere karşı tutumu oldukça hoşgörülüdür. Örneğin, o günlerde Berlinguer'in bugünkü çizgisini bile izlemememize karşın partimizi darmadağın ettiler, öte yandan aynı enternasyonalde bulunan Avrupa komünist partileri için sınır yoktur. Bu nedenle Avrupa komünist partileri Moskova'nın büyük güç olma ve yayılma emellerine karşı bir koruyucu kabuk gibidir. Avrupa komünizminin bir çözüm yolu olduğunu söyleyecek değilim. Ama, nihayetinde bu partiler Batılı ülkelerin komünist partileridir. Bu partiler büyük partilerdir ve belirli bir görevi yerine getirmekteler.

"Sovyetlerin bugünkü koşullarda Avrupa'nın kalbinde bir katliama girişmesi çok güçtür. Ancak hiçbir zaman askeri bir müdahele yapamazlar diye düşünmek yanlış olur. Prag baharı hareketli bir reform hareketiydi. Sovyetler bunu doğrudan Doğu Avrupa'daki durumlarını sarsabilecek bir değişiklik olarak görmüşlerdi."

— Polonya'daki işçi direnişleri diğer Doğu Avrupa ülkelerine de yayılabilir mi?

Mlynar: Polonya'da direniş tabandan geliyor. Çekoslovakya'da üst düzeyde bir değişim söz konusuydu. Polonya'da siyasi hava Çekoslovakya'ya ve Doğu Almanya'ya nazaran daha yumuşak. Tabandan oluşan hareketin nedenleri arasında bu yumuşak siyasi havayı saymalıyız. Sonra Polonya ekonomisinin içinde bulunduğu dar boğazın işçilerin geçim taleplerine daha sıkı sarılmasına neden olduğunu [illegible] ve Doğu Almanya'nın ekonomileri oldukça iyi durumda. Bu nedenle direnişe geçmeye yeterli ekonomik nedenlerin bu ülkelerde de ortaya çıkabileceğini düşünemeyiz. Polonya'daki işçi direnişlerinin bir anda tüm Doğu Avrupa ülkelerine yayılabileceğini sanmak yanlıştır. Olayları olduklarından daha geniş çaplı göstermenin bir anlamı yok. Polonya'nın koşulları tamamen değişik. Tabandan yukarı doğru örgütlü bir muhalefetin iktidarla olan çelişkisidir bugünkü direnişlerin anlamı. Bu bakımdan Çekoslovakya'daki reform hareketlerinden ayrı olarak değerlendirilmelidir.

POLONYA İŞGAL EDİLECEK Mİ?

— Polonya'nın Sovyet askerleri tarafından işgal edilebileceği olanağından söz ediliyor. Sizin bu konudaki görüşünüzü açıklar mısınız?

Mlynar: Çekoslovakya'yı işgal ettikleri gibi Polonya'ya girmeyeceklerini sanıyorum. Sovyet yöneticileri Polonya konusunda oldukça dikkatli davranacaklardır. Çünkü Rusların Polonya'ya asker sokması halinde çok kan dökülecektir. Polonya halkı buna izin vermeyecektir. Sovyetlerin bugünkü koşullar altında Avrupa'nın kalbinde bir katliama girişmeleri, yumuşama siyaseti, Afganistan sorunu gündemde kaldığı sürece çok güçtür. Rusların Afganistan'da yeteri kadar başı derde girmiş durumda. aynı [illegible] sınırında yaratmaktan kaçınacaklardır. Ama, askeri bir müdahalenin yapılması için Sovyetlerin tüm Doğu Avrupa ülkelerindeki etkisini sarsabilecek bir nedenin askeri müdahaleye yol açabileceğini de unutmamak gerekir. Bu bakımdan hiç bir zaman askeri bir müdahale yapamazlar diye düşünmek de yanlış. Çekoslovakya'da 'Prag Baharı' harekatı Çekoslovakya Komünist Partisinin gündeme getirdiği bir reform hareketiydi. Doğrudan Sovyetlerin Doğu Avrupa'daki durumunu sarsabilecek bir değişiklik olarak nitelendirildi. Öte yandan bugün Polonya'daki durum tabanın ekonomik nedenlerle gündeme getirdiği bir baskıdır. Gierek'in bu talepleri çözümleme konusunda çok dikkatli davranacağını sanıyorum.

YARIN: VE TÜRKİYE

MAO ZEDUNG HAYATI, MÜCADELESİ MARKSİZME KATKISI-1

MEHMET HALİM SPATAR

Polonya işçi hareketi Mao Zedung'un fikirlerini bir kere daha doğruladı

DÜNYA proletaryasının ve dünya halklarının büyük öğretmeni ve önderi Mao Zedung, dört yıl önce bugün 9 Eylül 1976'da hayata gözlerini yummuştu. Onun bilimsel sosyalizme büyük katkıları, yeni demokrasi kuramı, proletarya iktidarı altında devrimi sürdürme teorisi, parti içinde iki çizgi mücadelesinin insan iradesinden bağımsız nesnel bir olgu olduğu fikri, diyalektik materyalist düşünüşe katkısı ve en son geliştirdiği Üç Dünya Teorisi her geçen gün çeşitli olaylar ve olgularla doğrulanıyor.

Mao Zedung'un sosyalizmde geri dönüş olgusunu açıklayan öğretisini kavramadan, Ekim devrimini yapan bir ülkenin günün birinde sosyal-emperyalist bir ülke haline gelmesi olgusu kavranamaz. Mao Zedung'un katkısı ile zenginleşmiş günümüzün devrimci teorisini kavramadan, otuz beş yıldır "sosyalizmi inşa ettiği" söylenen bir ülkede Polonya'da patlak veren, hemen hiç bir kapitalist ülkede rastlanmayan bu görkemli işçi sınıfı hareketini, tarihin en başarılı kitle hareketlerinden ve genel grevlerinden birinin temelinde yatan çağımıza özgü olguyu göremezsiniz. Günümüzün bilimsel sosyalizmi olan Mao Zedung Düşüncesini kavramadan dünyada ve ülkemizde yer alan altüst oluşu tıpkı burjuva tarihçileri veya metafizikçileri gibi bir takım "kazalara ve rastlantılara", "bir takım "kişiler"in ya da "klikler"in erdemlerine ya da kötülüklerine, fesatlarına ya da tertiplerine bağlamaktan başka çaremiz kalmaz. Sınıf mücadelesinin sosyalist toplumda da sürdüğüne ilişkin kuramı, Üç Dünya Teorisini, Karşıtların Birliği ilkesini kavramazsanız uluslararası sınıf mücadelesinin bugünkü durumunu, 1970'lerden bu yana olan gelişmeleri, sosyal-emperyalizmin dünya halklarının başdüşmanı haline gelişi olgusunu kavrayamazsınız. Bunu kavrayamayınca da nice eski ve yeni 'Marksist'in düştüğü karamsarlığın içinde bulursunuz kendinizi; giderek dünyadan, ülkeden, insandan umudunuzu kesersiniz. Mao Zedung'un çelişmenin evrenselliğine herşeyin bir karşıtların birliği olduğuna, yaşam dahil bütün hareketi ve gelişmeyi bu karşıtlar mücadelesinin yarattığına, dengenin geçici ve göreceli, kararsızlığın ve altüst oluşun sürekli ve mutlak olduğuna ilişkin öğretisini kavrayamazsınız, diyalektiğe en çok gereksinme olan "eşi görülmemiş, bütün dünyayı sarsan" bir çağı yaşadığımız bu dönemde, çaresiz kalır; donmuş, katı ve ölü kavramlara sığınmak, bir metafizikçi olmak zorunda kalırsınız.

Bu çağda, onun gösterdiği gibi "ağırlıklardan kurtulmak ve motoru çalıştırmak, düşüncemizi özgürleştirmek" gerekiyor.

İLK MÜCADELELERİ

MAO Zedung, 26 Aralık 1893'te Çin'de Hunan eyaletinin Şaoşan vadisindeki Şaoşa Çung köyünde doğdu. Babası yoksul bir köylüydü. Ama Mao doğduğu sıralarda halini vaktini düzeltmiş "orta köylü" haline gelmişti. Mao'nun iki erkek kardeşi, bir de kız kardeşi vardı. Kardeşlerinin üçü de 1930-1943 yılları arasındaki devrimci mücadelelerde can verdiler.

Mao Zedung öğrenciliğinin ilk günlerinden başlayarak siyasi etkinliklere katıldı. Geniş köylü çevreleriyle kaynaşmaya, onların sorunlarıyla ilgilenmeye başladı 1917 sonbaharında Hunan'da "Yeni Halk İnceleme Derneği"ni kurdu. 1918 Nisanında Çangsa'da öğretmen okulunu bitirdikten sonra Pekin'e gitti. Orada üniversite kitaplığında iş buldu. Bu sırada kendisine çok etkileri olacak iki profesörle tanıştı. Bunlar Marksizmin Çin'e girmesinde büyük katkısı olan Li Taçao ile Cen Dusiyu idi. Mao, Li Taçao'nun kurduğu Marksist İncelemeler Grubuna katıldı. Mao Zedung daha sonraları bu kişilerle birlikte Çin Komünist Partisini kuracaklar arasına girecekti. Bu arada Mao Zedung, Pekin-Hankov demiryolu işçileri arasında toplumsal araştırmalar yaptı. Çu Enlay'la bu sıralarda tanıştı. Bu Marksist çevre içindeki Çu Enlay da dahil birçok genç, burs alarak Paris'e gittiler. Mao ise ülkede kalmayı yeğıedi.

1917 Ekim devriminin başarısı Marksizmin Çin'de yayılmasına neden oldu. Başta Li Taçao ve Lu Sun olmak üzere aydın çevre, siyasal ve toplumsal olayları Çin halkına anlaşılır bir dille anlattılar.

4 MAYIS 1919 GENÇLİK HAREKETİ

MİLLİ bir ihanet politikası izleyen, emperyalizmle işbirliği yapan ve ulusun çıkarlarını satan hükümete karşı 4 Mayıs 1919'da ülkenin birçok yerinde çok büyük anti-emperyalist gençlik gösterileri oldu. Çin de anti-emperyalist mücadele yeni bir döneme girmişti. Gençlik arasında anti-emperyalist fikirler yayılıyordu. Mao Zedung bu gösterilerde etkin olarak yer aldı.

ÇİN KOMÜNİST PARTİSİ KURULUYOR

1920 Aralık ayında Mao, Sosyalist Gençlik Birliğinin Hunan kolunu kurdu. 1 Temmuz 1920'de Şanghay'da toplanan Çin Komünist Partisi Birinci Kongresine Hunan Temsilcisi olarak katıldı. Kongreye 12 delege katılmıştı. O sıralar Çin'deki Marksist çevre yalnızca 50 kişiden oluşmaktaydı.

Mao, 7 Kasım 1920'de Emek Dünyası adlı haftalık bir dergi çıkarmaya başladı. Lenin'in Devlet ve Devrim'i bu dergide yayınlandı. Mao Zedung 1921 Temmuzunda Hunan'a dönüp ilk komünist işçi sendikasını kurdu. Daha sonra Güney Hunan'daki Anyuan kömür madenlerine gitti, işçiler arasında ilk parti hücrelerini örgütledi.

1922 Ocağında Hong Kong Çinli Denizciler Federasyonu İngiliz işverenlere karşı grev kararı aldı. Grevi bütün kent destekledi ve greve 60 bin işçi katıldı. Daha sonra bu grev 300 bin kişinin katılacağı kadar büyüdü. Mao Zedung bu grev için şunları yazacaktı: "Grev, yabancılara karşı olduğu için her Çinli tarafından desteklenmekteydi. Devrime hiç bir yakınlık duymayan kapitalistler de içinde olmak üzere deniz aşırı ülkelerde yaşayan bütün Çinliler grevcilere para yolluyorlardı. Yurt dışında yaşayan Rus kapitalistlerinin bütün devrim boyunca yalnızca Rus kapitalist sınıfına yardım ettikleri Rusyadakinden, büsbütün farklıydı bizdeki durum. Milli duygu sınıf duvarlarını yıkıp geçmişti Çin'de." Bu grevin başarısı, Çin sendikacılığının gelişmesinde büyük rol oynadı.

DEVRİMCİ BİRLEŞİK CEPHE

1924 yılında Çin Komünist Partisi, Guomindang ile 1927 yılına kadar sürecek olan Birleşik Cephe siyaseti izledi. Guomindang'ın başında bulunan ve milli bağımsızlıktan yana ve anti-emperyalist olan milli burjuvazinin temsilcisi Sun Yatsen, bu siyaseti Guomindang içindeki gericilere karşı kararlılıkla savundu. Ne var ki 12 Mart 1925'te öldü. Yerine geçen Çan Kayşek, görünüşte Birleşik Cepheden yana olmakla birlikte, sırası geldiği zaman komünistleri ezmek için fırsat kolluyordu.

(DEVAMI YARIN)

Çin Komünist Partisi'nin 1 . Kongresinin yapıldığı yer.

Televizyonda Bugün

19:00 HABERLER

19:10 HEIDI

19:35 HAFTANIN ŞARKISI

Programda İstanbul Radyosu Çocuk Korosu söz ve müziği Cenan Akın'a ait olan "Bahar Geldi" adlı şarkıyı seslendirecek

19:40 ÇOCUKLAR IÇIN

Programda Belgrad Piyonerler evi dans ve ritm topluluğu ekrana gelecek.

20:00 SANTRAFOR

20:30 HABERLER

21:20 TARIHTE BU HAFTA

Programda Osmanlı İmparatorluğunda eğitim, öğretim baştan sona övülerek anlatılmakta, bu arada batılılaşma dönemindeki yeniliklere de değinilmekte

21,30 FORSYTE EFSANESI

22:20 MÜZIK

22:40 SPOR

23:20 HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

9 Eylül Salı

Ölüm Kalım Savaşı

Yönetmenliğini John Farrow'un yaptığı ve başlıca rollerini Robert Taylor, Ava Gardner ve Hovard Keel'in paylaştıkları bir kovboy filmi gösterilecek.

12 Eylül Cuma

Vanya Dayı

Anton Çehov'un ünlü oyunu bu kez tele tiyatro olarak ekrana geliyor. Oynayanlar Anthony Hopkins, Freddie Jones, Ann Bell, Roland Culver. Bu arada hemen belirtelim elimizdeki üç aylık programa göre daha önce de son anda değiştirilen Milano Mucizesi oynayacaktı. Bu güzel filmin pek oynatılacağını sanmıyorduk. Nitekim son anda yine değiştirildi.

Haftanın filmleri

13 Eylül Cumartesi

Hücreden Türeyenler

Televizyon filminde bir kurgu bilim filmi yer alıyor. Bilim adamları Sioman Shane ile Ezra Louthin'in insandan alınan hücreden o insanın kopyelerini türetmek için yaptıkları deneyleri konu edinen filmin yönetmeni Don Medford. Oynayanlar Art Hindle, Robya Douglass, Johnn Van Dreelen.

Harakiri

Cumartesi geceleri gösterilen Televizyonda Türk Sinemasında ise bu hafta yönetmenliğini Ertem Göreç'in yaptığı ve başlıca rollerini Ayhan Işık ve M. Ali Erbil'in paylaştıkları hayli ilginç bir film.

Teknede Üç Kişi

Bir İngiliz komedisi. Yönetmenliğini Ken Annakin'in yaptığı başrollerini Laurence Harvey, Jimmy Edvards, David Tomlinson ve Lisa Gastoni'nin paylaştıkları filmde nişanlısı yanında rahat hareket edemeyen genç bir adamın biri evli iki arkadaşını da ayartarak tatilini bir tekneyle denize açılarak geçirmesi anlatılıyor.

14 Eylül Pazar

Cici Can

Yönetmenliğini Ertem Göreç'in yaptığı, Göksal Arsoy'un yanı sıra Öztürk Serengil, Suna Pekuysal, Altan Erbulak ve Ahmet Tarık Tekçe'nin başrollerini paylaştıkları Cici Can adlı resimli roman kahramanının sinemaya uyarlanmış hali ekrana gelecek.

Radyoda neler var?

TRT - 1

10.02 Arkası Yarın'da Her Şeye Yeniden Başladı adlı oyun devam ediyor. 11.10 Türküler, 15.20 Akraba Sanatçılarımız, 20.00 Köy Dağarcığı, 20.25 Halk Müziğine Gönül Verenler, 21.40 Neyi Bilelim, Nasıl Anlatalım,

TRT - 2

10.30 Siyasal Hayat Siyasal Güçler, 11.05 Türküler ve Zeybekler, 12.40 Oyunlarımız Ezgilerimiz. 13.30 Türk Yorumcuları, 14.30 Türküler Geçidi, 15.00 Chopin ve Ravel'den Küçük Konser. 18.30 Kurtuluş Savaşı Günlüğü,

TRT - 3

09.30 Barok Müzik, 10.00 Çağdaş Sanatçılarımız, 12.03'de İngilizce Haberler, 12.06'da Fransızca Haberler, 16.00 Oda Müziği, 19.00 Unutulmayan Yorumlar, 20.00 Liedler ve Aryalar, 23.00 Müzik takvimi.